Міністерство освіти і науки України

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Міжнародний центр сучасної академічної музики «Новата»

До 120-річчя від дня народження

В. КОСЕНКО

24

ДИТЯЧІ П'ЄСИ

для фортепіано в чотири руки

Перекладення І. Павлоцької

Житомир 2016

УДК 783(477)(075.8)
ББК 85.315.3я73
К 71

В. Косенко 24 дитячі п’єси для фортепіано в чотири руки. Переклад І. Павлоцької /Упор. Павлоцька І.А., Моісєєва М.А. Відп. ред. Павлоцька І.А. – Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2016. - 76 с.

Рецензенти: доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова **С.С. Горбенко**;
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмнльницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» **І.А. Малашевська.**

Видання є першим перекладом в чотири руки добре відомого в Україні та за кордоном збірника Віктора Косенка "24 дитячі пєси для фортепіано". Завдяки ансамблевому викладу п'єси стають доступними для музикування ширшого кола учнів-початківців та любителів музики. Посібник призначено для учнів та викладачів музичних шкіл, шкіл мистецтв та студентів музичних спеціалізацій вищих навчальних закладів.

This edition is the first arrangement for four hands of the well known in Ukraine and abroad V. Kosenko's collection *24 children's pieces for piano*. Because of ensemble texture, pieces of the collection become more accessible for music-making of the general public. The textbook is intended for students and teachers of musical schools, art schools and students of musical specialties of higher educational institutions.

Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 6 від 25 листопада 2016 року)

© Павлоцька І.А. – ноти: перекладення

© Моісєєва М.А. – передмова

© Стародубова М.В. – стаття

Передмова

У цьому нотному виданні представлено репертуар золотого фонду української фортепіанної музики, на якому зростало не одне покоління юних музикантів. Це збірка Віктора Косенка «24 дитячих п'єси» у перекладенні для фортепіано в 4 руки, де твори відомого композитора подано у дещо незвичному ракурсі. Автор перекладень – досвідчений викладач і ансамблевий виконавець, концертмейстер кафедри мистецьких дисциплін з методиками навчання Житомирського державного університету ім. І. Франка Ірина Павлоцька. Це вже друга збірка фортепіанних ансамблів аранжувальниці. Суттєвою ознакою творчого підходу І. Павлоцької до перекладень є надзвичайно уважне та бережливе ставлення до авторського тексту. Важливою метою роботи над збіркою дитячих п'єс В. Косенка вона визначила розширення педагогічного репертуару для фортепіанного ансамблю, а також адаптацію цих яскравих характерних творів до певною мірою обмежених виконавських можливостей учнів-початківців.

Як відомо, ансамблева гра є улюбленим видом музикування учнів-піаністів, а також дієвим засобом їхнього музичного розвитку. Вона сприяє формуванню музично-естетичної культури учнів, розвитку музичних здібностей та комплексу специфічних ансамблевих якостей. У процесі ансамблевої гри учні оволодівають навичками виконавської взаємодії, що спрямована на доцільне відтворення авторського задуму та донесення до слухачів як об'єктивної суті твору, так і найтонших відтінків почуттів через музичний інтонаційний процес.

2016 рік є роком 120-річного ювілею Віктора Косенка (1896 – 1938), який більшу частину свого життя прожив у Житомирі. Тут він у 1936 році написав збірку «24 дитячих п'єси», які стали перлиною фортепіанного репертуару для дітей. Створені автором 80 років тому, ці твори в ансамблевому перекладенні нашої сучасниці Ірини Павлоцької стали даниною любові і шани талановитому земляку – самобутньому композитору та віртуозному піаністу.

Директор Міжнародного центру
сучасної академічної музики
«Новата» ЖДУ ім. І. Франка,
кандидат педагогічних наук,
доцент Маргарита Моісєєва.

Подарунок до ювілею композитора

Українська фортепіанна музика для дітей та юнацтва посідає значне місце у світовій фортепіанній літературі. Серед творів педагогічного репертуару, зокрема, циклів дитячих п'єс помітне місце займає створений у 1936 році альбом нашого земляка Віктора Косенка «24 дитячі п'єси для фортепіано». Він ніби підсумовує перші успіхи українських композиторів у галузі дитячої музики, а також значно збагачує творче музичне мислення і виконавську техніку юних піаністів. Цей альбом став дієвим творчим імпульсом для подальшого розвитку національної української фортепіанної педагогічної літератури.

Глибоко народна музична мова альбому, її простота і ясність, художня довершеність виражальних засобів, органічний взаємовплив піаністичних принципів і композиційних прийомів, різноманітність і відповідність образного змісту до дитячого сприймання дає підставу порівнювати його з найкращими збірниками світового педагогічного репертуару, а саме з «Альбомом для юнацтва» Роберта Шумана, і особливо з «Дитячим альбомом» Петра Чайковського, чия творчість була близькою В. Косенку.

Найбільше спільних рис можна відзначити у доборі сюжетів та особливостях фактурного викладу музичного матеріалу, що пристосований до технічних можливостей дитячої гри на фортепіано. Проте незважаючи на цю спільність, збірка п'єс Косенка відрізняється від інших згаданих збірок сучасною музичною мовою, ладовими ознаками української наспівної пісні та строєм думи, танцювальної пісенності, метро-ритмічними зворотами, поліфонічними прийомами, новими темами сучасного автору життя.

Так, художній світ мелодійних пісень знаходить своє відображення у п'єсах альбому «На узліссі», «Пастораль» (ліричні, звукоколоритні), «Українська народна пісня» (епічна оповідна). Народні пісенні інтонації відображені також у ритмах мініатюри моторного характеру («Танцювальна»). Близькою до веснянок є музична мова жвавих картинок дитячого життя, пов'язаних з образами природи в п'єсах «Ранком у садочку», «За метеликом», «Дощик».

Провідною рисою музики косенкового альбому є її образно-асоціативний характер та зміст. Як відомо, діти, завдяки яскравій образності мислення, особливо охоче сприймають музику з дуже конкретним змістом, їх приваблюють сюжетні твори. Справді, майже до всіх номерів збірки легко скласти літературну програму. Існують свідчення, що назви своїм п'єсам автор давав разом з маленькими музикантами.

Тональний план циклу сприяє розвитку та закріпленню слухових навичок учнів. Косенко, перший в історії вітчизняного репертуару, залучає юного виконавця до охоплення всіх 24 тональностей, розташованих за квінтовим колом з паралелями. Він майстерно добирає тональності у відповідності до певних образів, що у свою чергу допомагає їх розкриттю. В альбомі природньо використані прийоми народної поліфонії. Стилізація та її особливості спостерігаються у п'єсі «Українська народна пісня», в якій найяскравіше виступає своєрідність поліфонічного народного мислення.

У нових умовах суспільного життя виникають теми реалістичного відображення

настрою та «дихання» епохи. Тому композитор використовує характерні інтонації масової пісні, наповнює патріотичним змістом твори циклу. Такими є «Піонерська пісня», «У похід», «Марш юних будьоннівців». Тим самим музика альбому виходить за межі дитячого світу, набуває громадянського звучання.

Косенко втілює свій художній задум певними засобами музичної виразності. Художня конкретність музики виявляється у звукозображальних моментах, різноманітній артикуляції, ритмічних особливостях, тембрових та оркестрових ознаках, динамічних відтінках. П’єси «Дощик», «Петрушка», «Піонерська пісня» є яскравим підтвердження цього. Дитячі рухливі ігри, притаманні юному віку, знайшли своє відображення в «Скакалочці», «Балетній сценці», «Гуморесці». Конкретність образів посилюється й жанровою визначеністю п'єс: марш («Марш юних будьоннівців»), пісня («Піонерська пісня», «Українська народна пісня», «Колискова пісня»), танець («Вальс», «Полька», «Мазурка», «Танцювальна»). Таким чином, композитор через яскраву образність ознайомлює учнів з наймасовішими музичними жанрами.

Перекладення «24 дитячих п'єс для фортепіано» Віктора Косенка для чотириручного виконання, здійснене Іриною Павлоцькою, не має аналогів. Аранжувальниця врахувала важливість усіх елементів фактури творів, зберегла стилістичні і жанрові властивості музики, не порушуючи при цьому системи виразних засобів виконання, що сприяло повній відповідності ансамблевих перекладень до композиторському задуму.

Як відомо, ансамблеве музикування володіє величезними розвивальними можливостями. Гра в ансамблі якнайкраще дисциплінує ритміку, удосконалює вміння читати з аркуша, допомагає виробити технічні навички, вдосконалити
свою професійну майстерність, дозволяє юним виконавцям почувати себе впевненіше, яскравіше розкрити свої індивідуальні особливості і навіть приносить їм величезне задоволення і ні з чим незрівнянну радість спільної творчості.

Розучування педагогічного репертуару є основою становлення художнього світогляду юних музикантів, виховання їхніх музичних смаків та формування виконавської майстерності. Так, студенти спеціалізацій «Хорове диригування» та «Теорія музики» Житомирського музичного училища ім. В.С. Косенка з великою відповідальністю долучилися до підготовки у класі «Спеціалізоване фортепіано» альбому Віктора Косенка «24 дитячі п'єси» в перекладі Ірини Павлоцької. Вони стали першими виконавцями творів збірки, яка представлена до 120-річного ювілею від дня народження композитора.

Маріанна Стародубова –
старший викладач, голова
предметно-циклової комісії
спеціалізованого фортепіано
Житомирського музичного
училища ім. В.С. Косенка.

ПЕТРУШКА

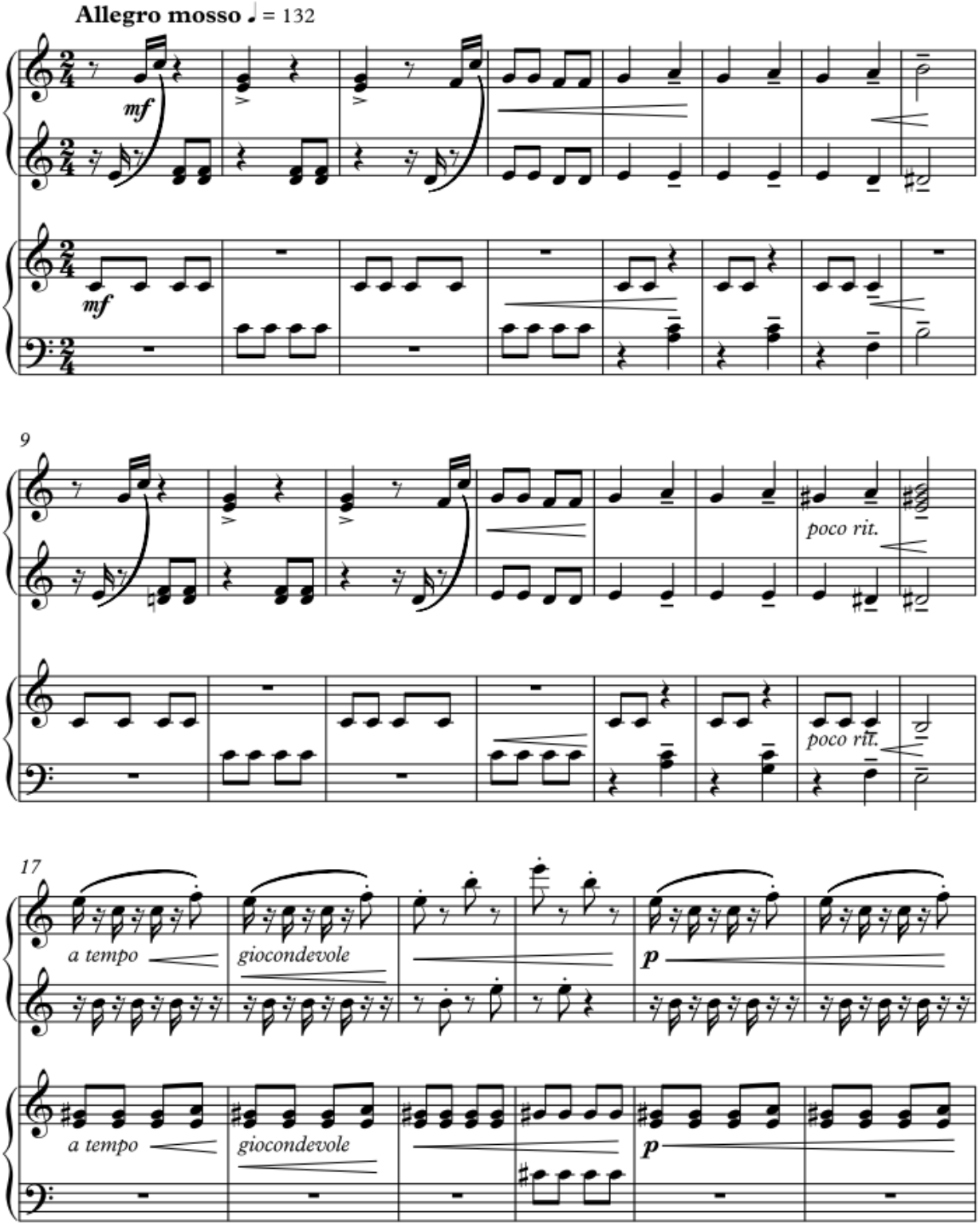
Allegro mosso ♩ = 132
mf
mf
9
poco rit.
poco rit.
17
a tempo
giocondevole
p
a tempo
giocondevole
p

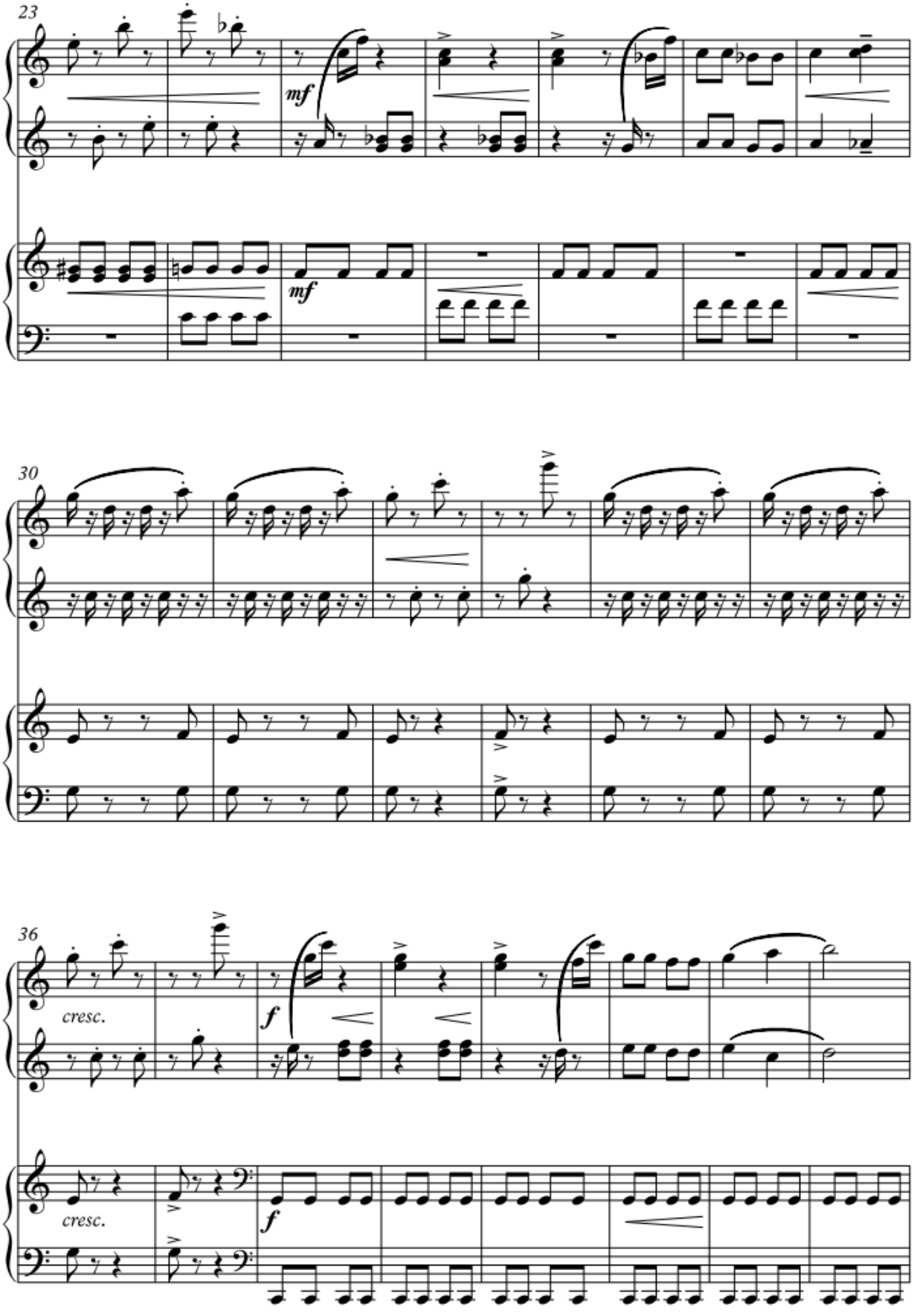
23
mf
mf
30
36
cresc.
f
cresc.
f

44

mf *dim.* *f*

mf *dim.* *f*

50

mf

mf *p*

ЗА МЕТЕЛИКОМ

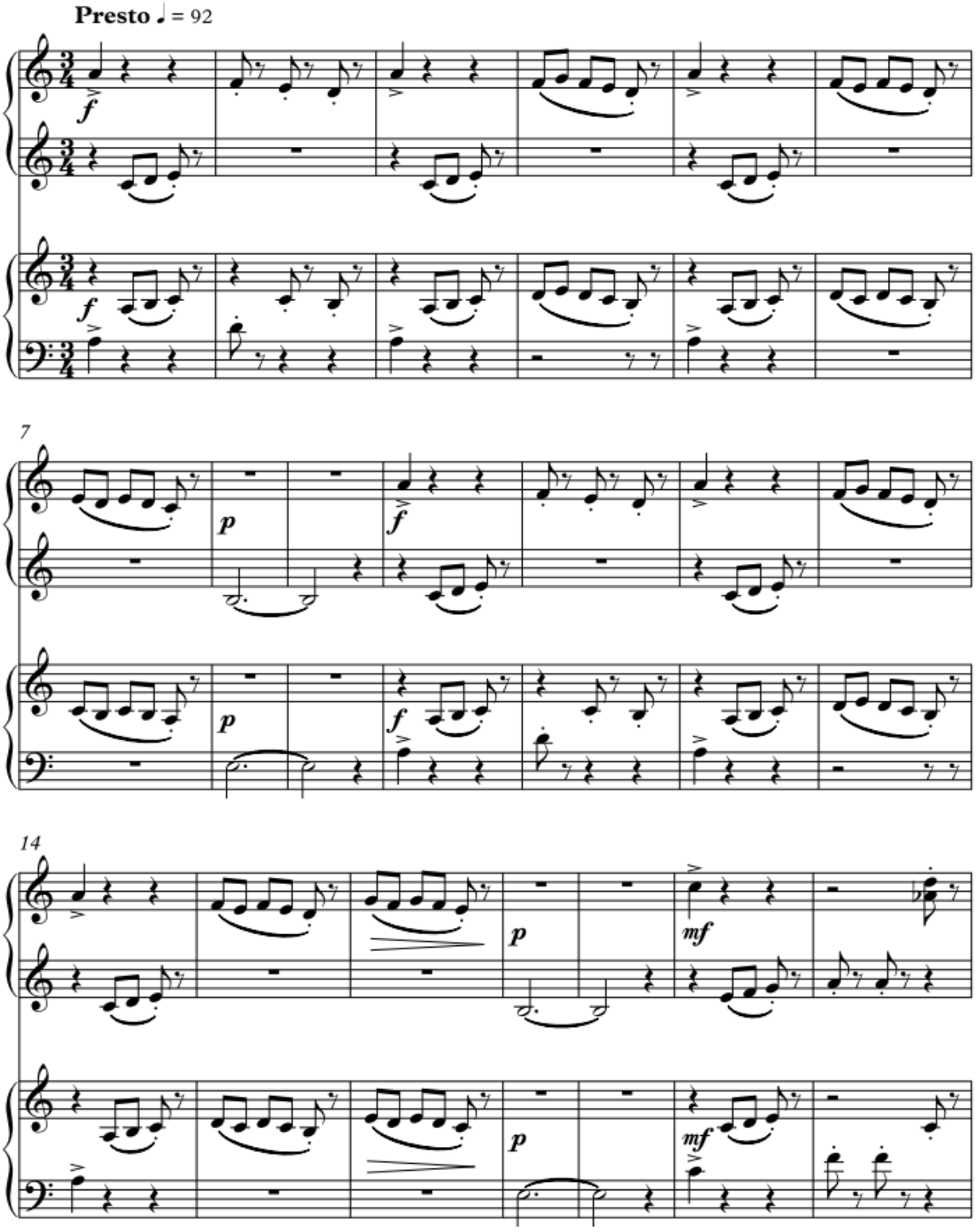

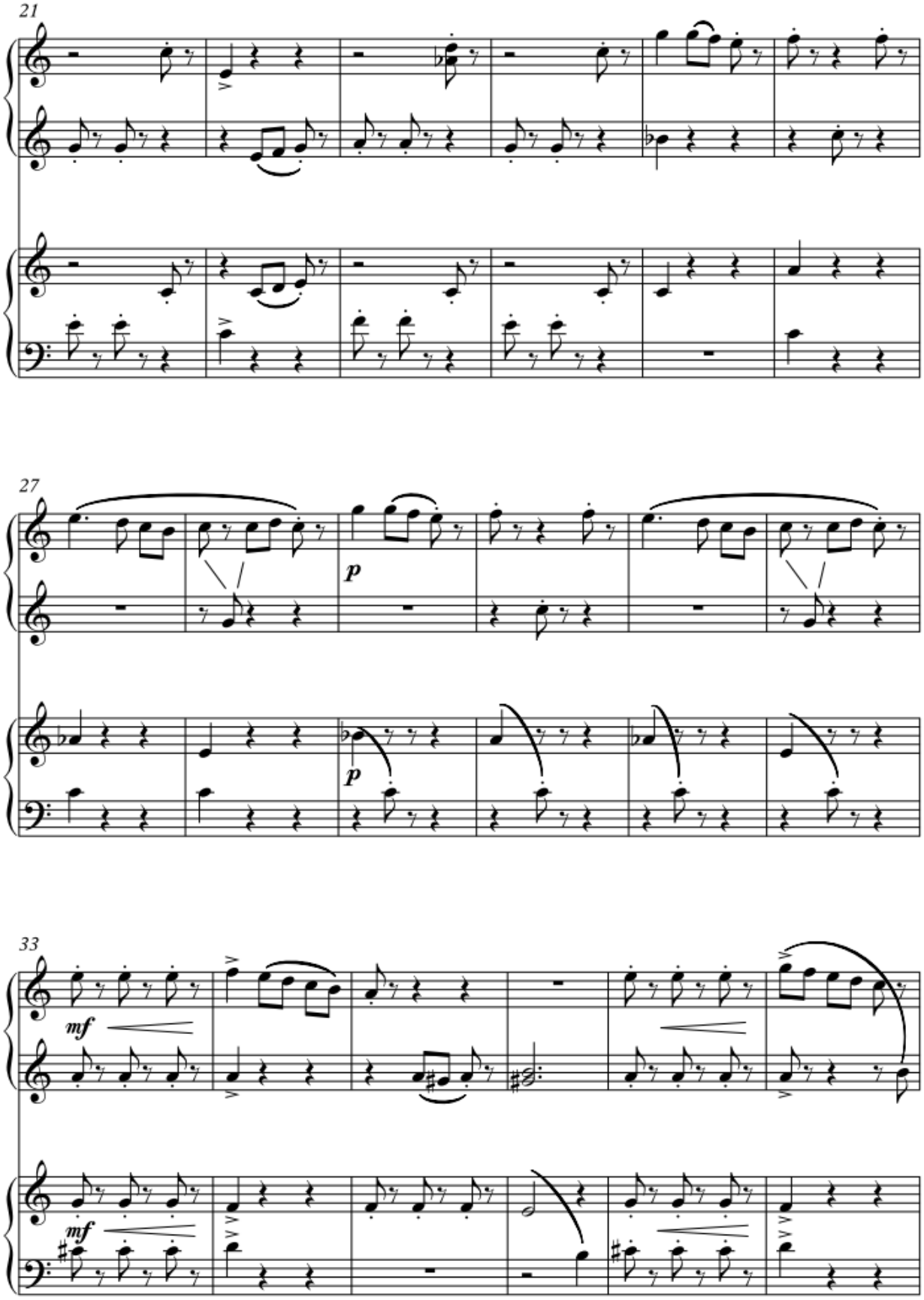
21
27
p
p
33
mf
mf

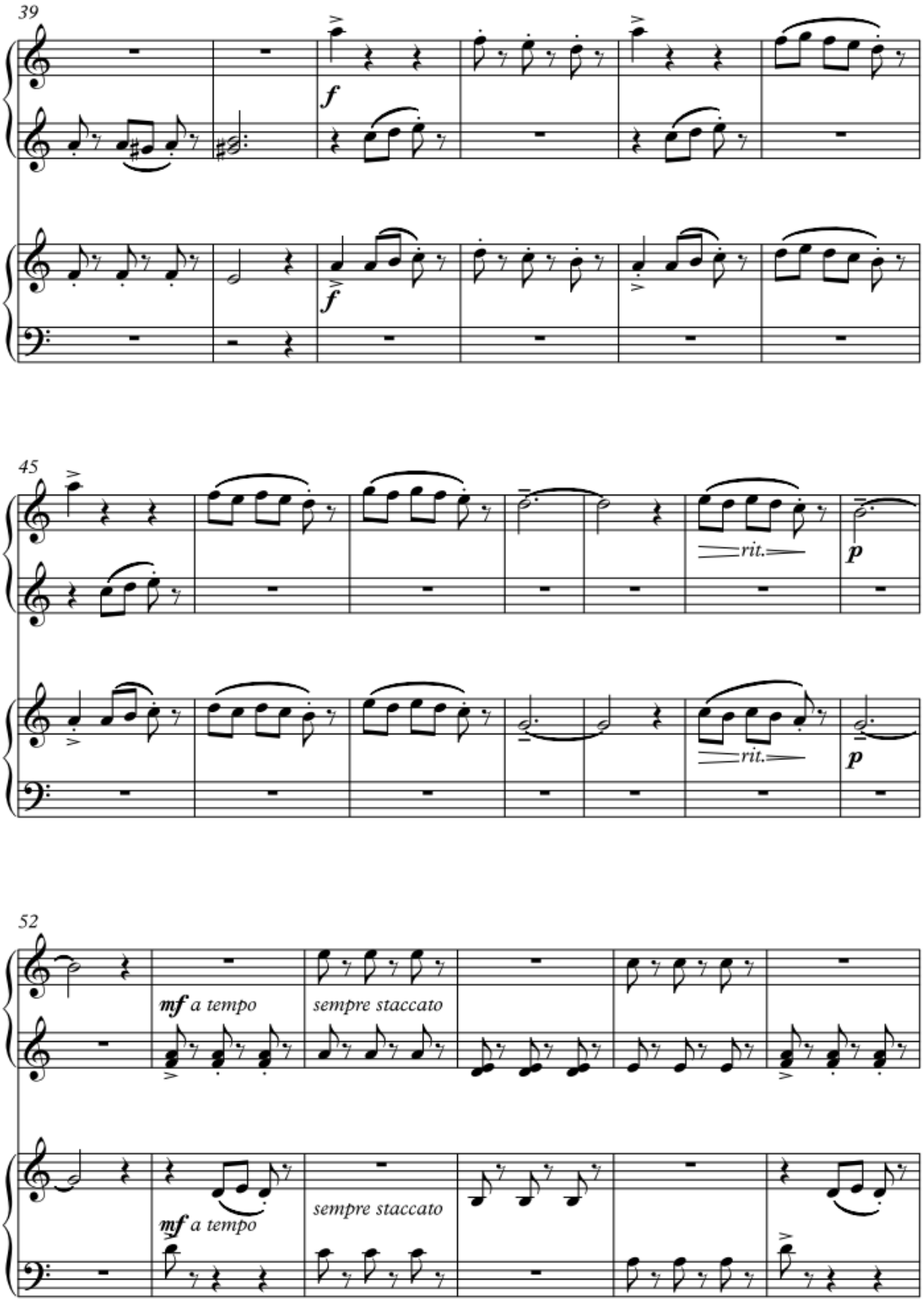
39
f
f
45
rit.
p
rit.
p
52
mf a tempo
sempre staccato
mf a tempo
sempre staccato

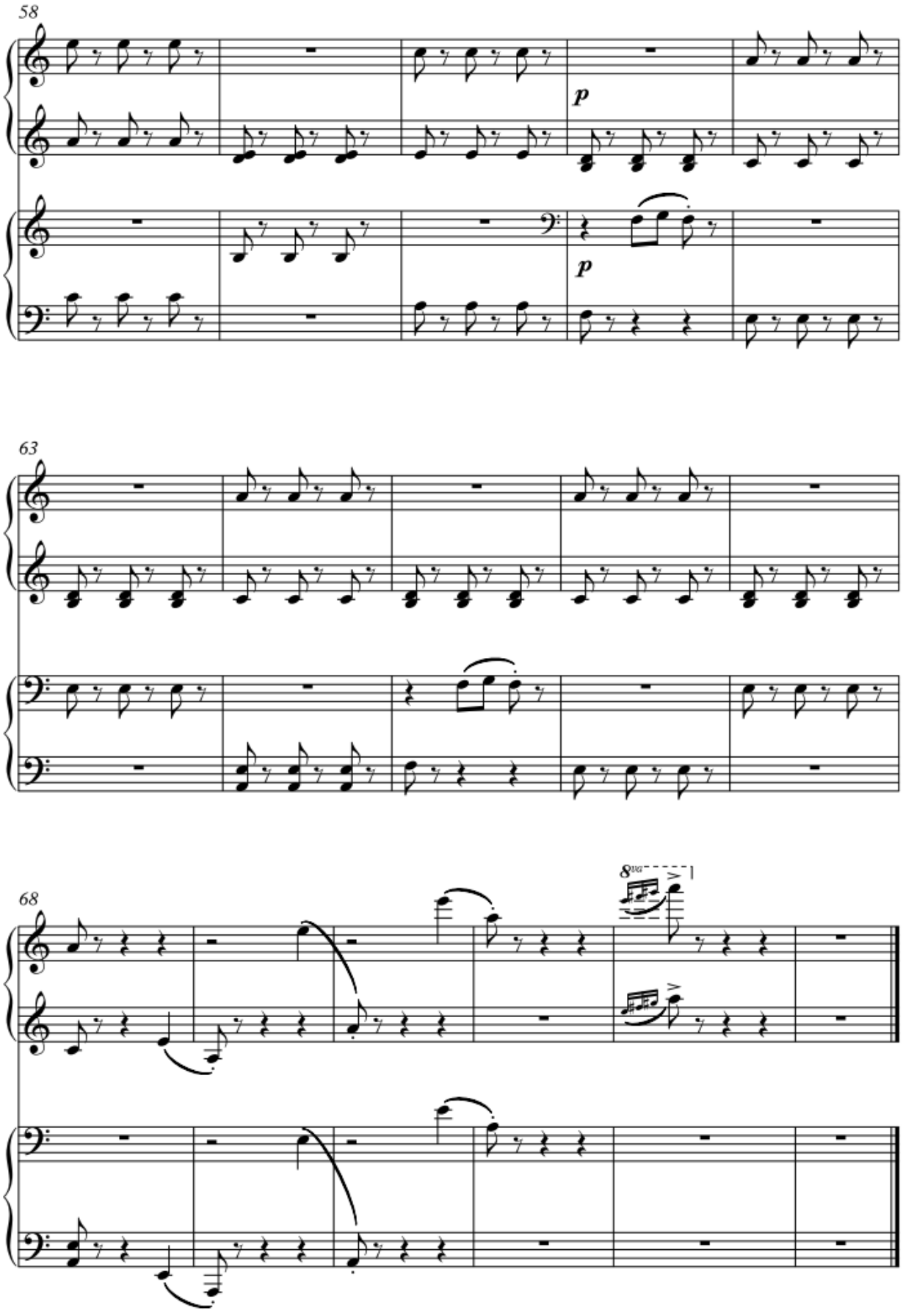
58
p
p
63
68
8va

ПІОНЕРСЬКА ПІСНЯ

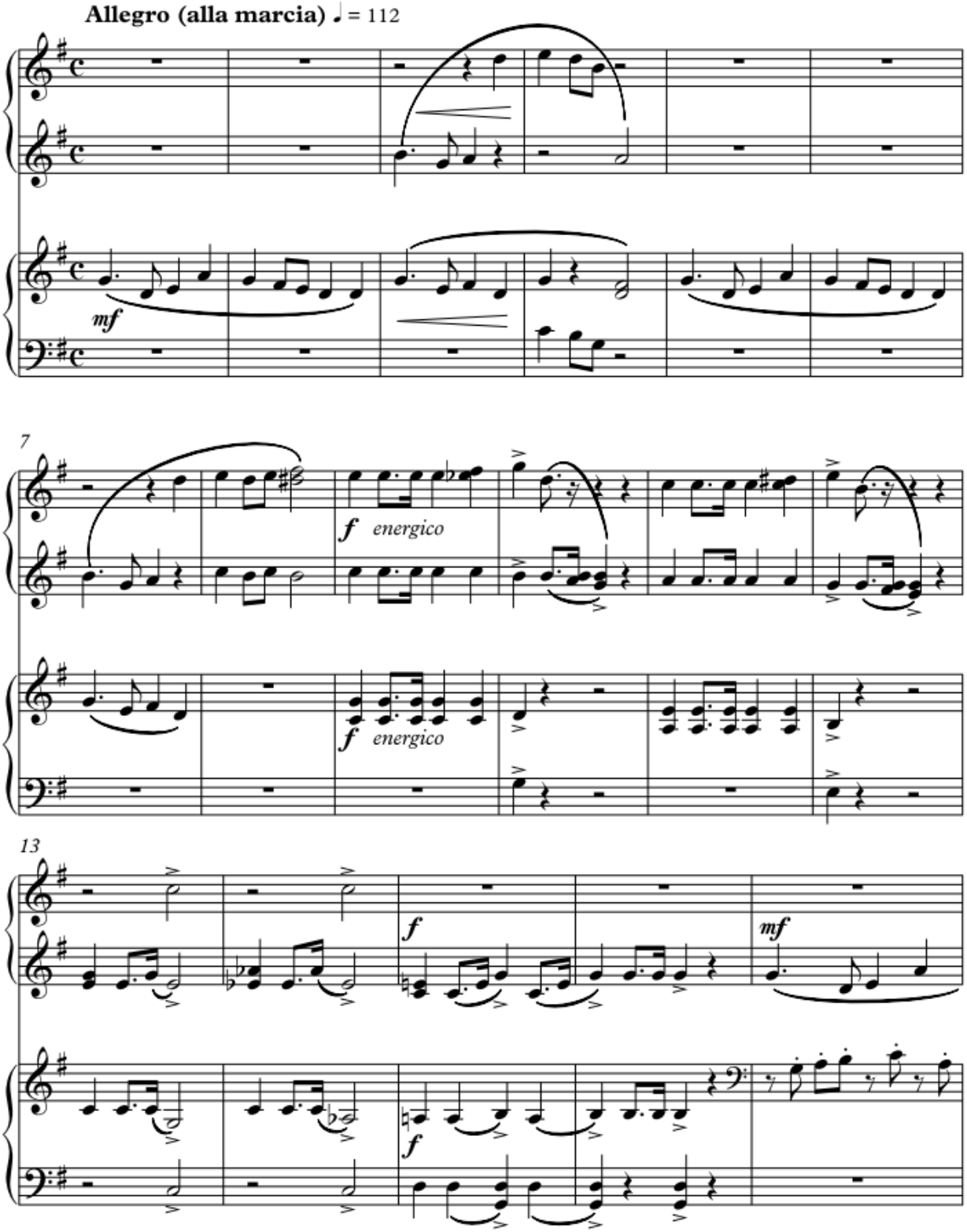

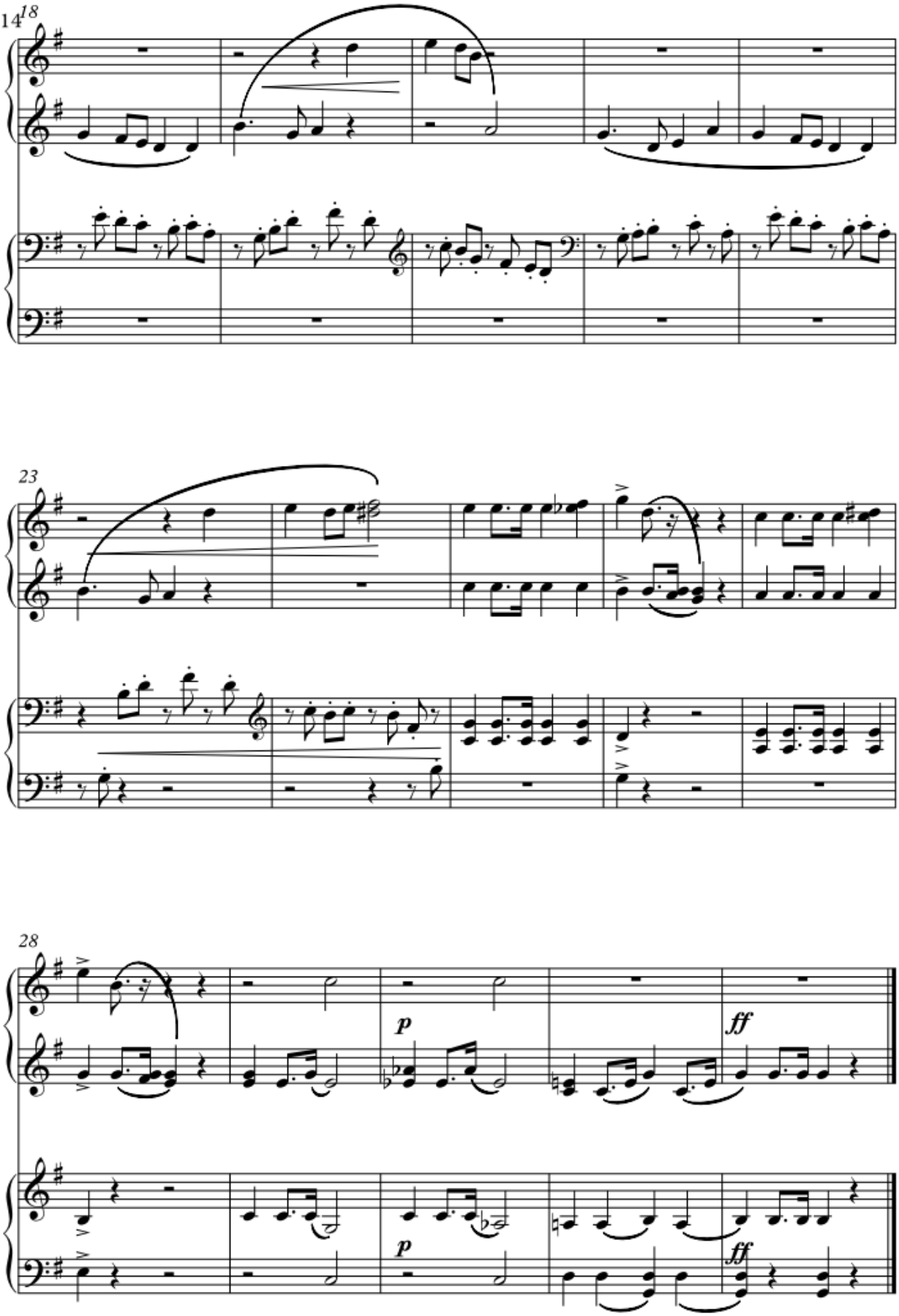
14
18
23
28
p
ff
p
ff

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПІСНЯ

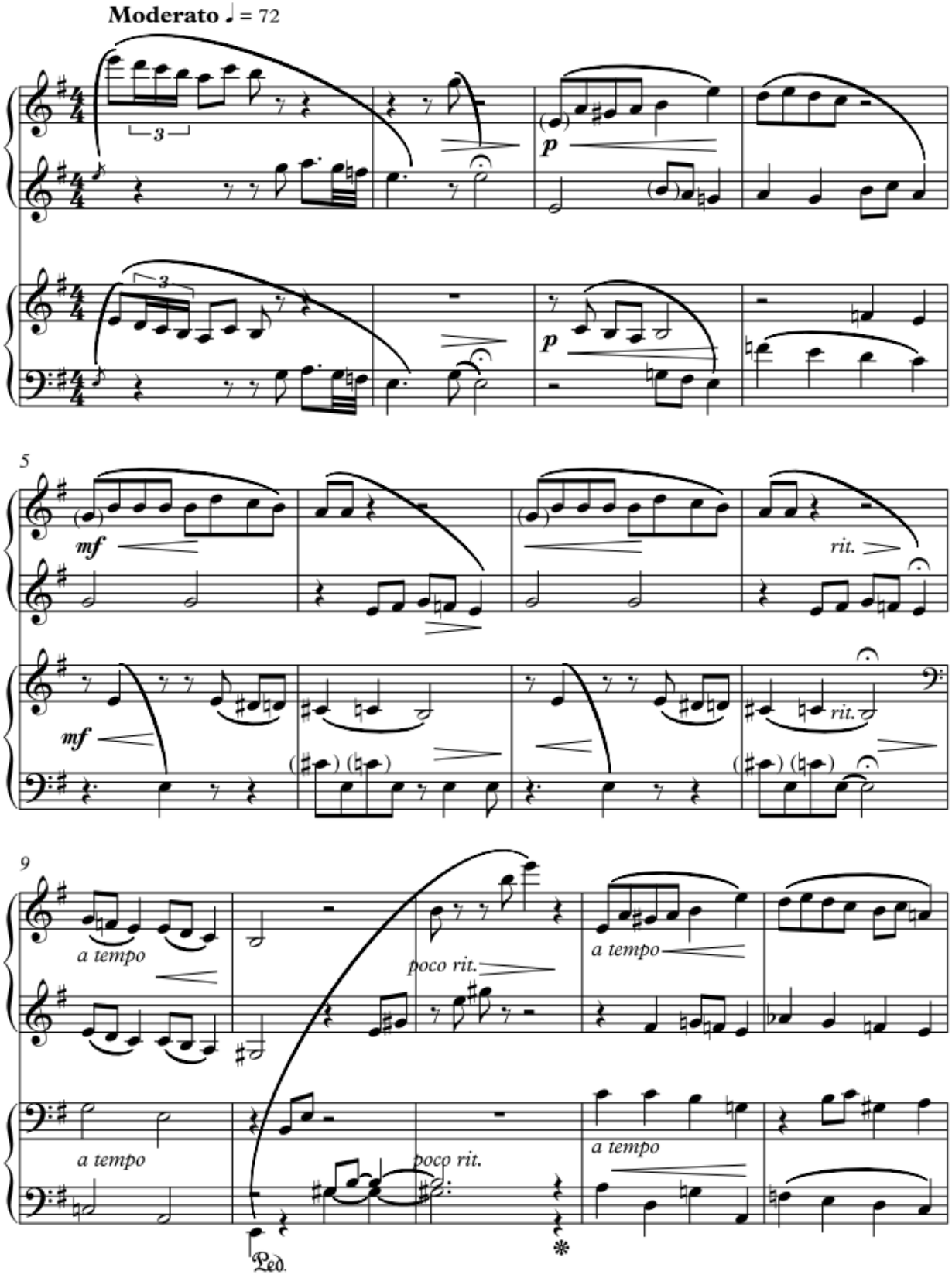

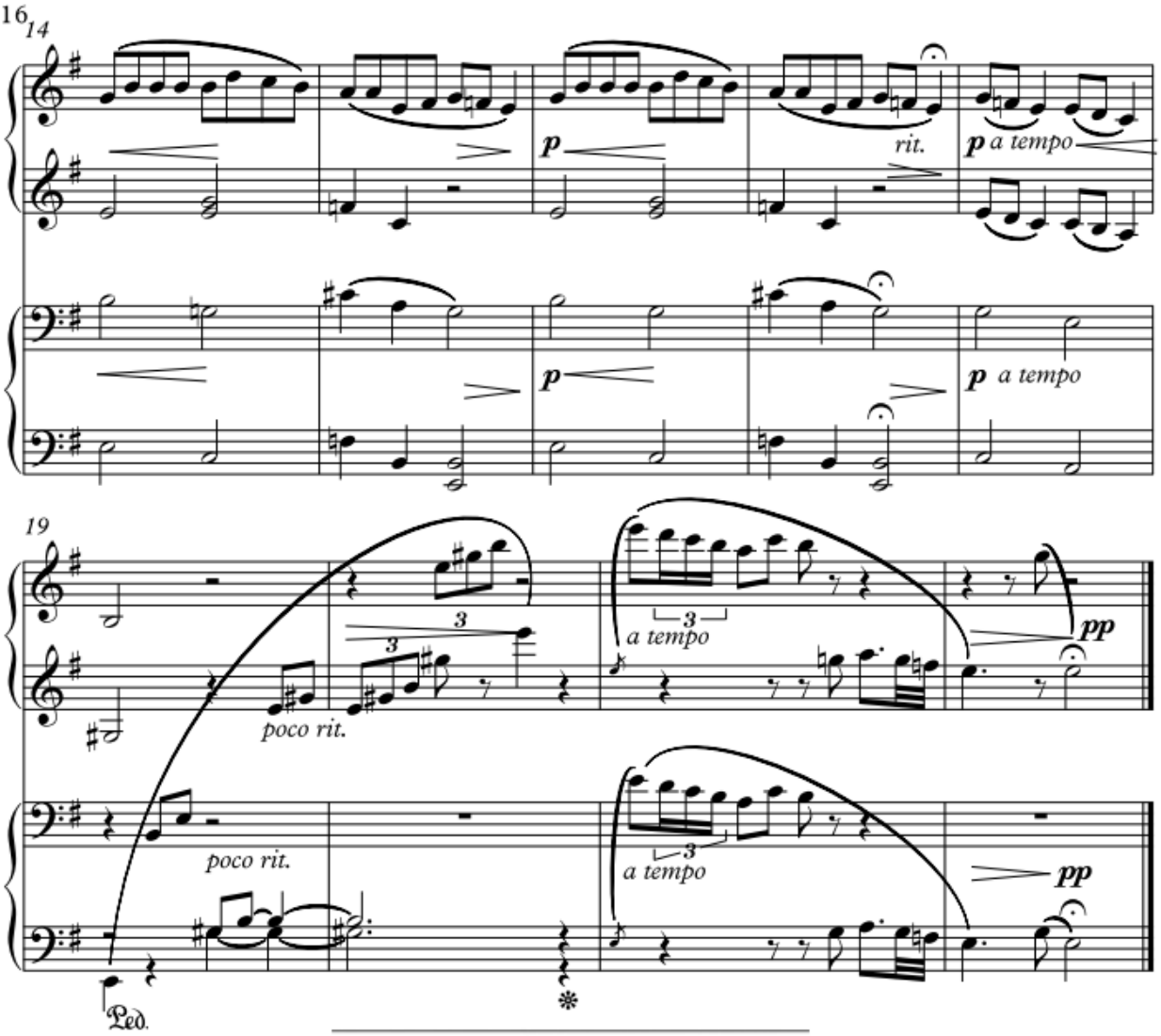
14
p
rit.
p a tempo
p
p a tempo
19
poco rit.
a tempo
pp
poco rit.
a tempo
pp
Ped.

НА УЗЛІССІ

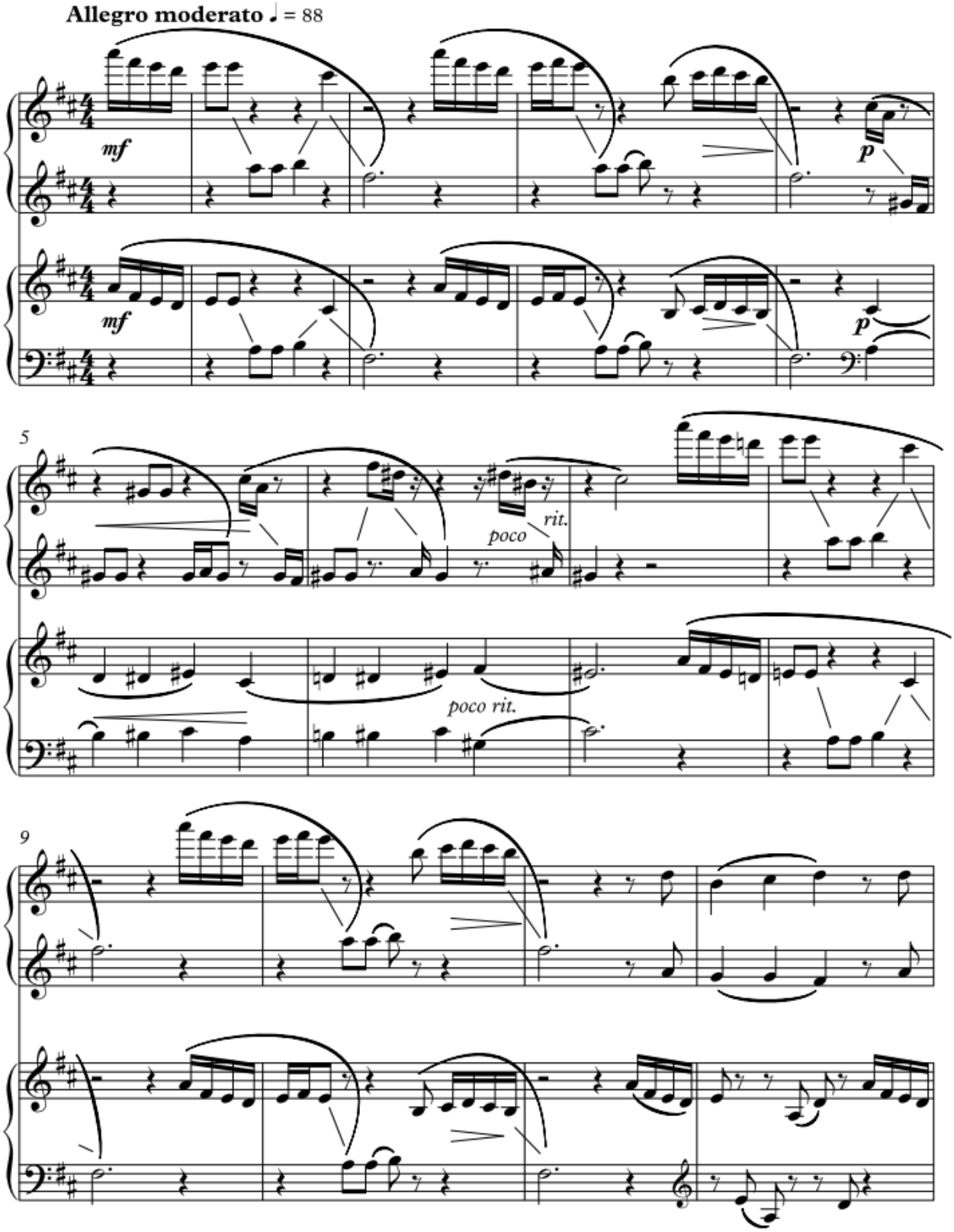

13

dim.

dim.

17

m.d.

ВАЛЬС

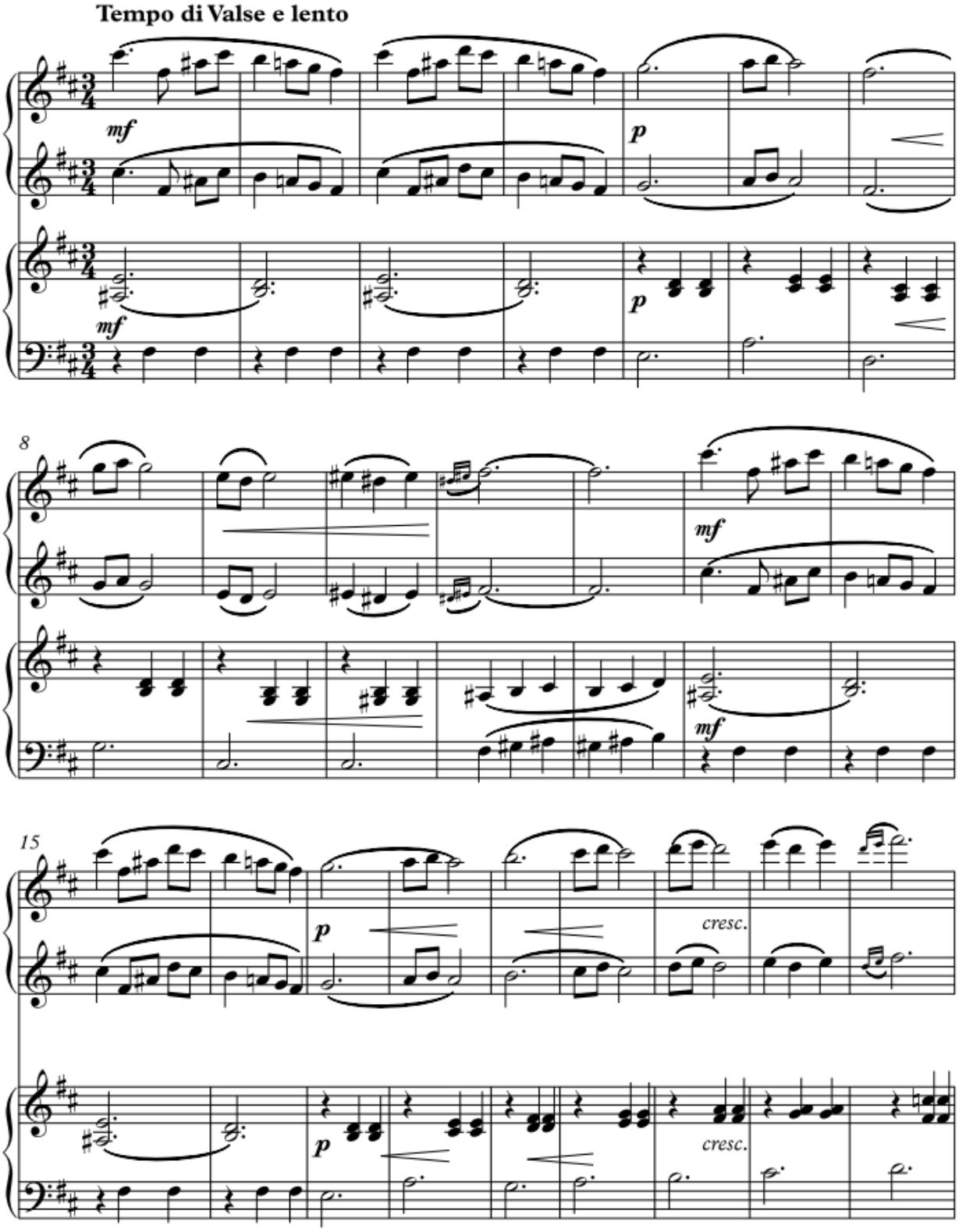

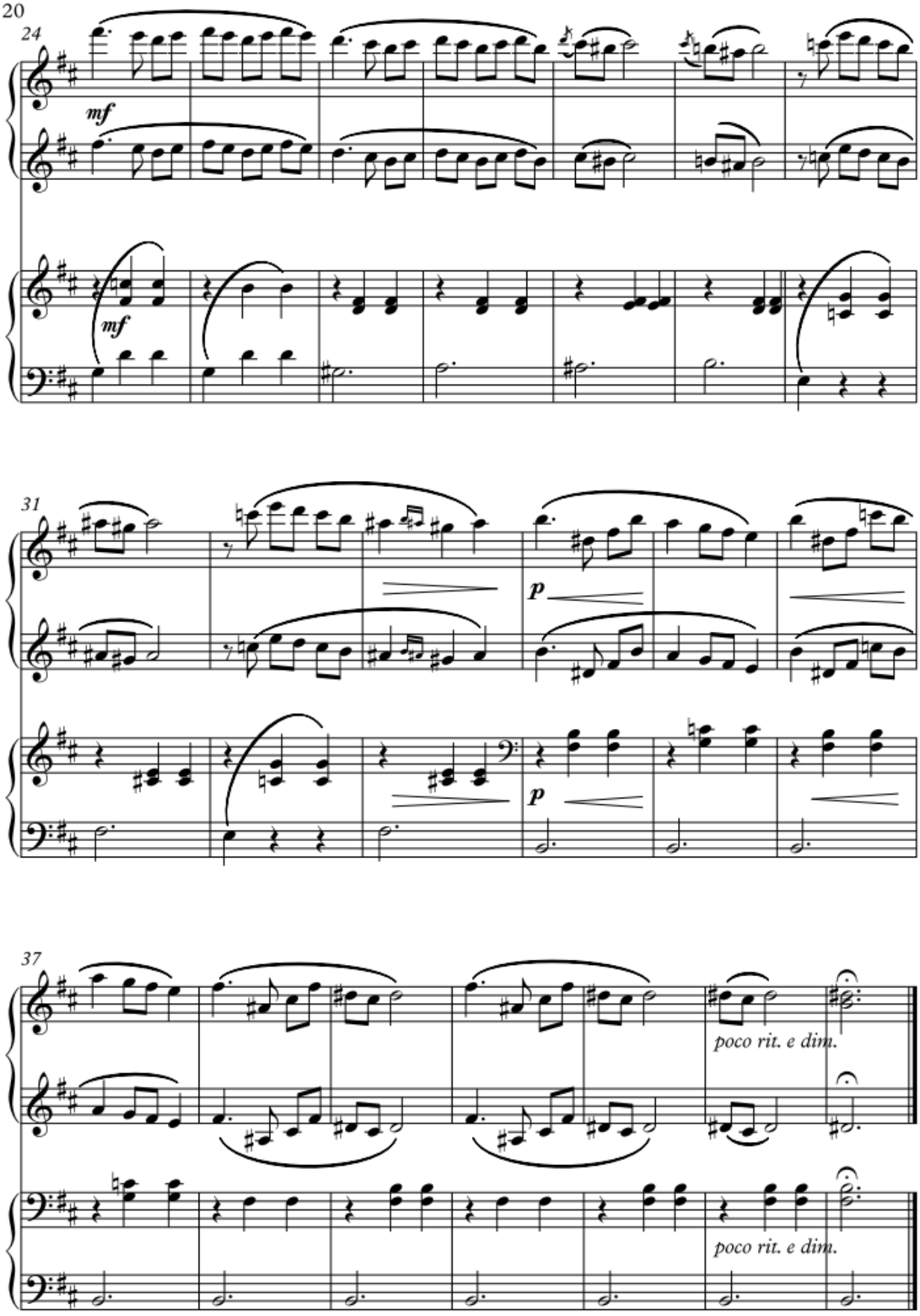
24
mf
mf
31
p
p
37
poco rit. e dim.
poco rit. e dim.

РАНКОМ У САДОЧКУ

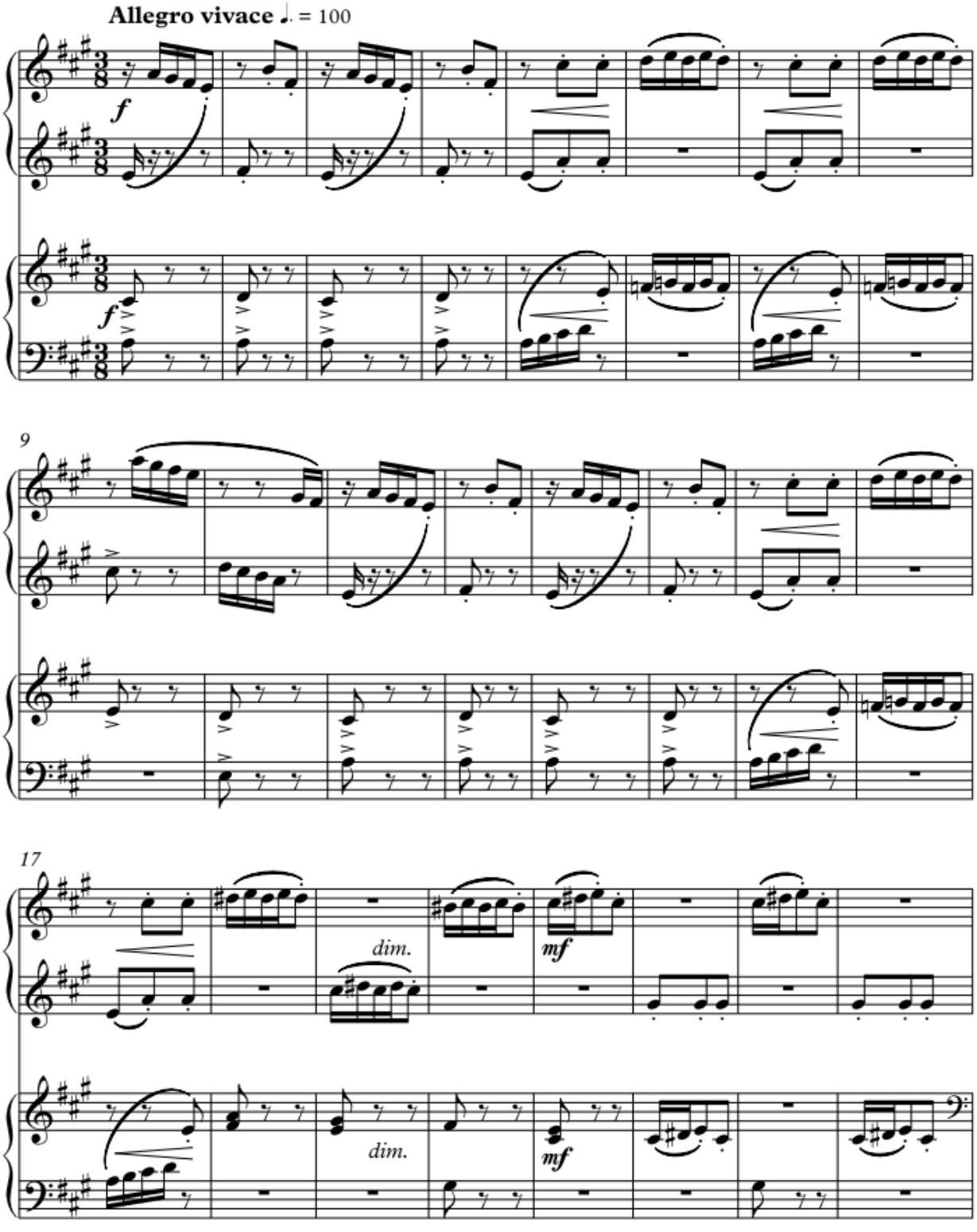

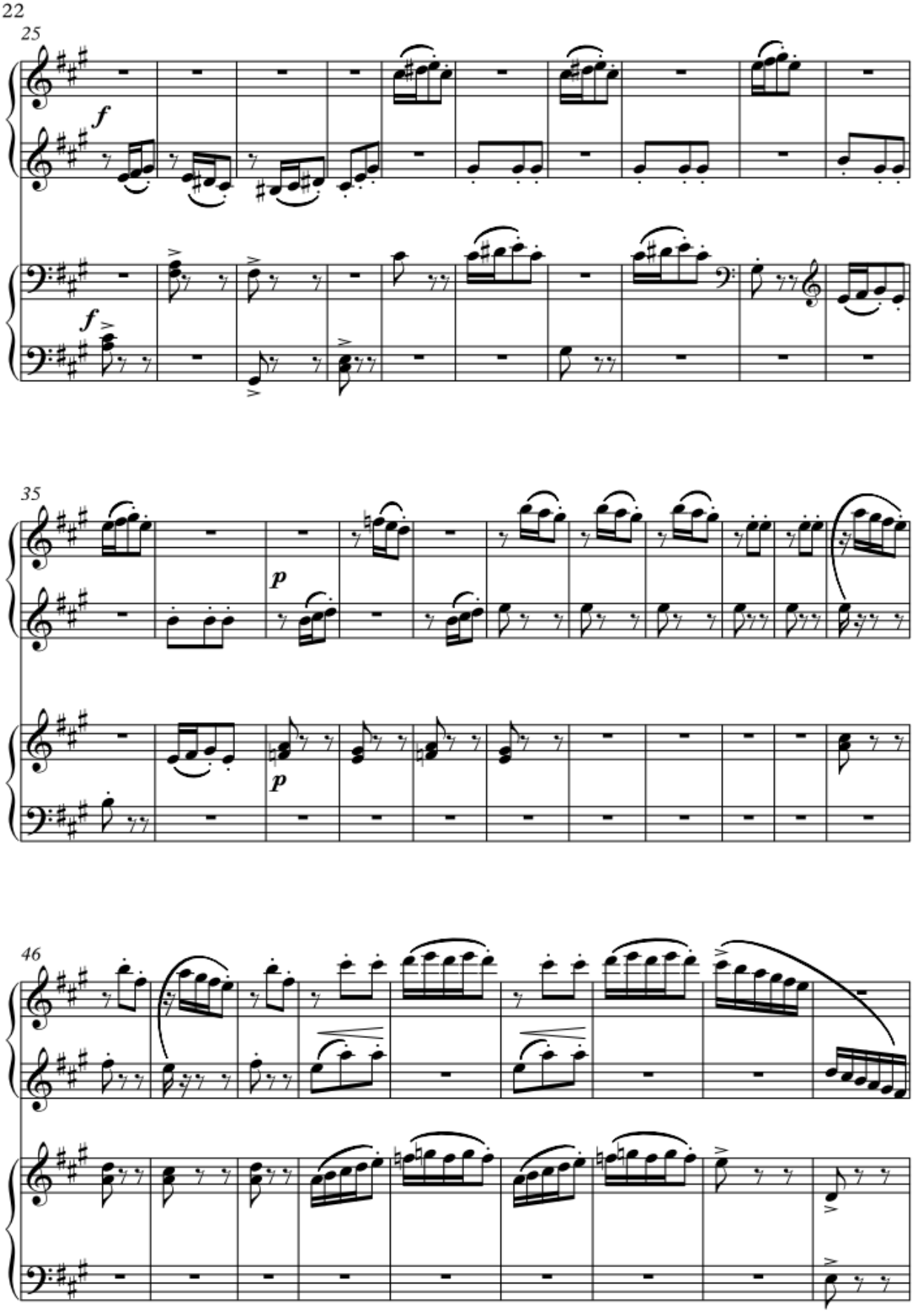
25
f
f
35
p
p
46

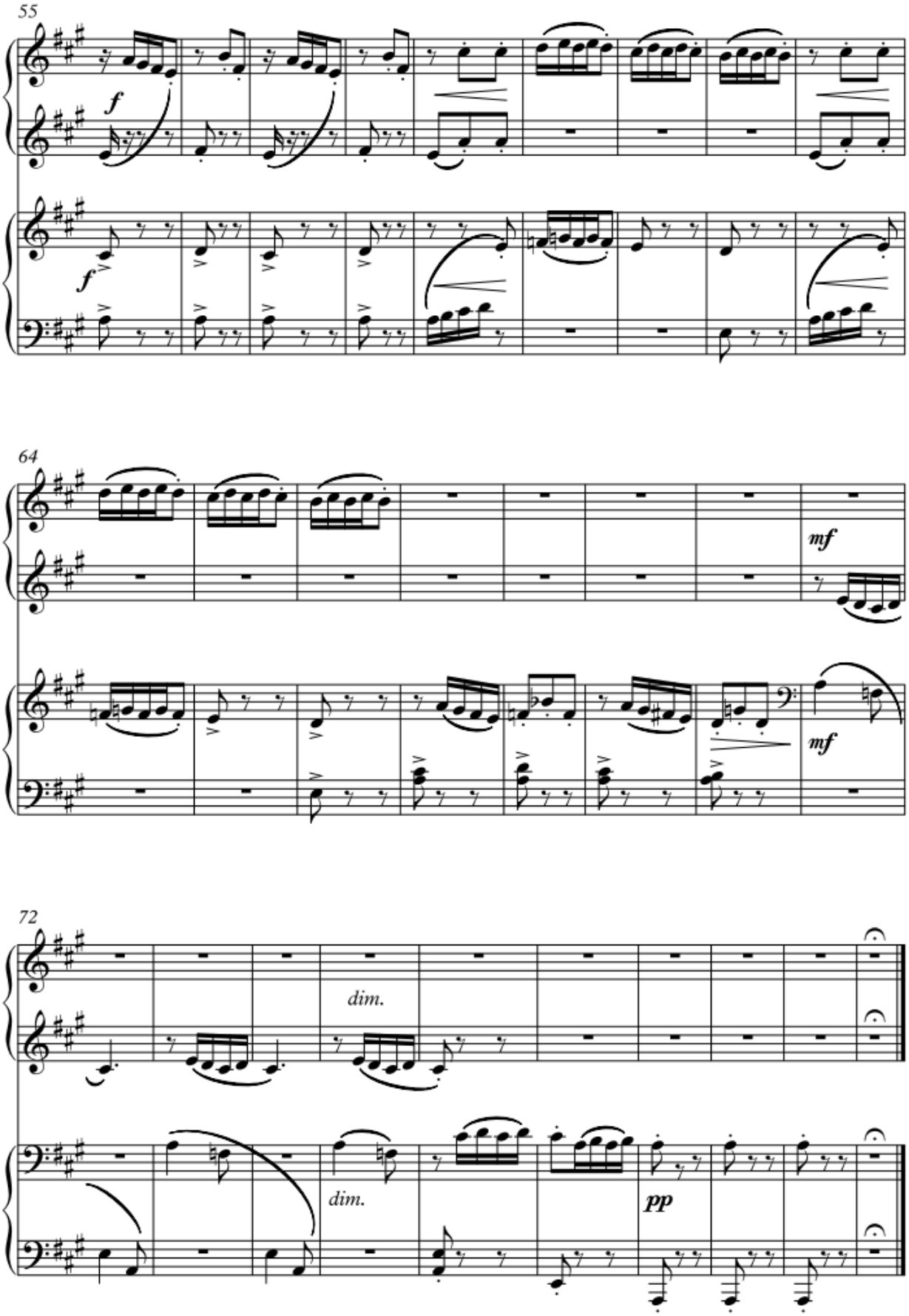
55
f
f
64
mf
mf
72
dim.
dim.
pp

НЕ ХОЧУТЬ КУПИТИ ВЕДМЕДИКА

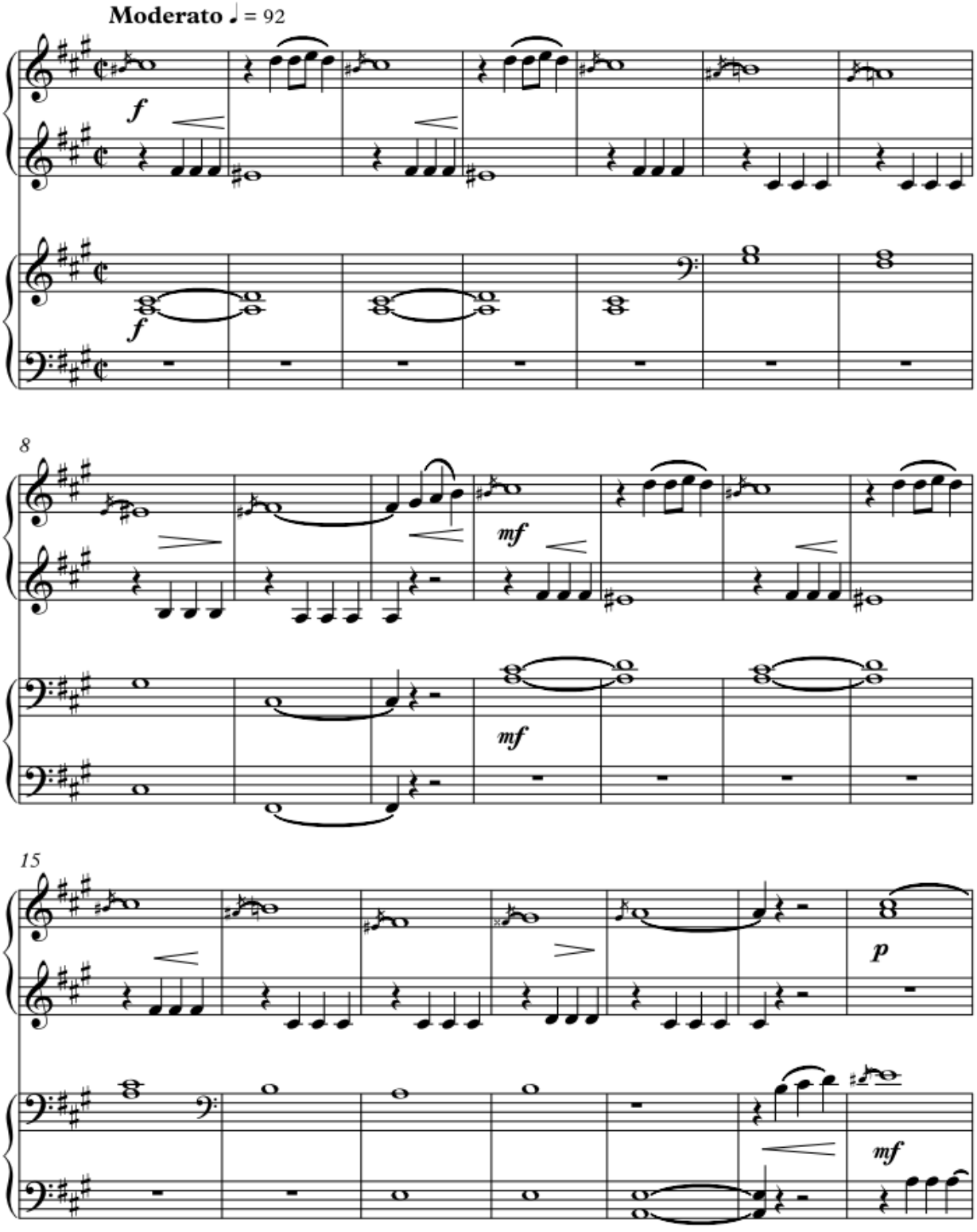

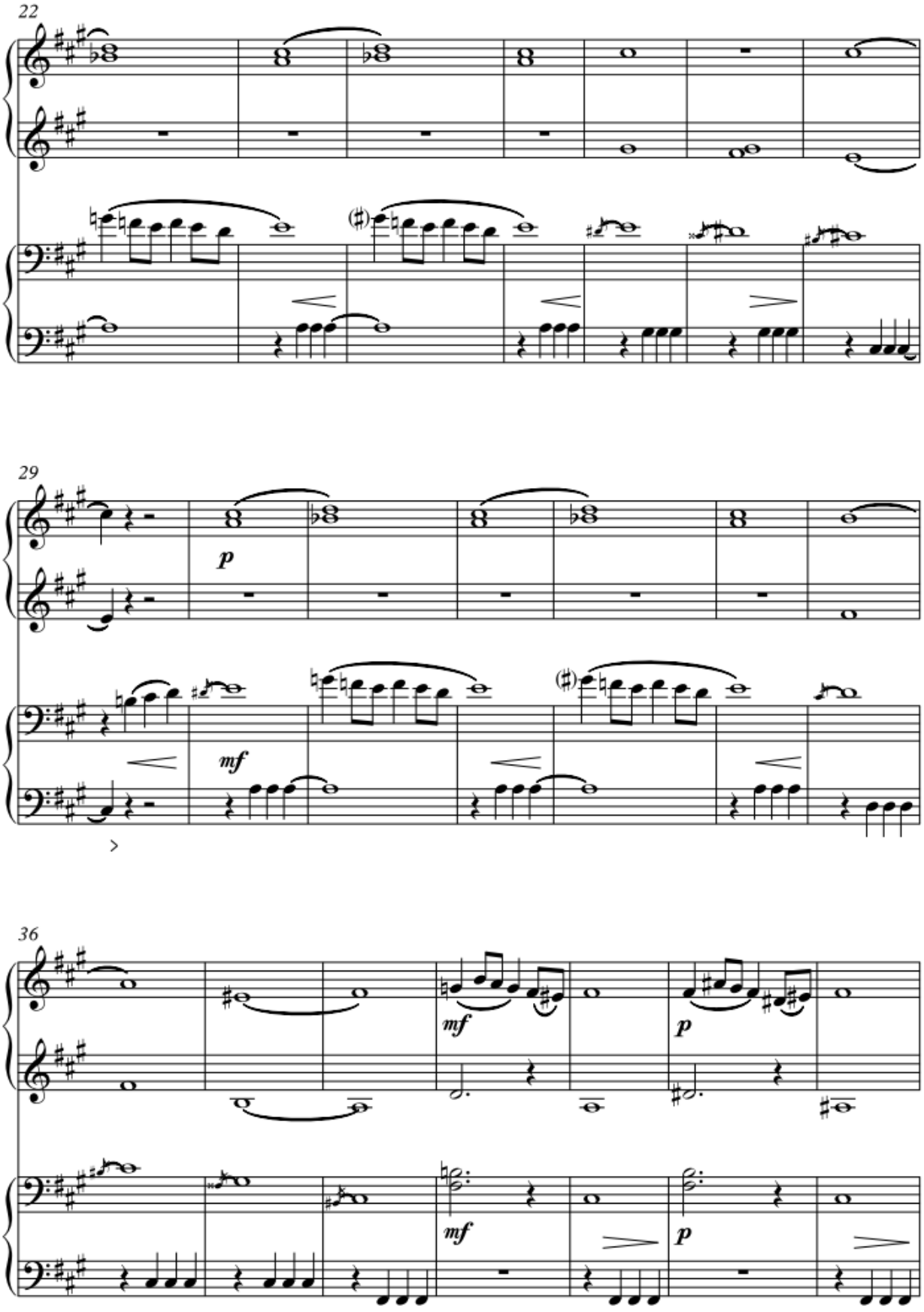
22
29
p
mf
36
mf
p
mf
p

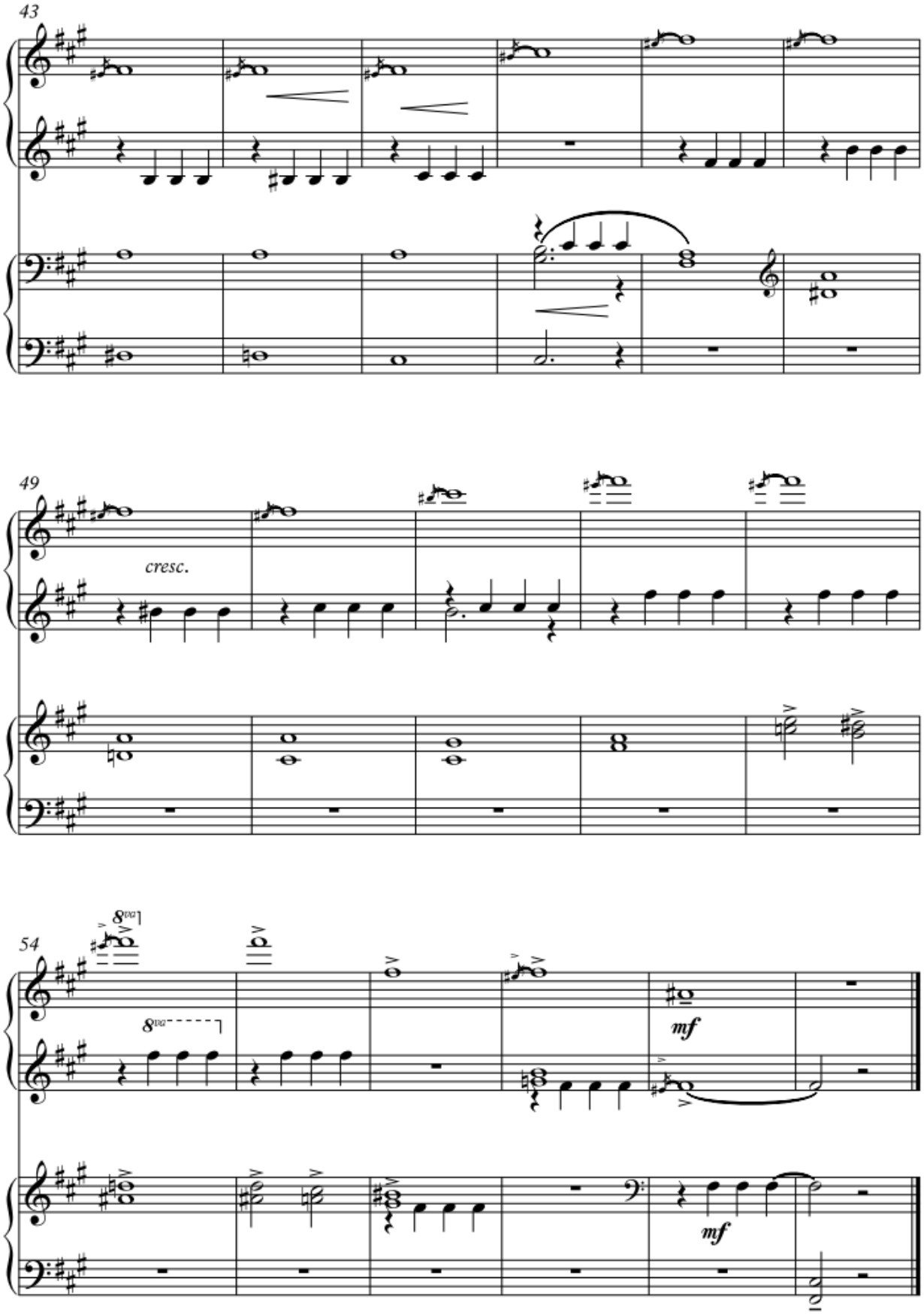
43
49
cresc.
54
8va
8va
mf
mf

КУПИЛИ ВЕДМЕДИКА

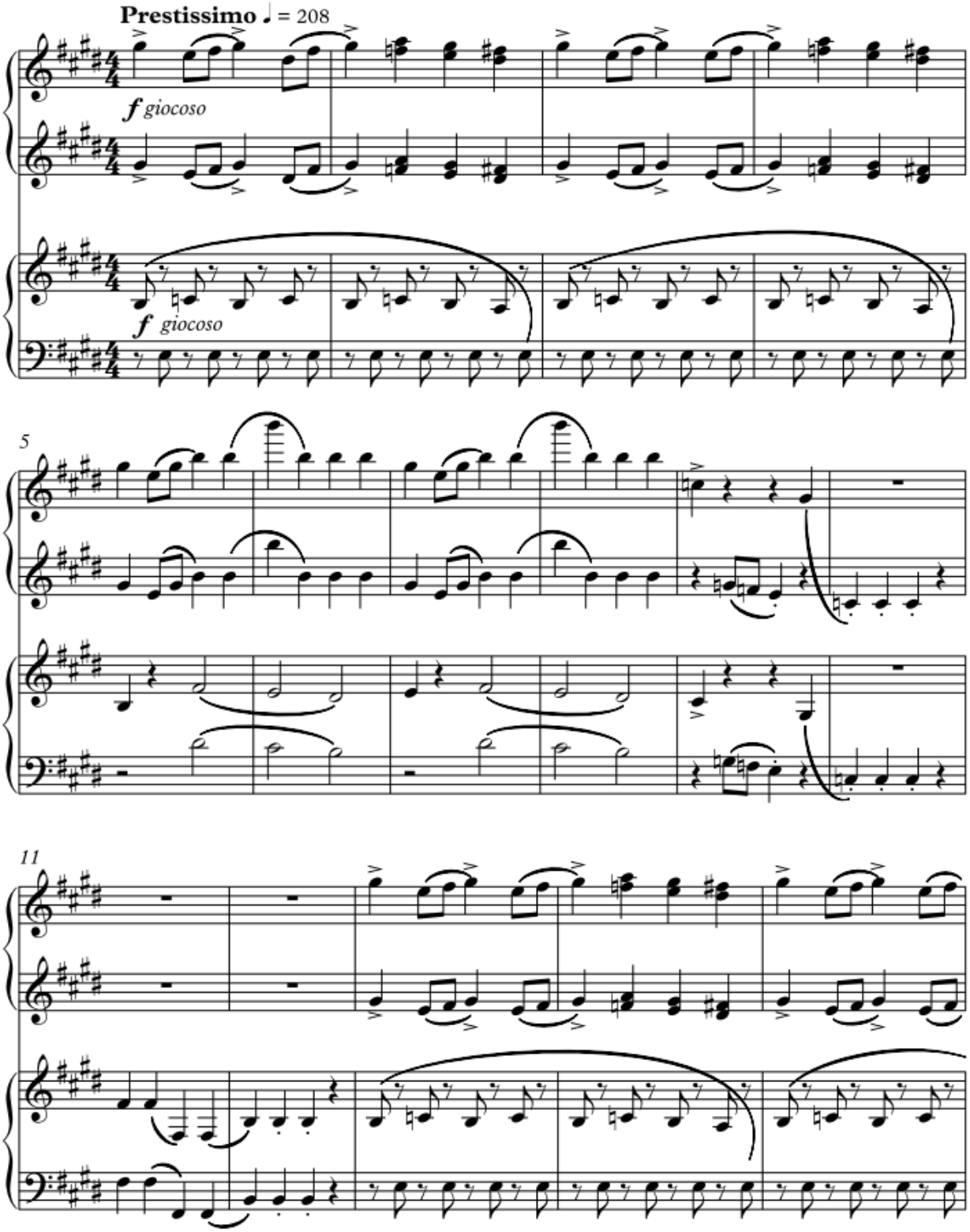

28

16

21

ff

ff

ПОЛЬКА

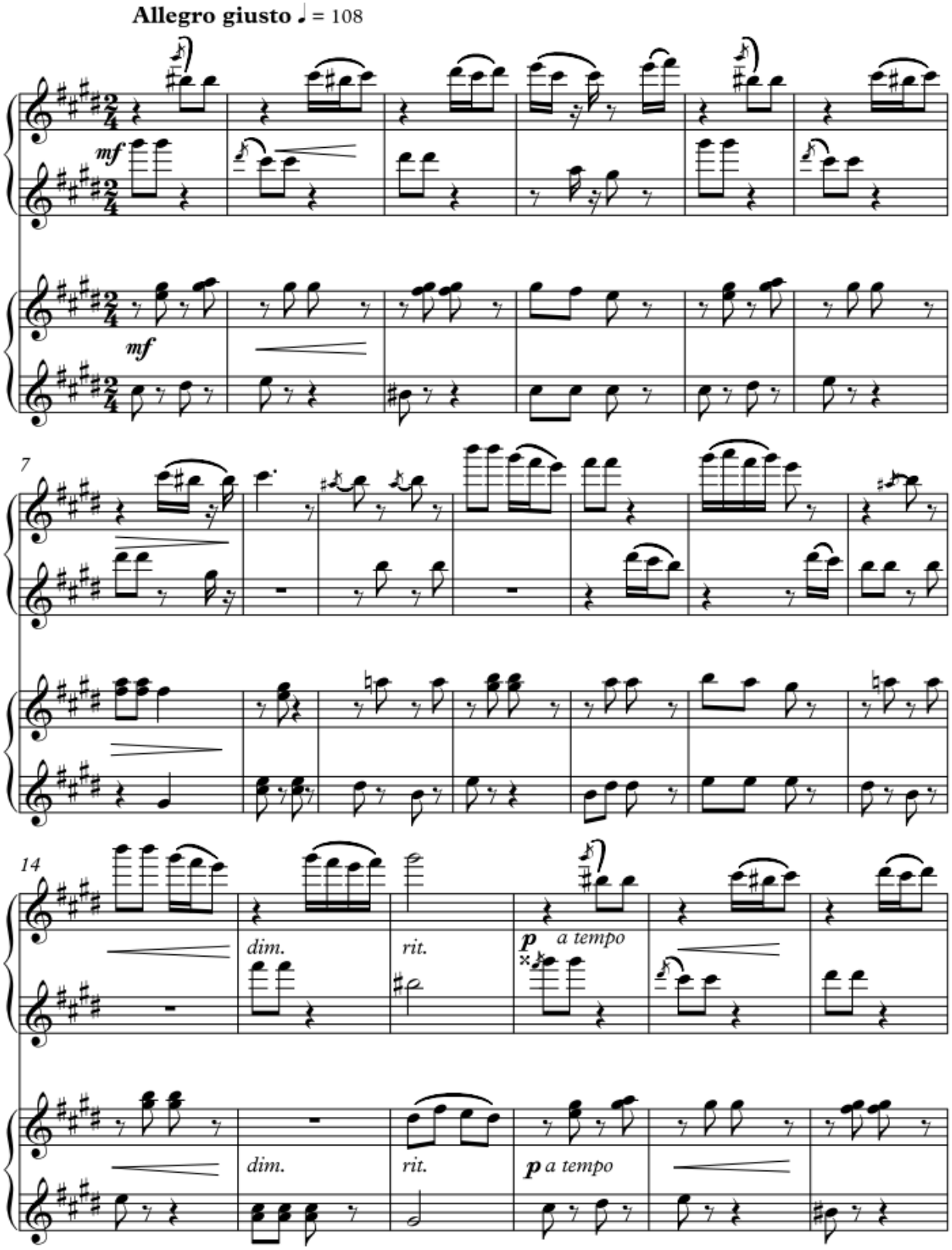

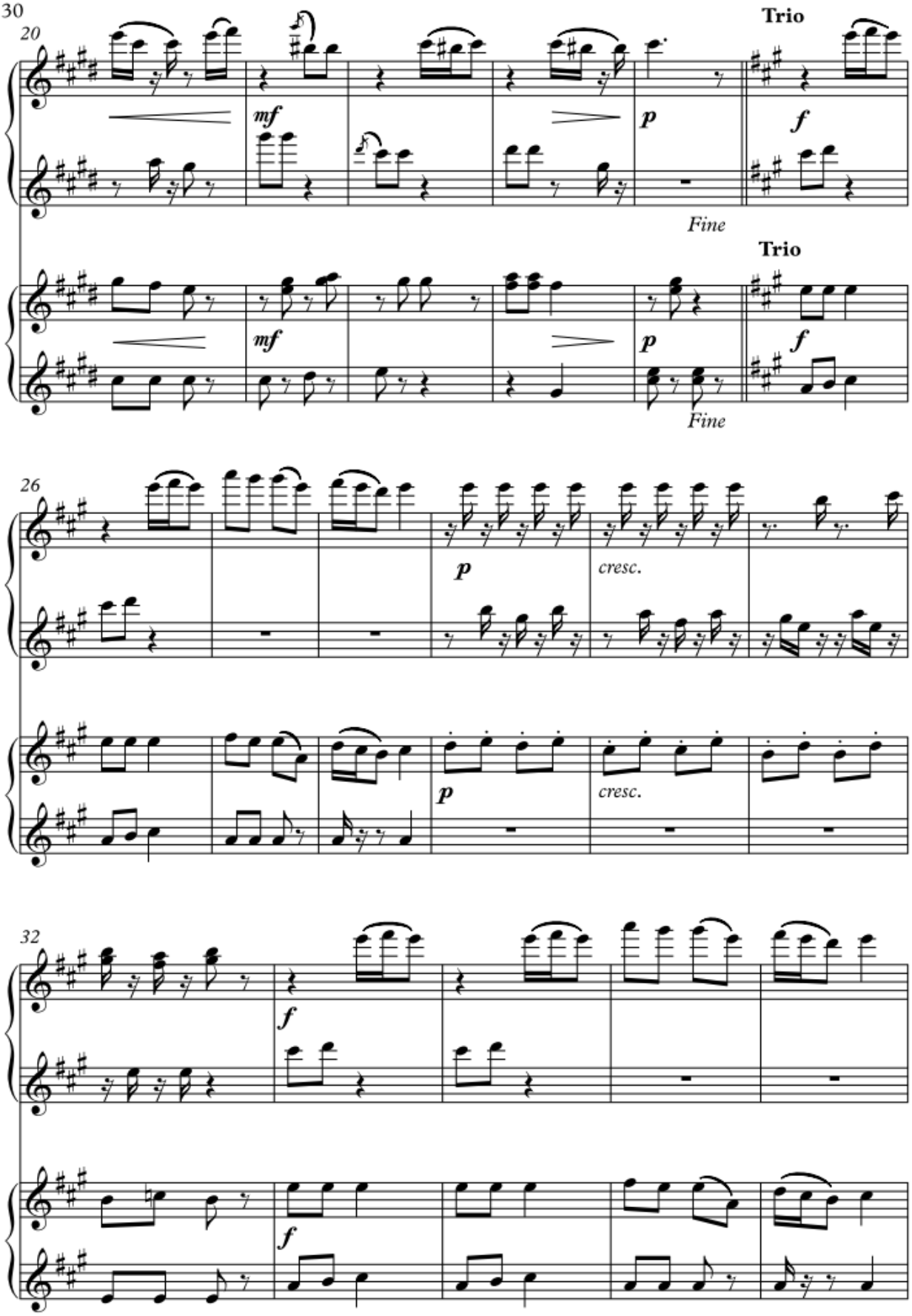
20
Trio
mf
p
f
Fine
Trio
mf
p
f
Fine
26
p
cresc.
p
cresc.
32
f
f

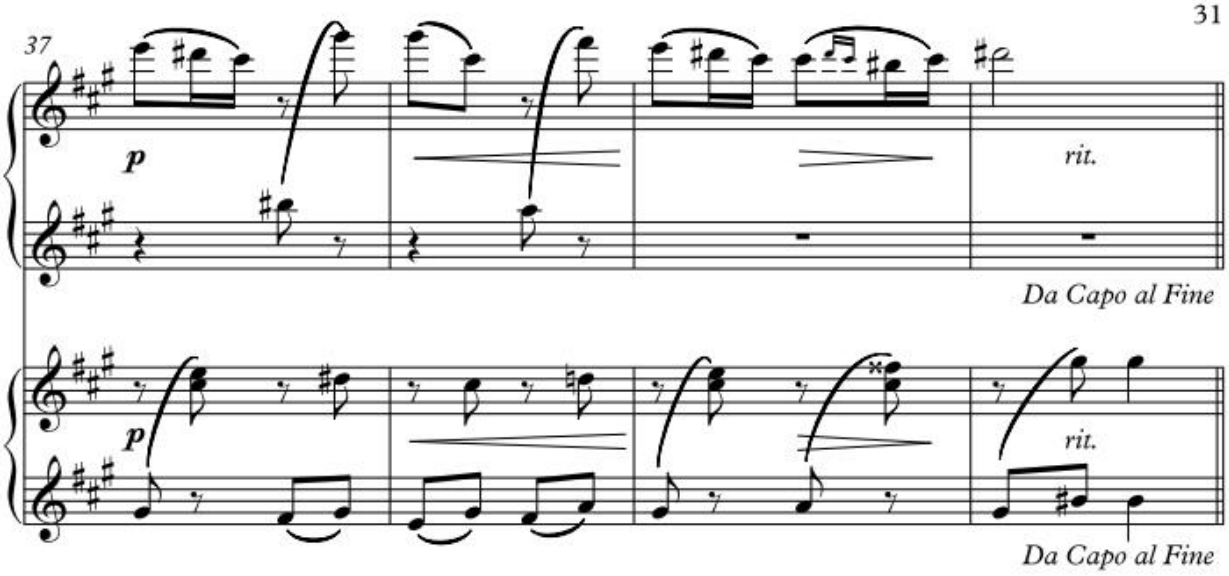

www.solkids.ru

ПАСТОРАЛЬ

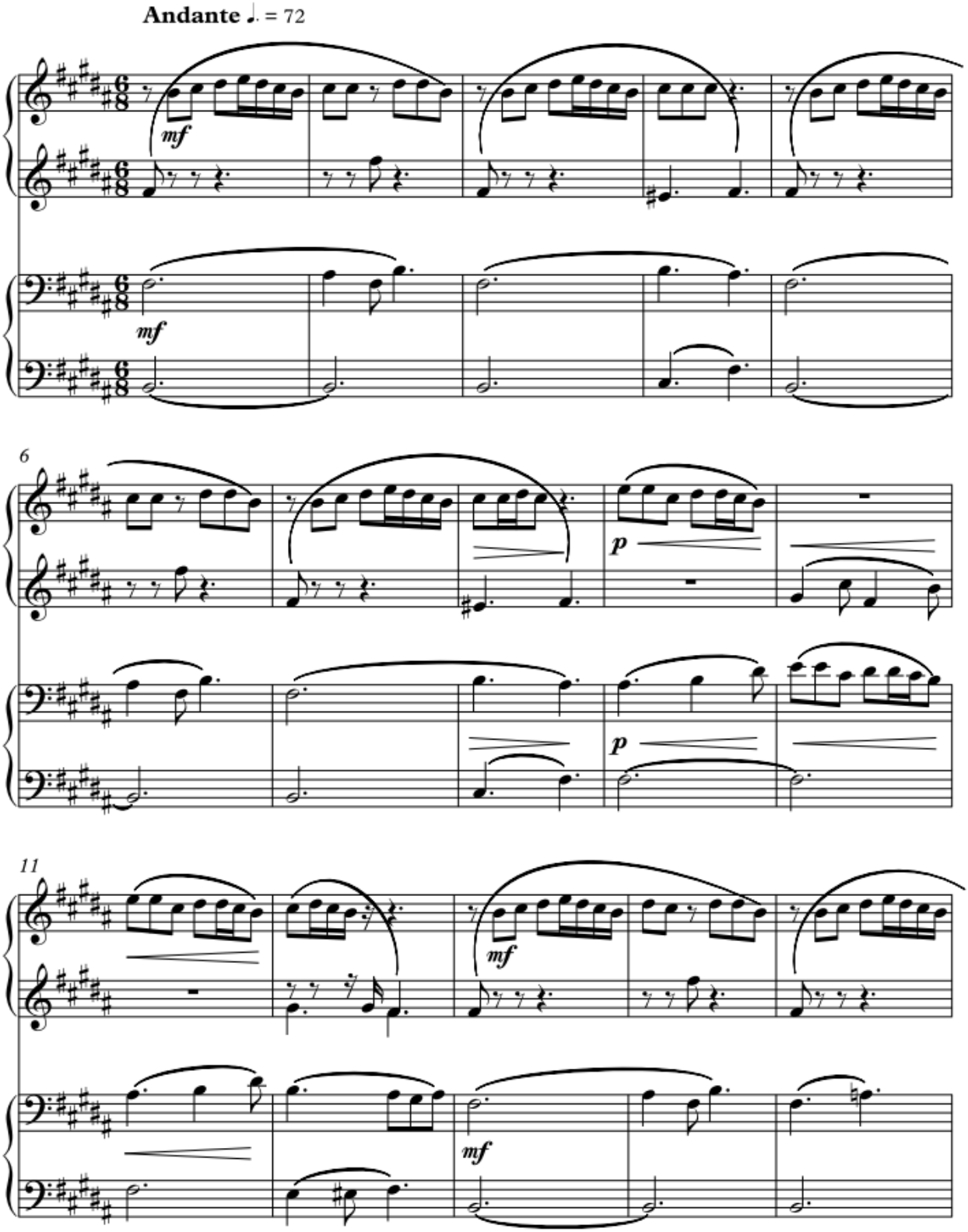

16

p

p

21

poco rit.

pp

poco rit.

pp

Ped. ✻

МЕЛОДІЯ

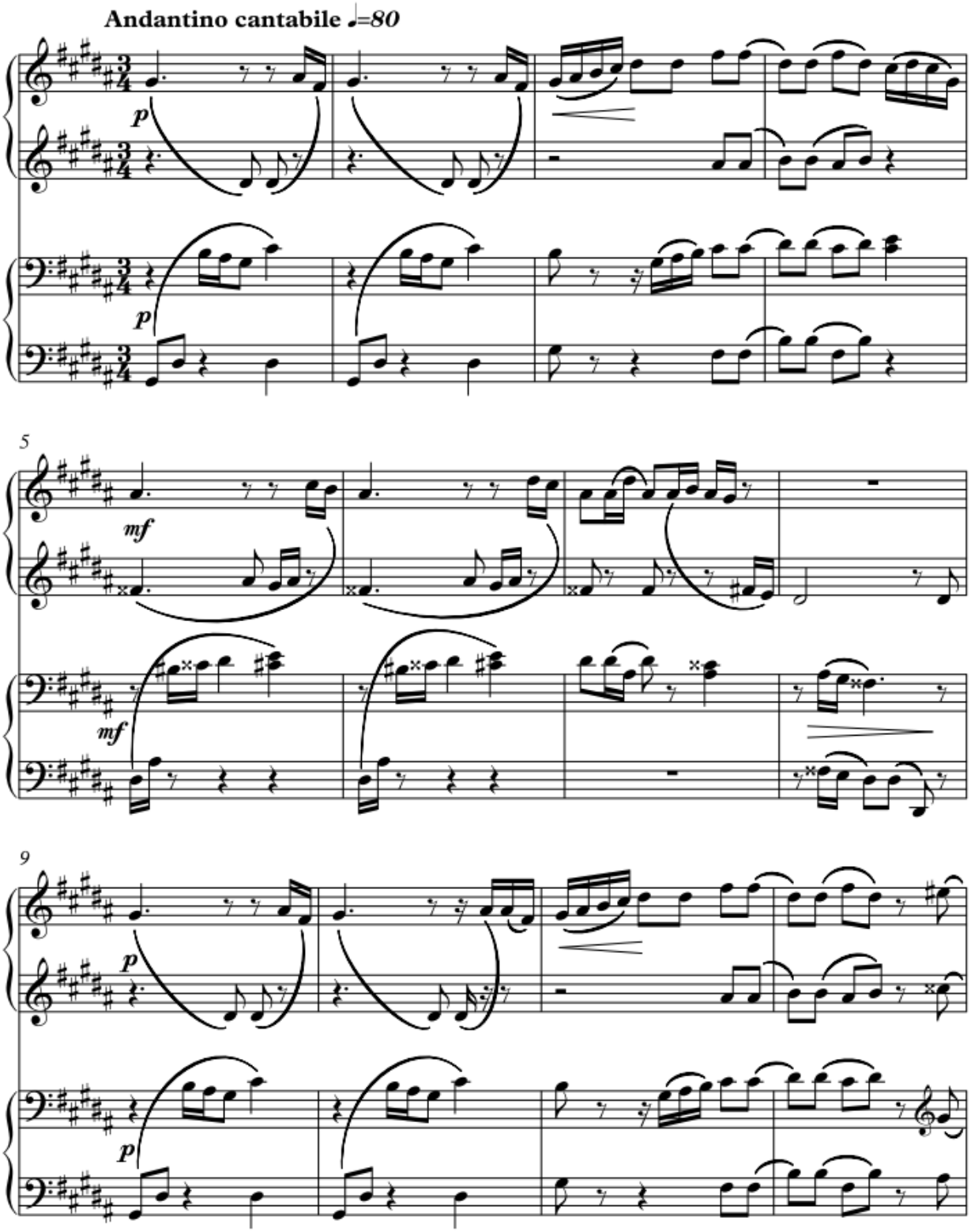

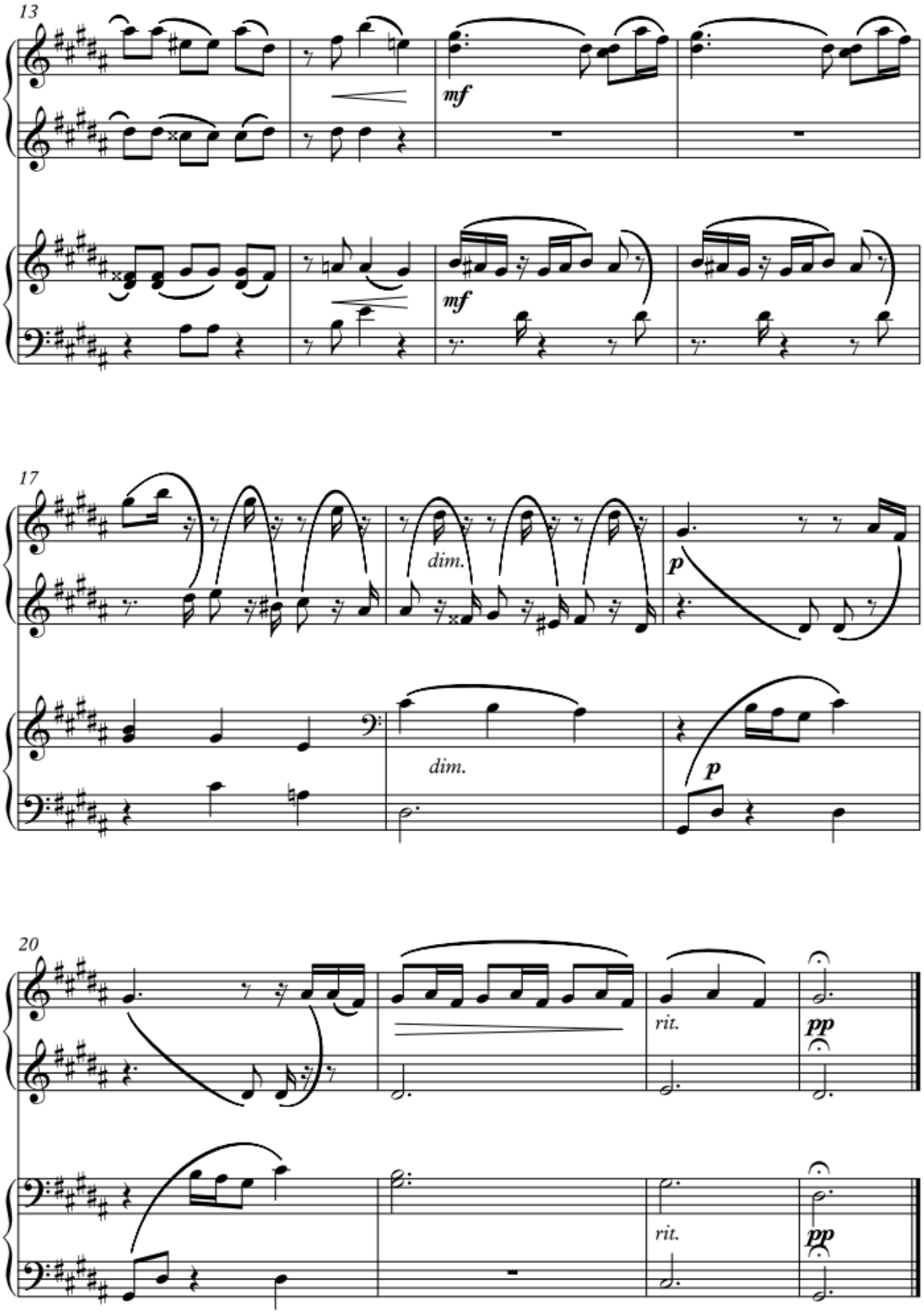
13
mf
mf
17
dim.
p
dim.
p
20
rit.
pp
rit.
pp

У ПОХІД

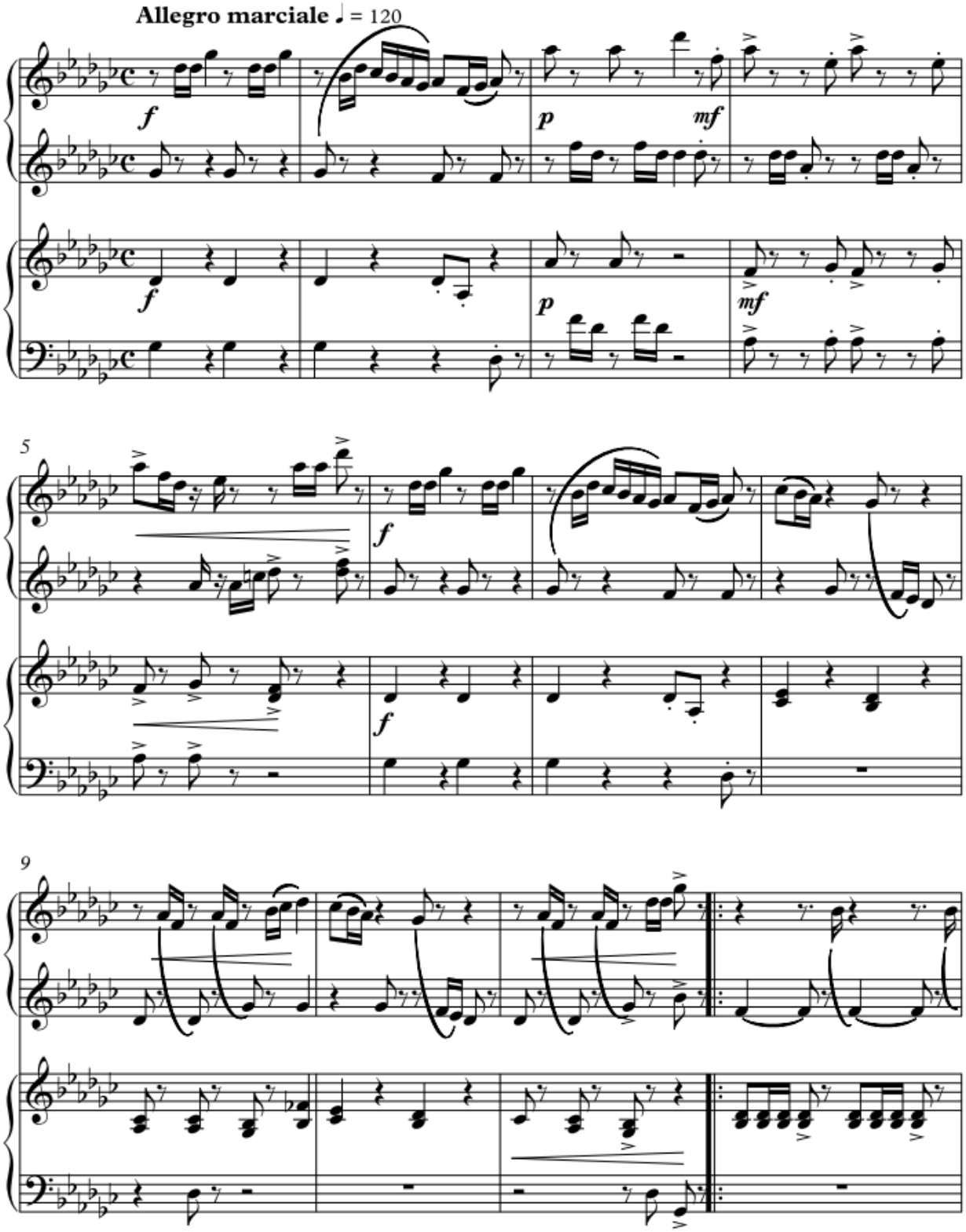

13

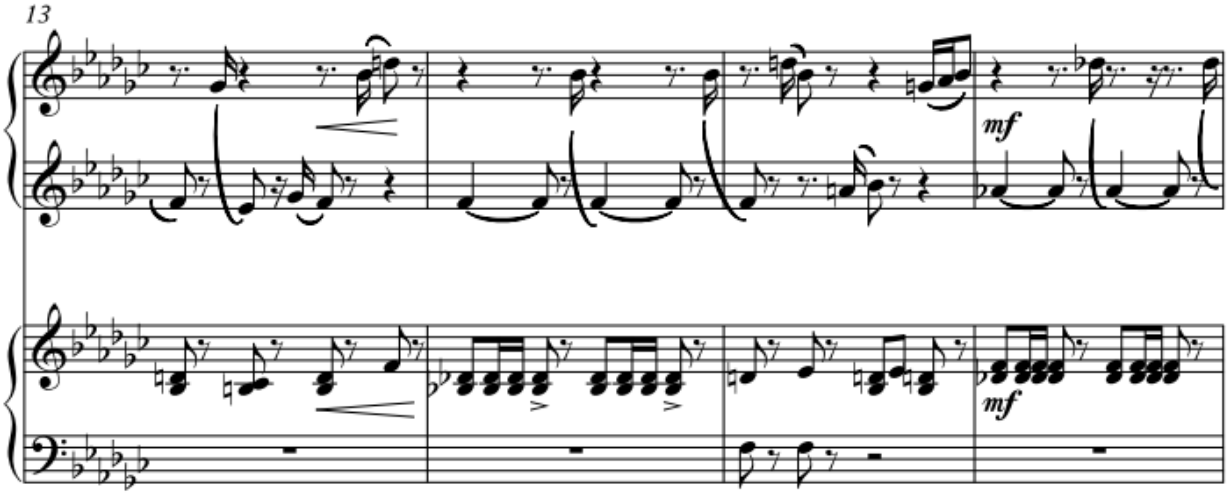

17

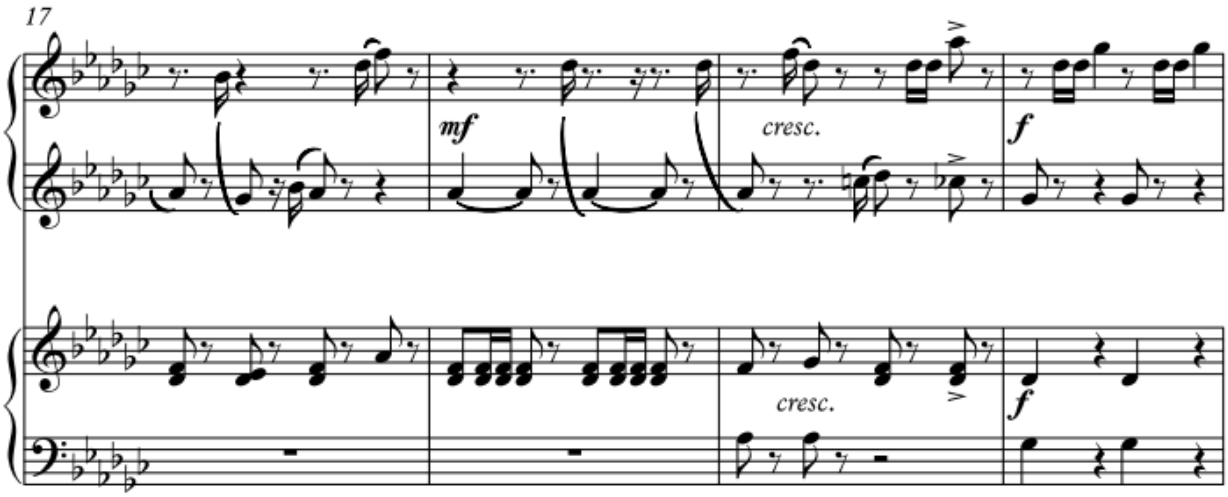

21

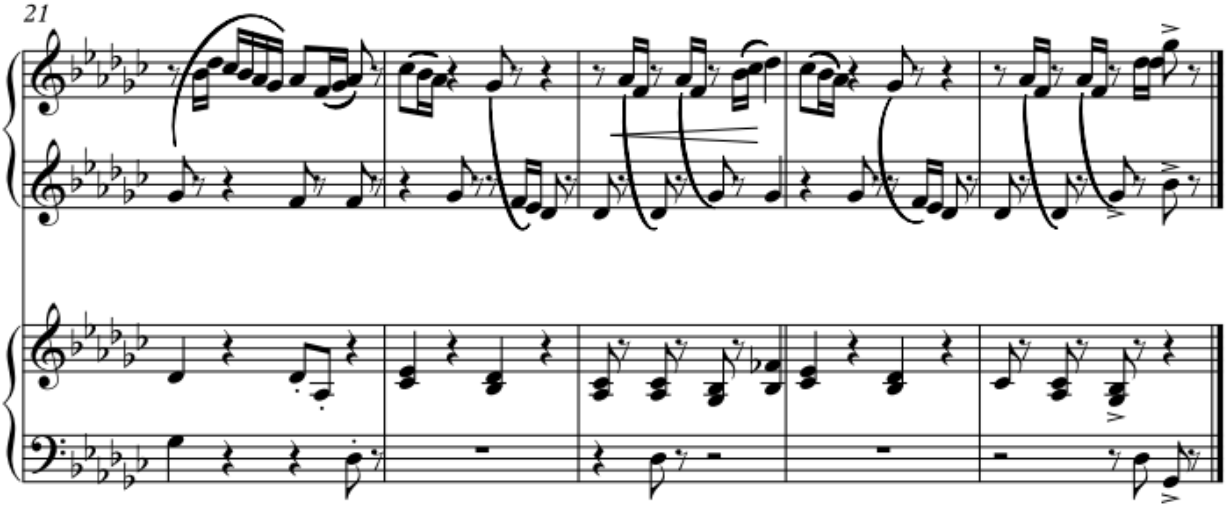

ДОЩИК

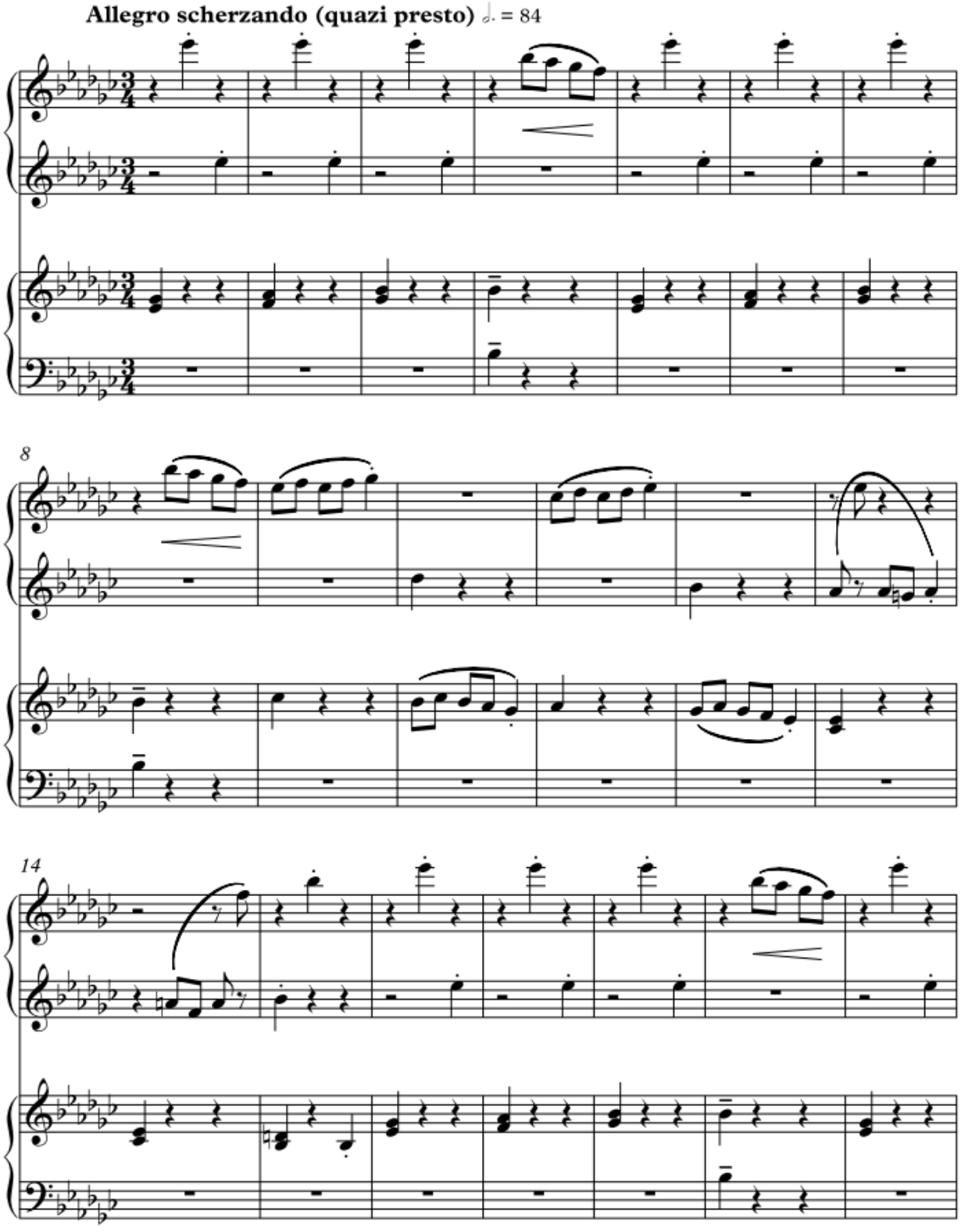

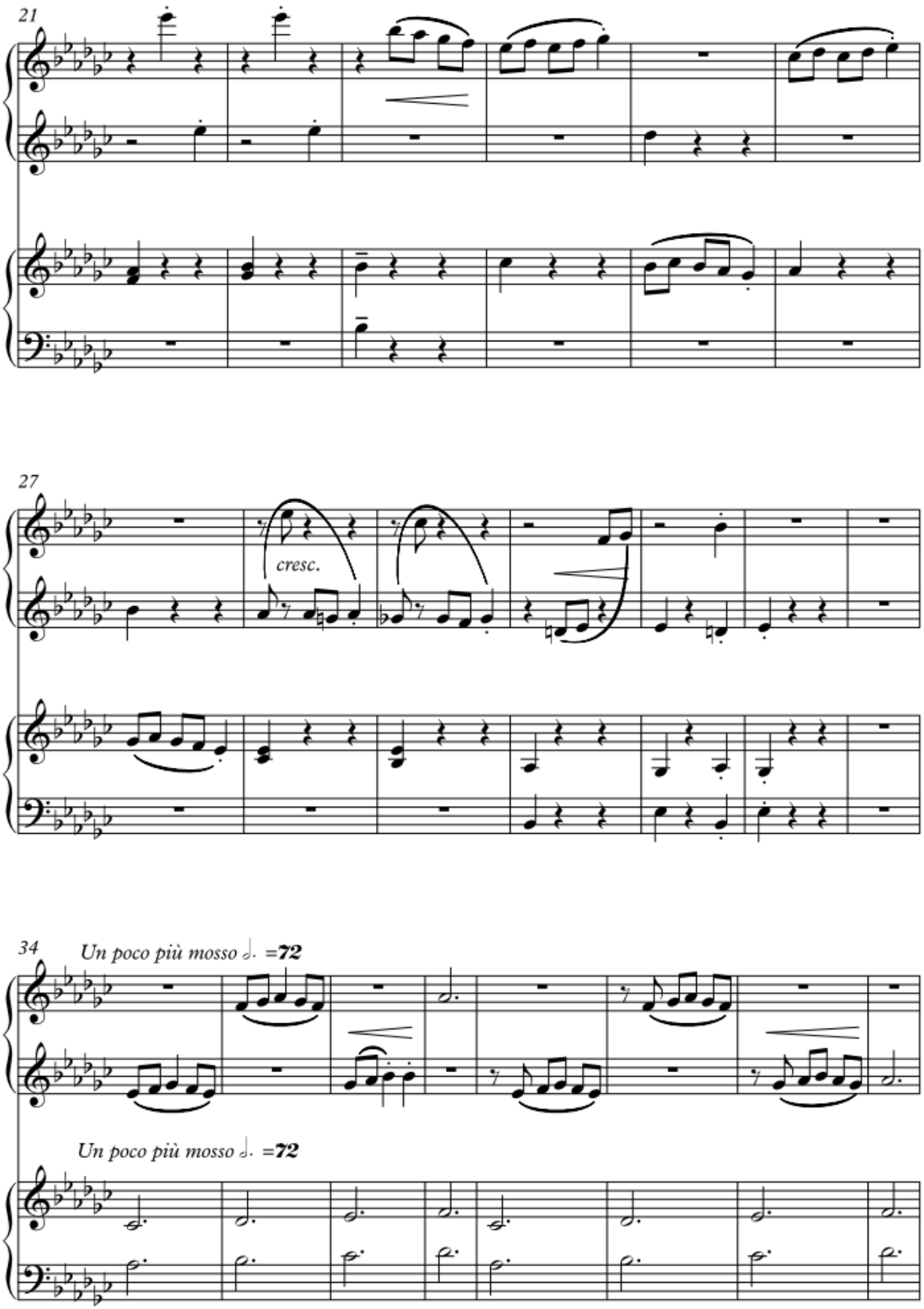
21
27
cresc.
34
Un poco più mosso ♩. =72
Un poco più mosso ♩. =72

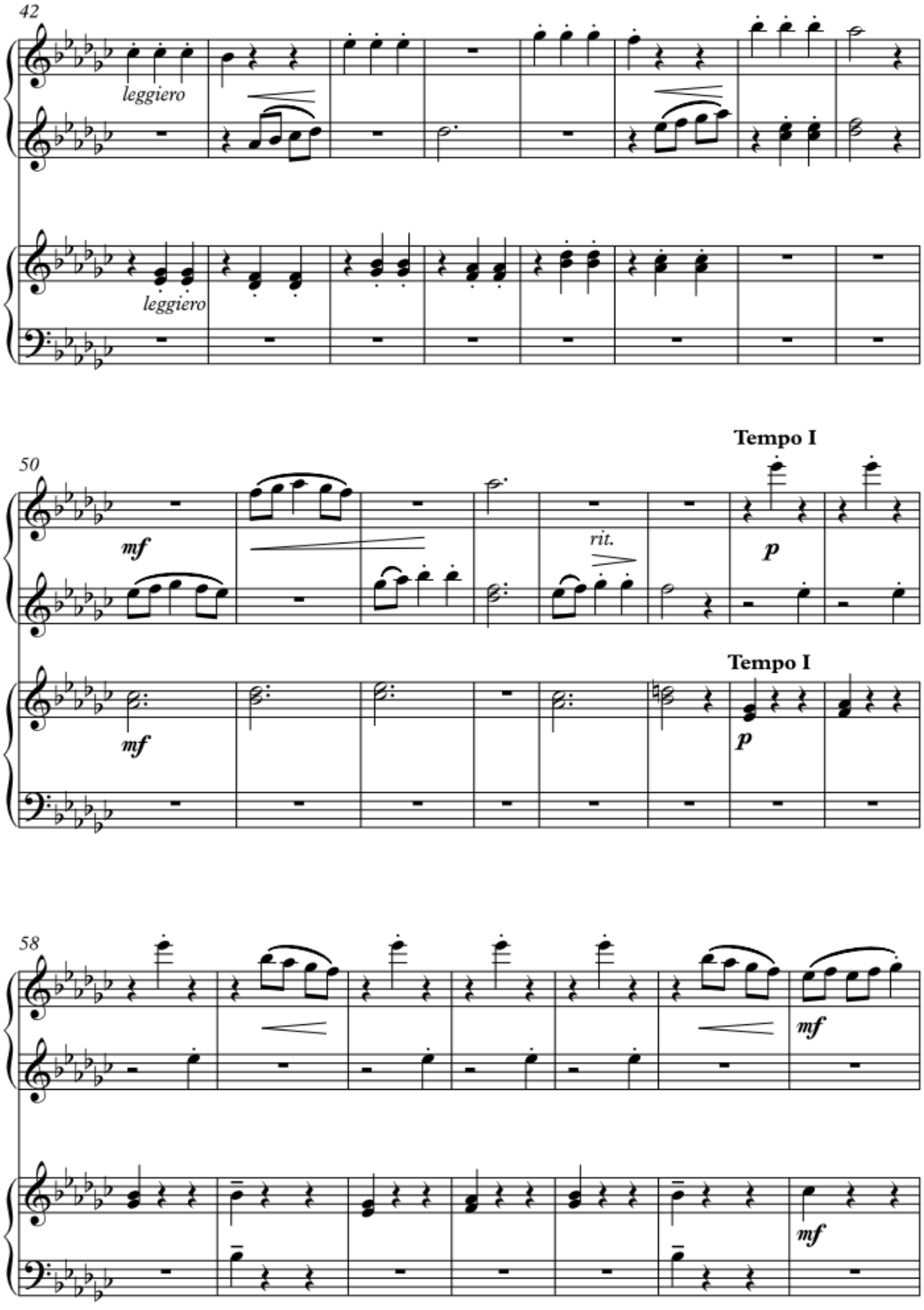
42
leggiero
leggiero
50
mf
rit.
p
Tempo I
mf
p
Tempo I
58
mf
mf

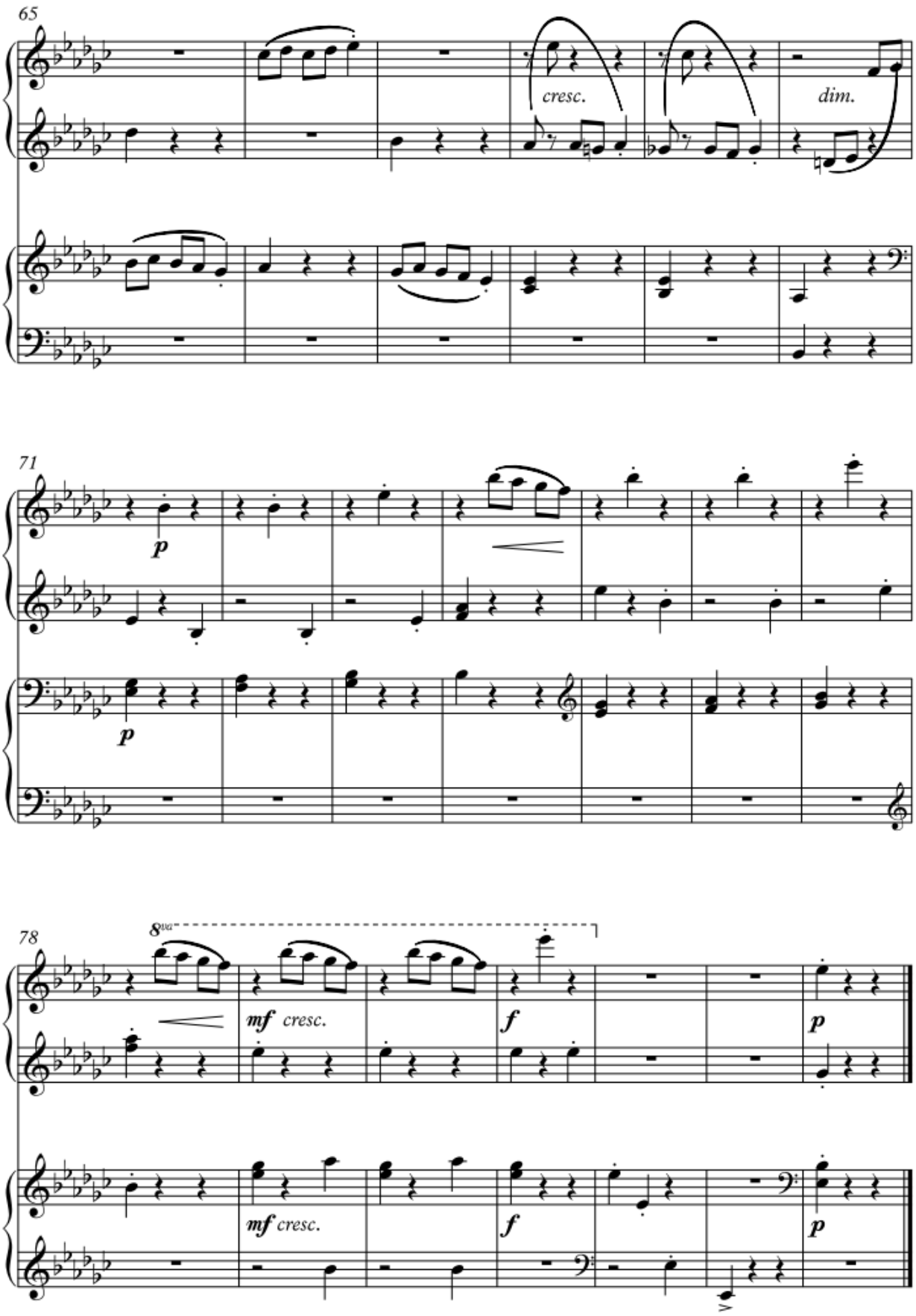
65
cresc.
dim.
71
p
p
78
8va
mf cresc.
f
p
mf cresc.
f
p

КОЛИСКОВА ПІСНЯ

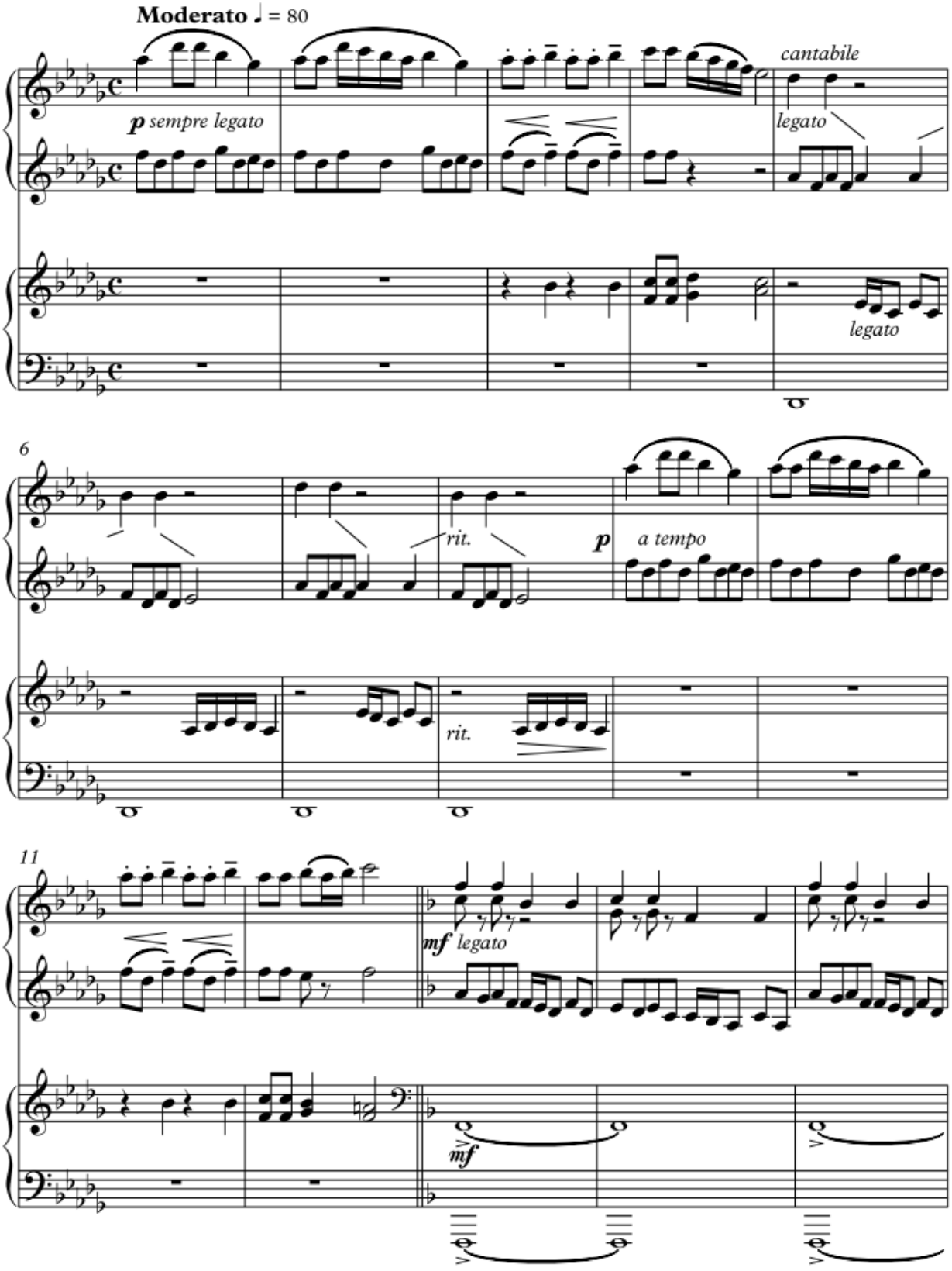

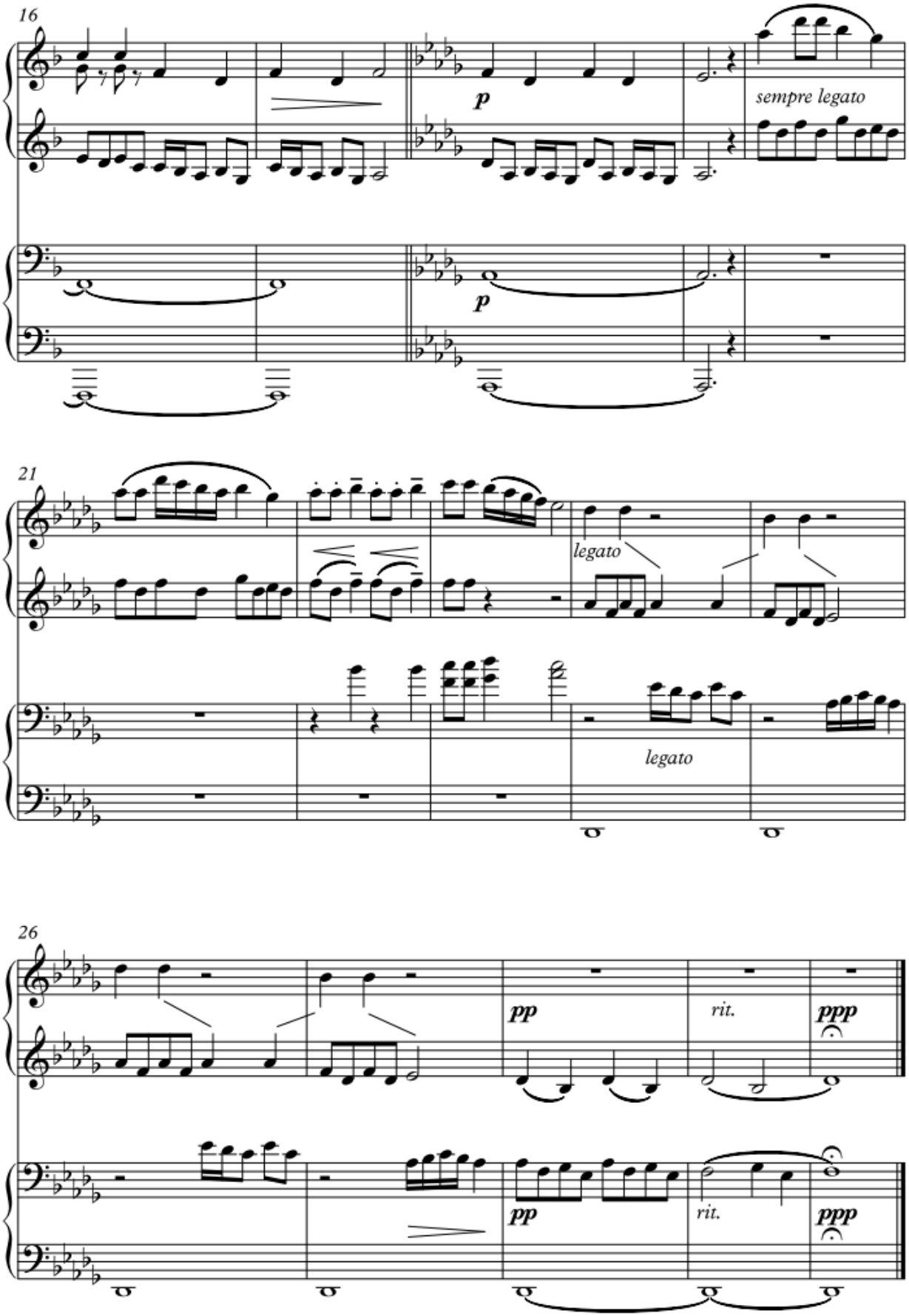
16
p
sempre legato
p
21
legato
legato
26
pp
rit.
ppp
pp
rit.
ppp

ЕТЮД

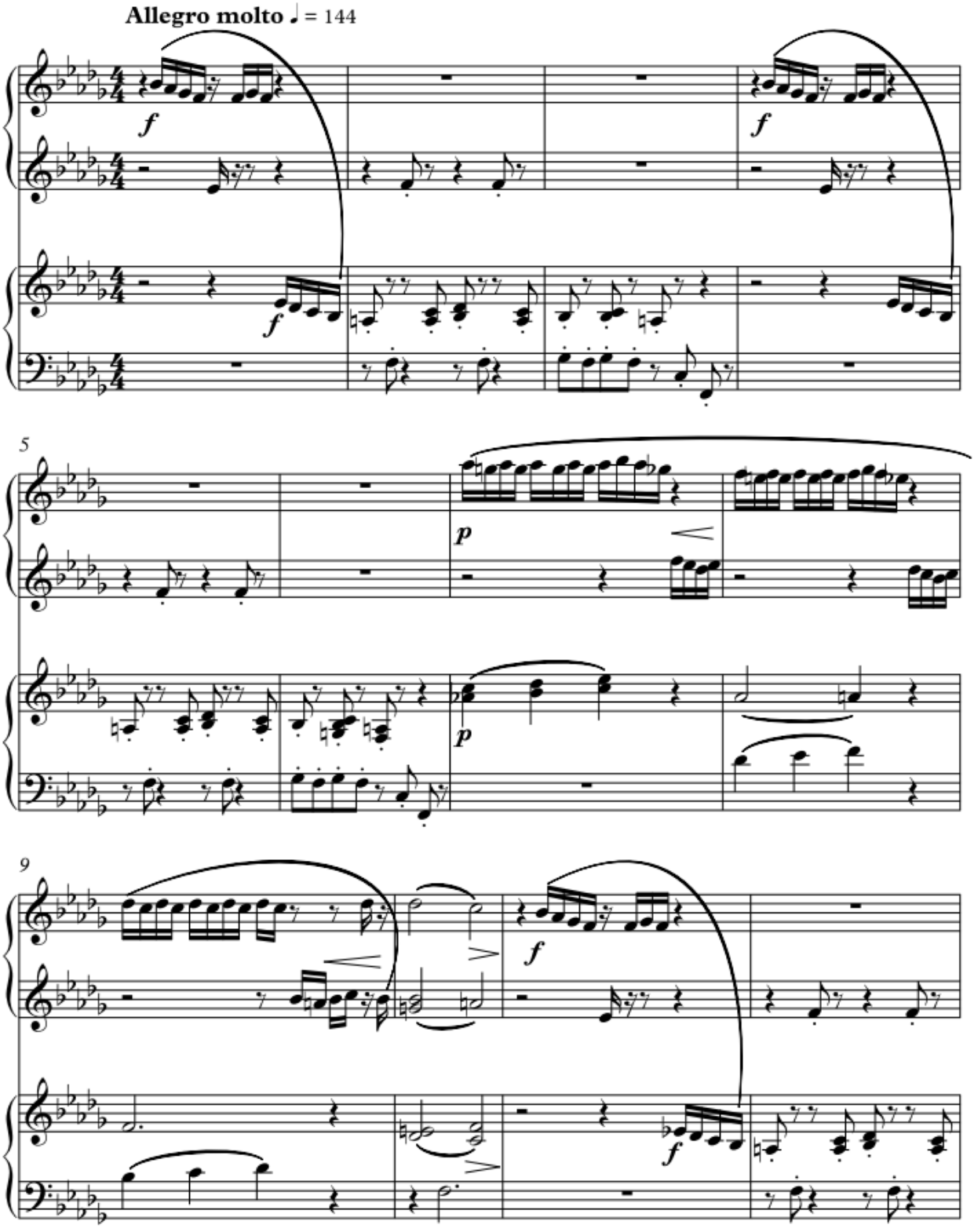

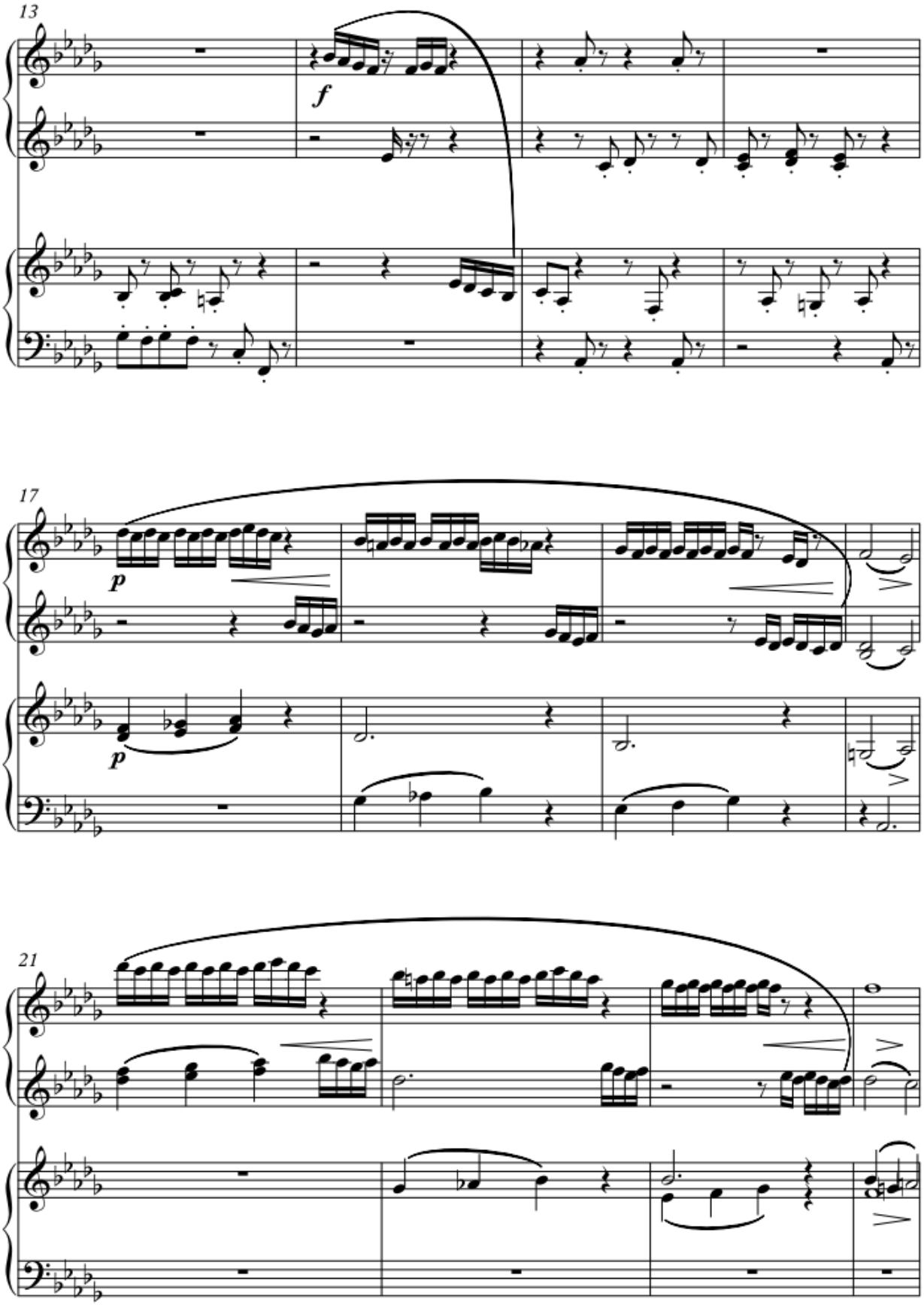
13
f
17
p
p
21

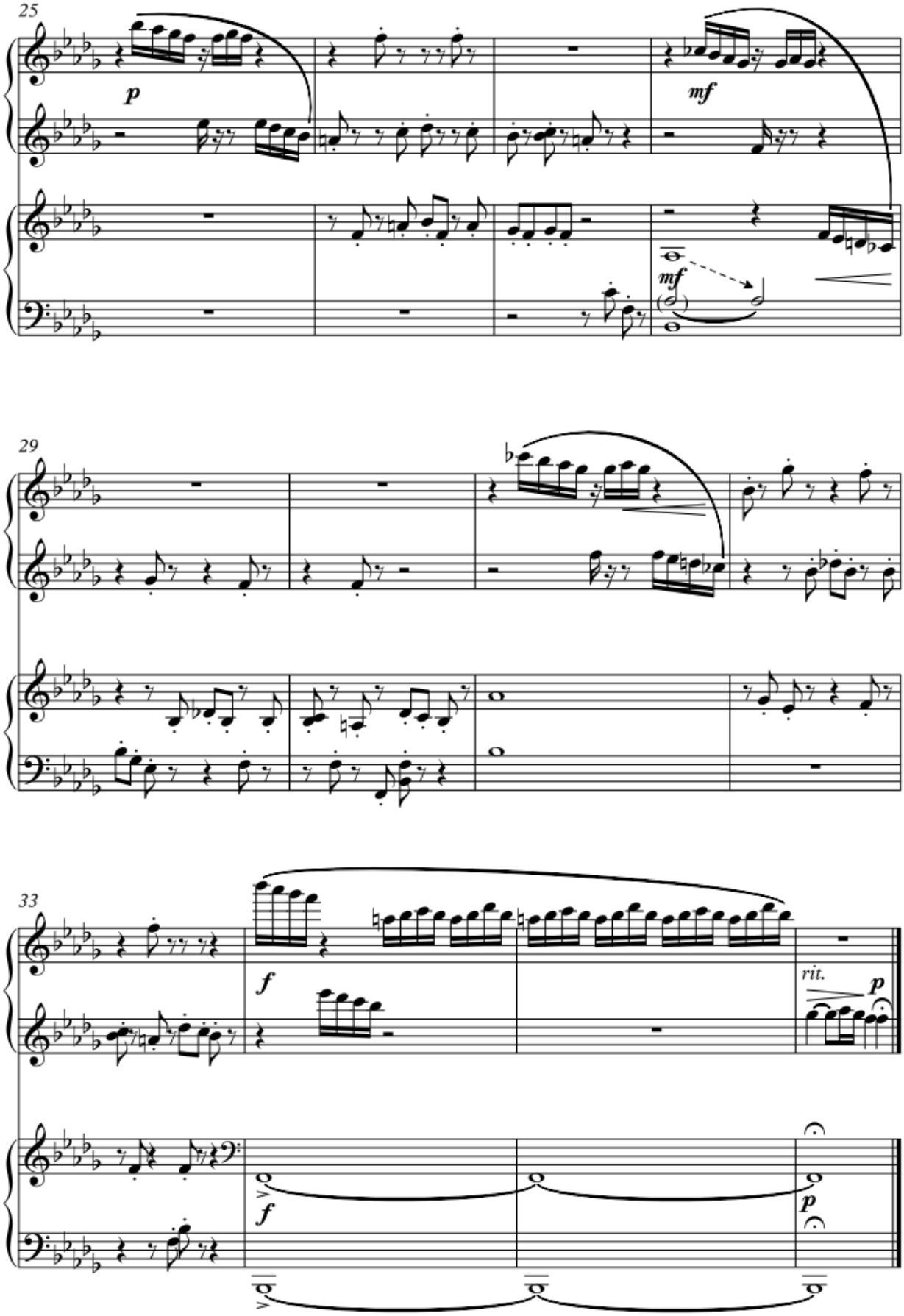
25
p
mf
mf
29
33
f
rit.
p
f
p

СКАКАЛОЧКА

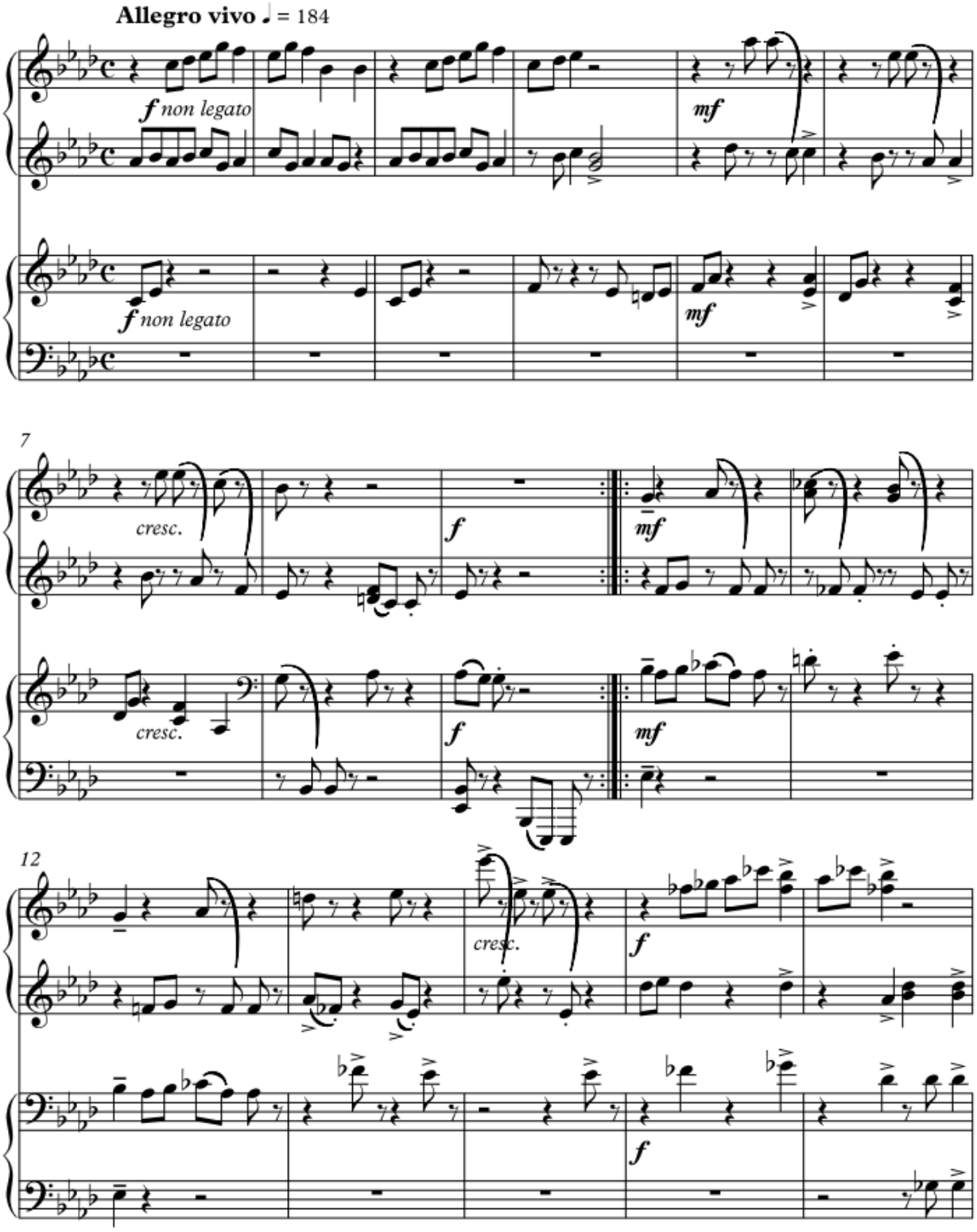
Allegro vivo ♩ = 184
f non legato
mf
f non legato
mf
7
cresc.
f
mf
cresc.
f
mf
12
cresc.
f
f

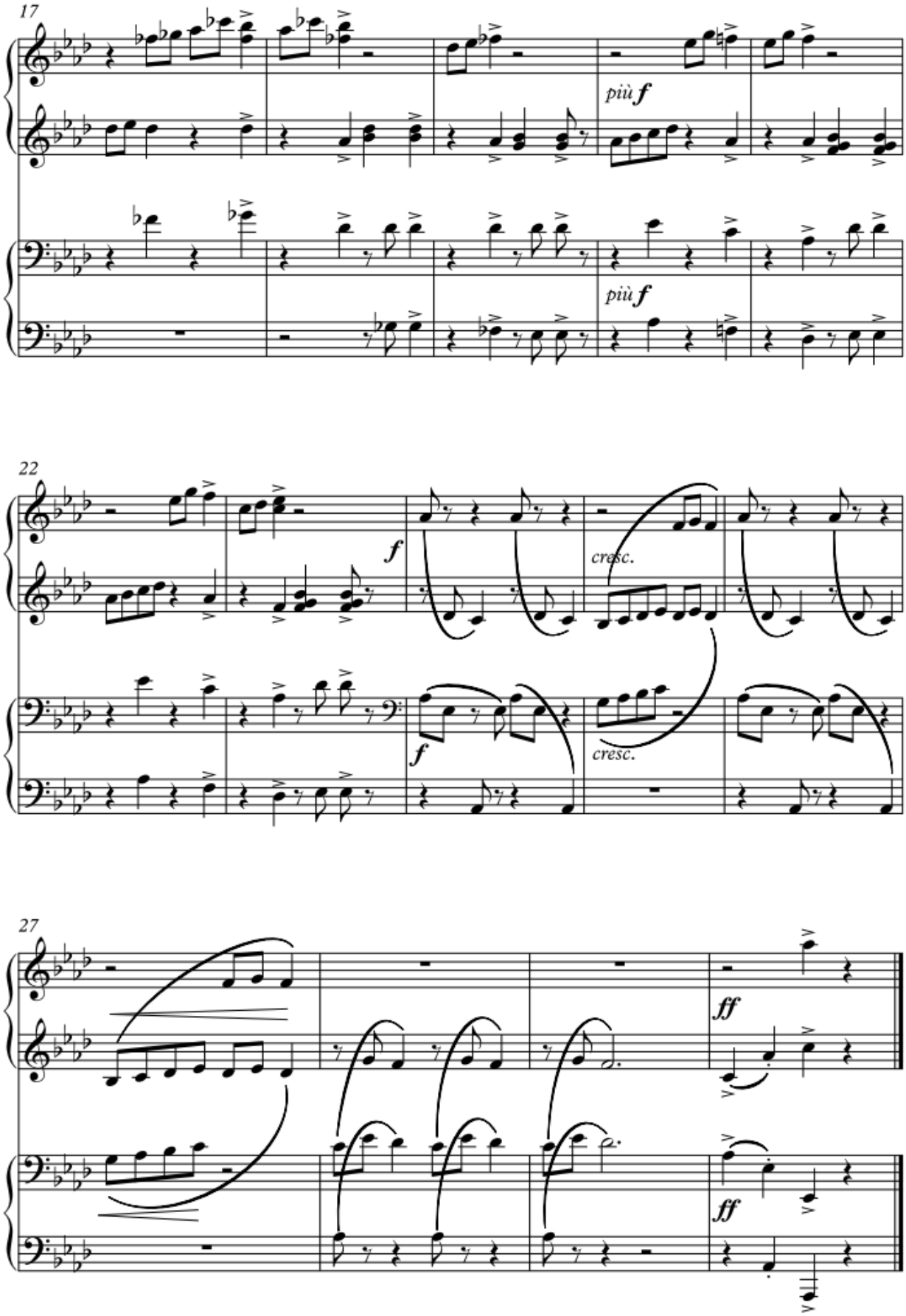
17
più f
più f
22
f
cresc.
f
cresc.
27
ff
ff

БАЛЕТНА СЦЕНКА

Allegretto scherzando ♩. = 60

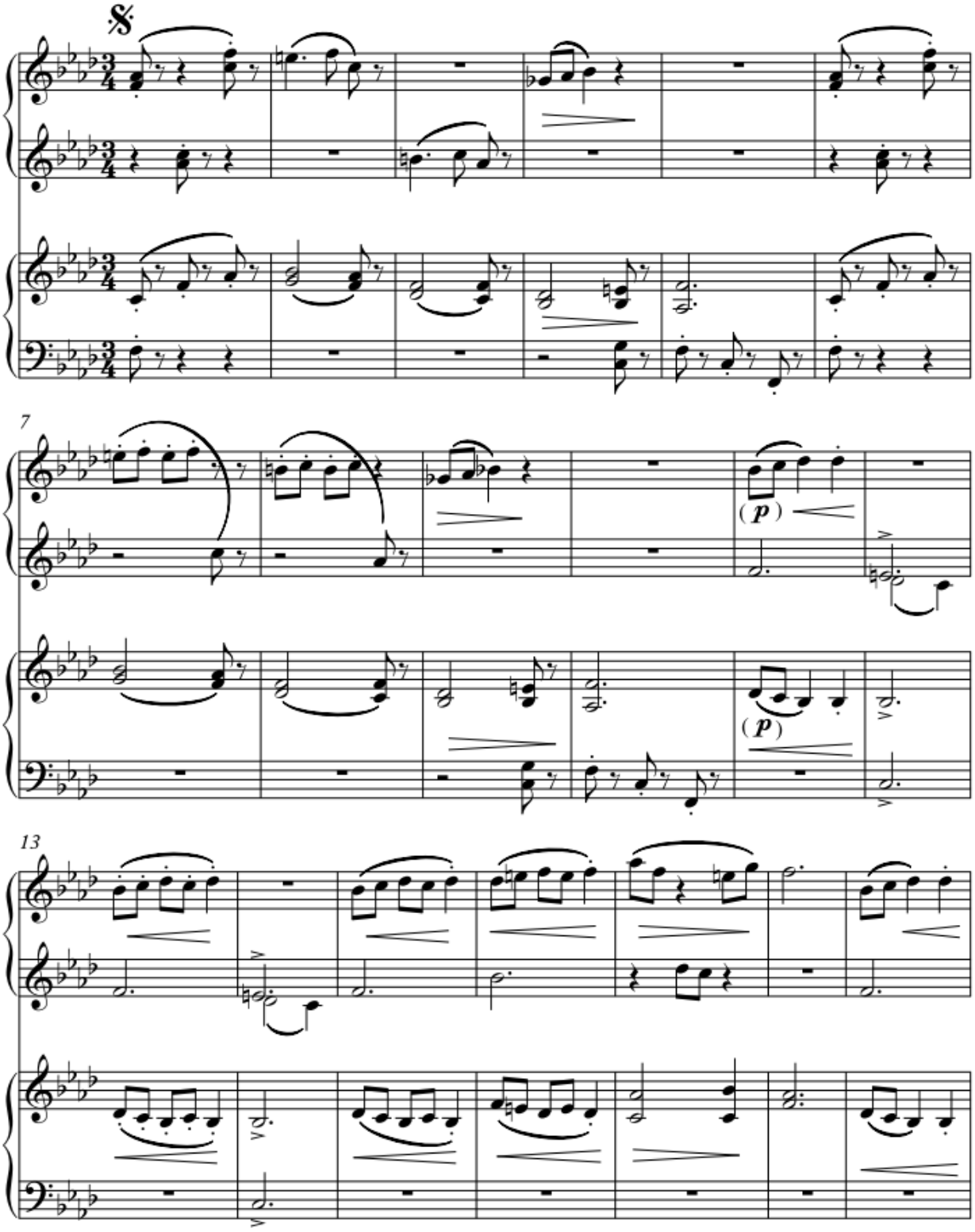

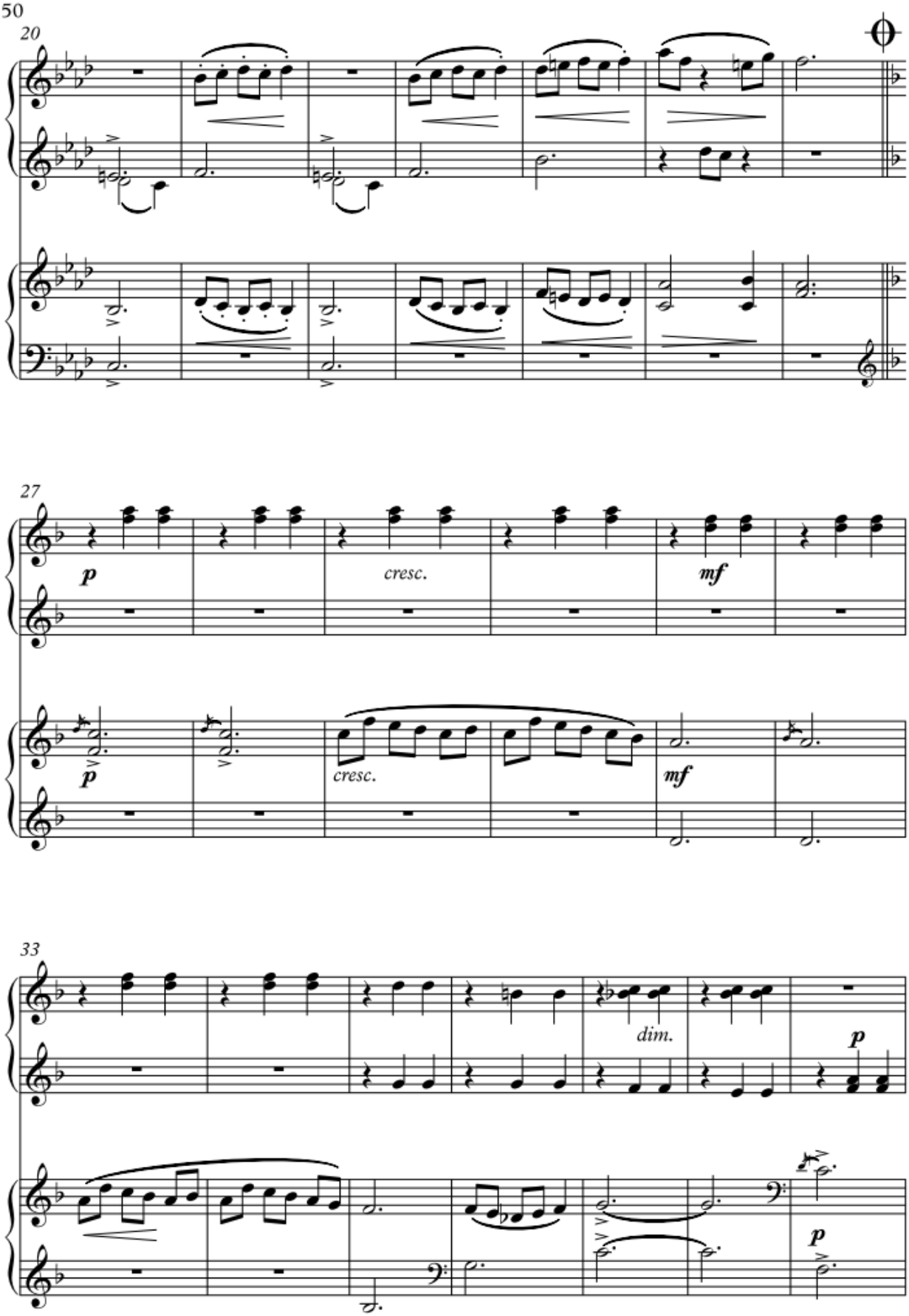
20
27
p
cresc.
mf
p
cresc.
mf
33
dim.
p
p

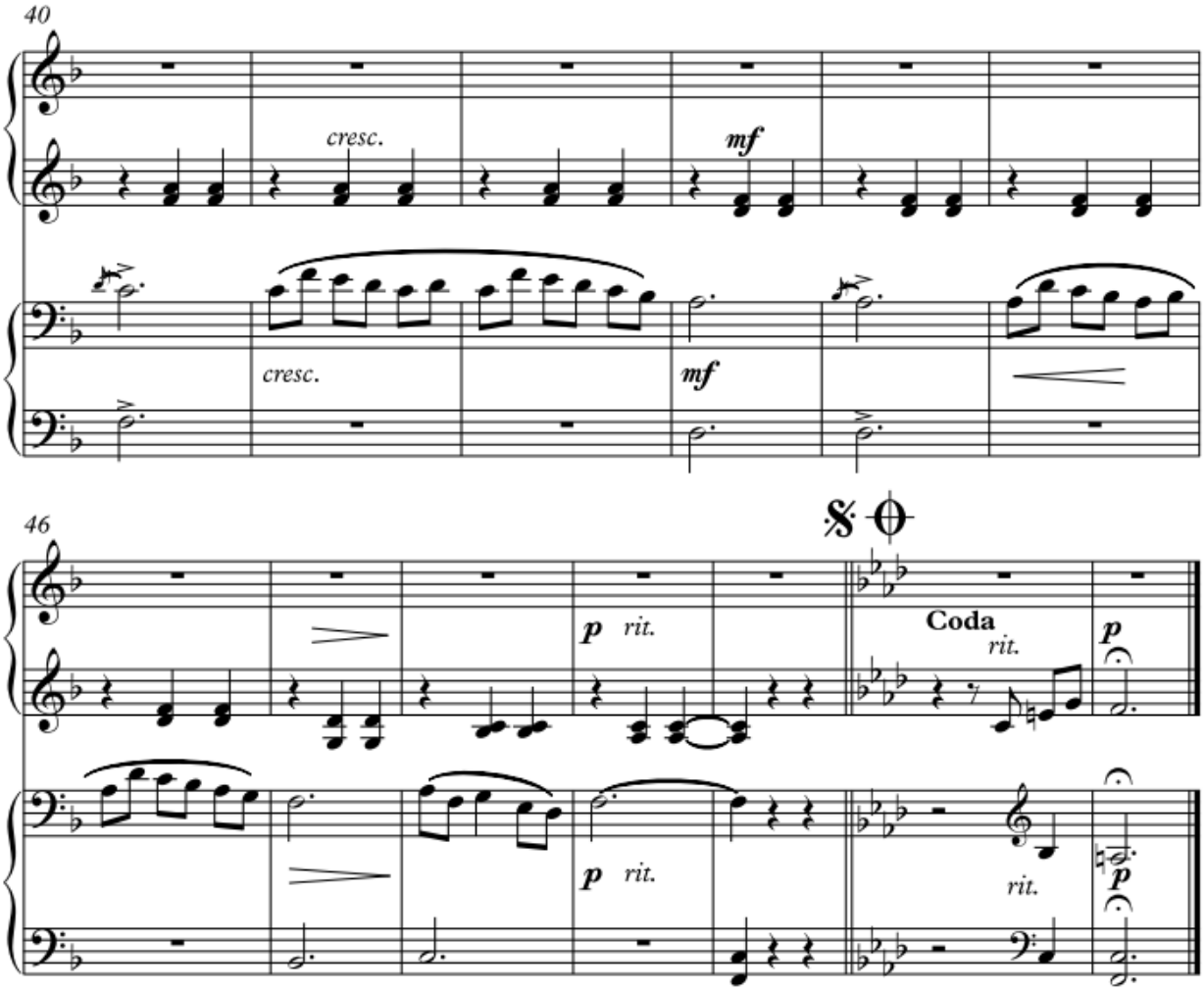
40
cresc.
mf
cresc.
mf
46
p rit.
Coda
rit.
p
p rit.
rit.
p

раскраска скачана с www.raskraska.com

ГУМОРЕСКА

Allegro non troppo ♩ = 116

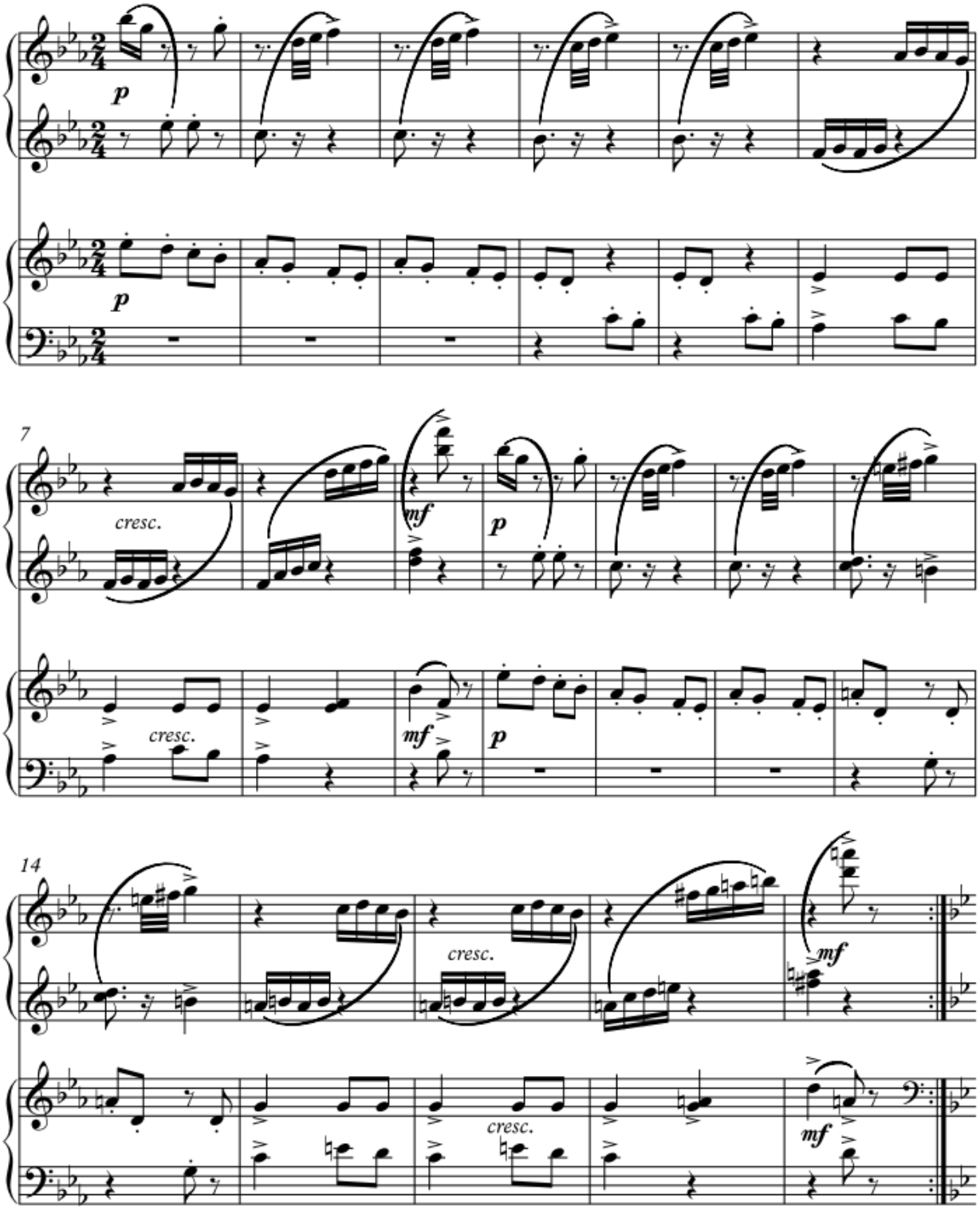

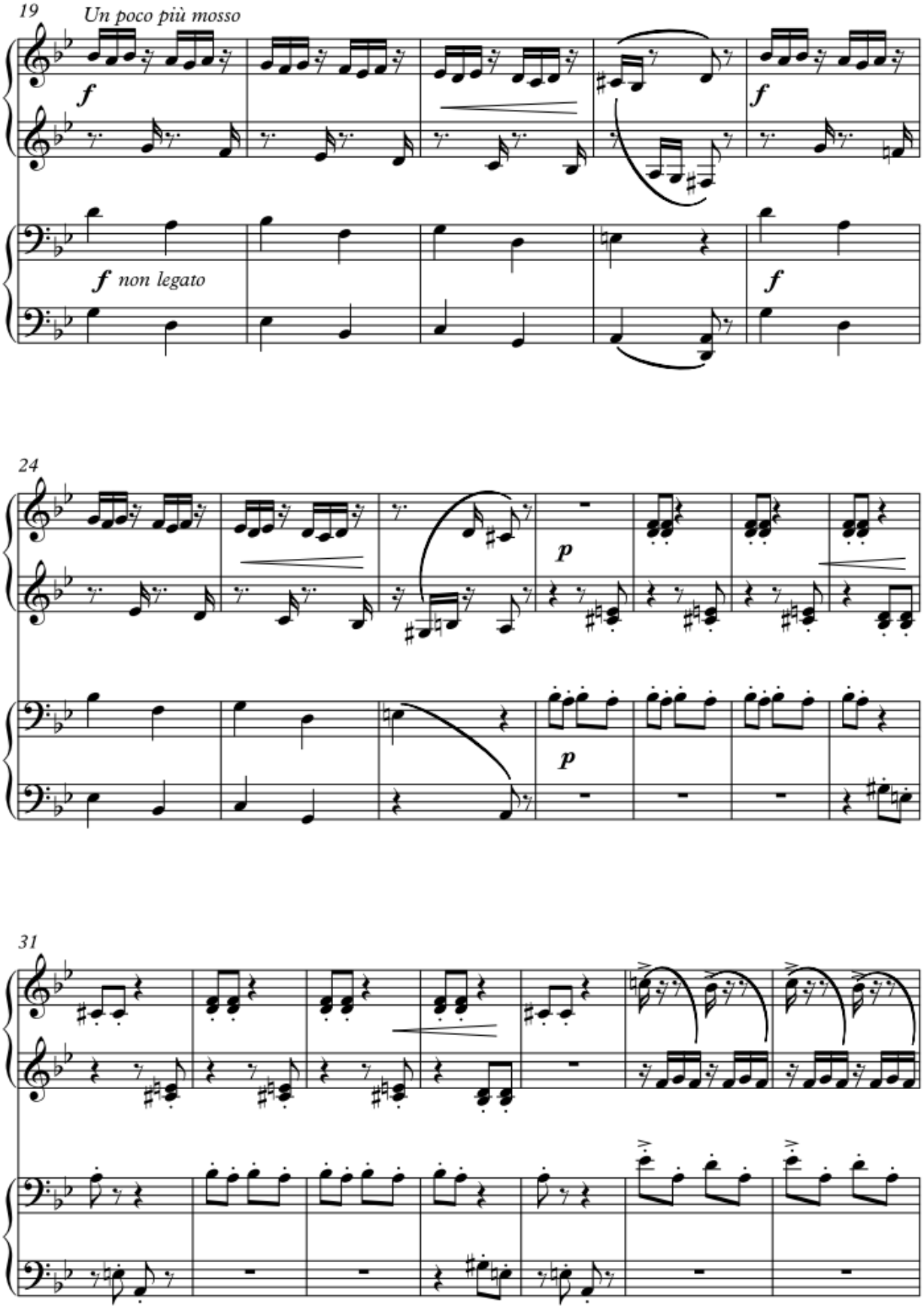
19
Un poco più mosso
f
f
f non legato
f
24
p
p
31

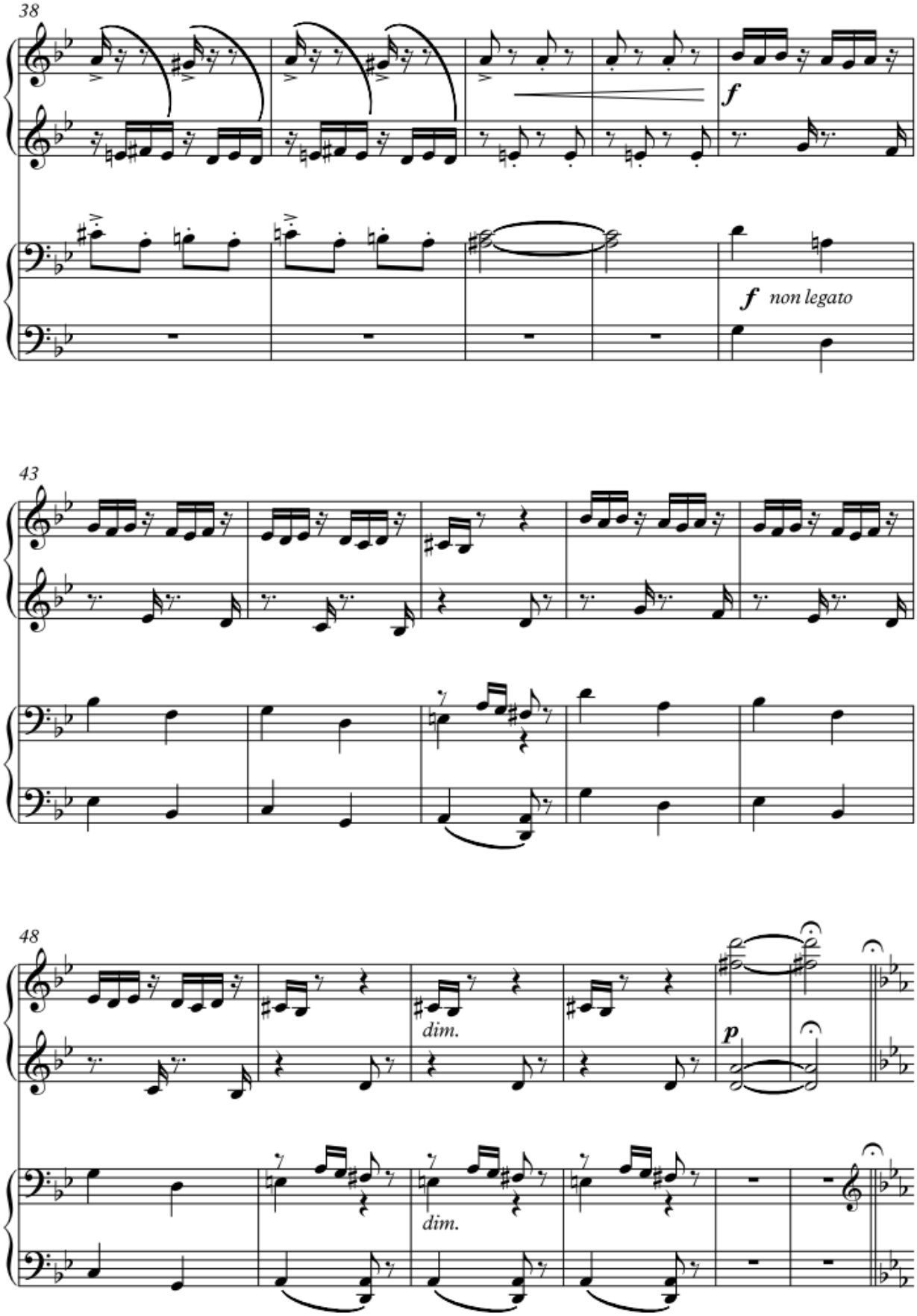
38
f
f non legato
43
48
dim.
p
dim.

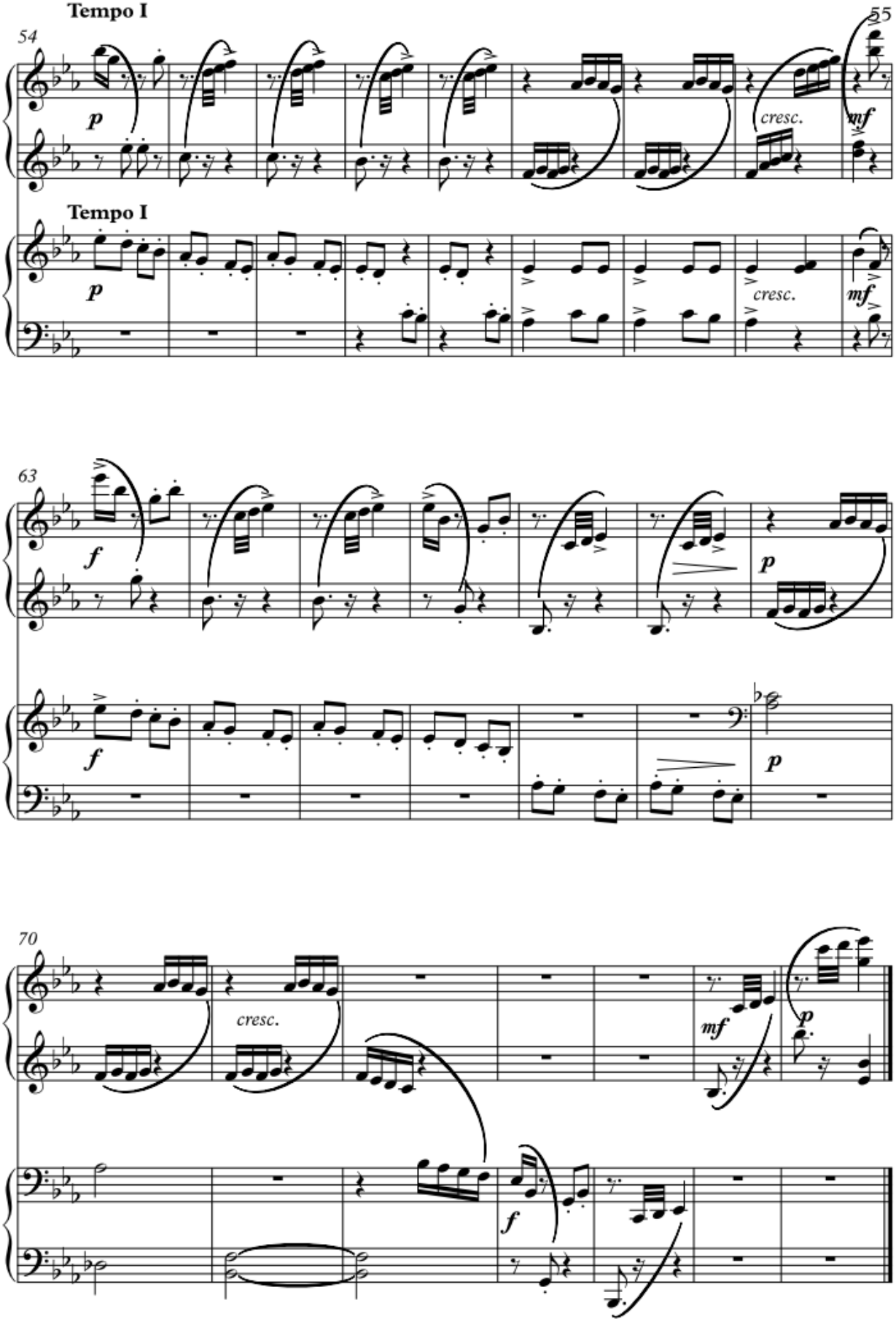
Tempo I
54
55
p
cresc.
mf
Tempo I
p
cresc.
mf
63
f
p
f
p
70
cresc.
mf
p
f

МАЗУРКА

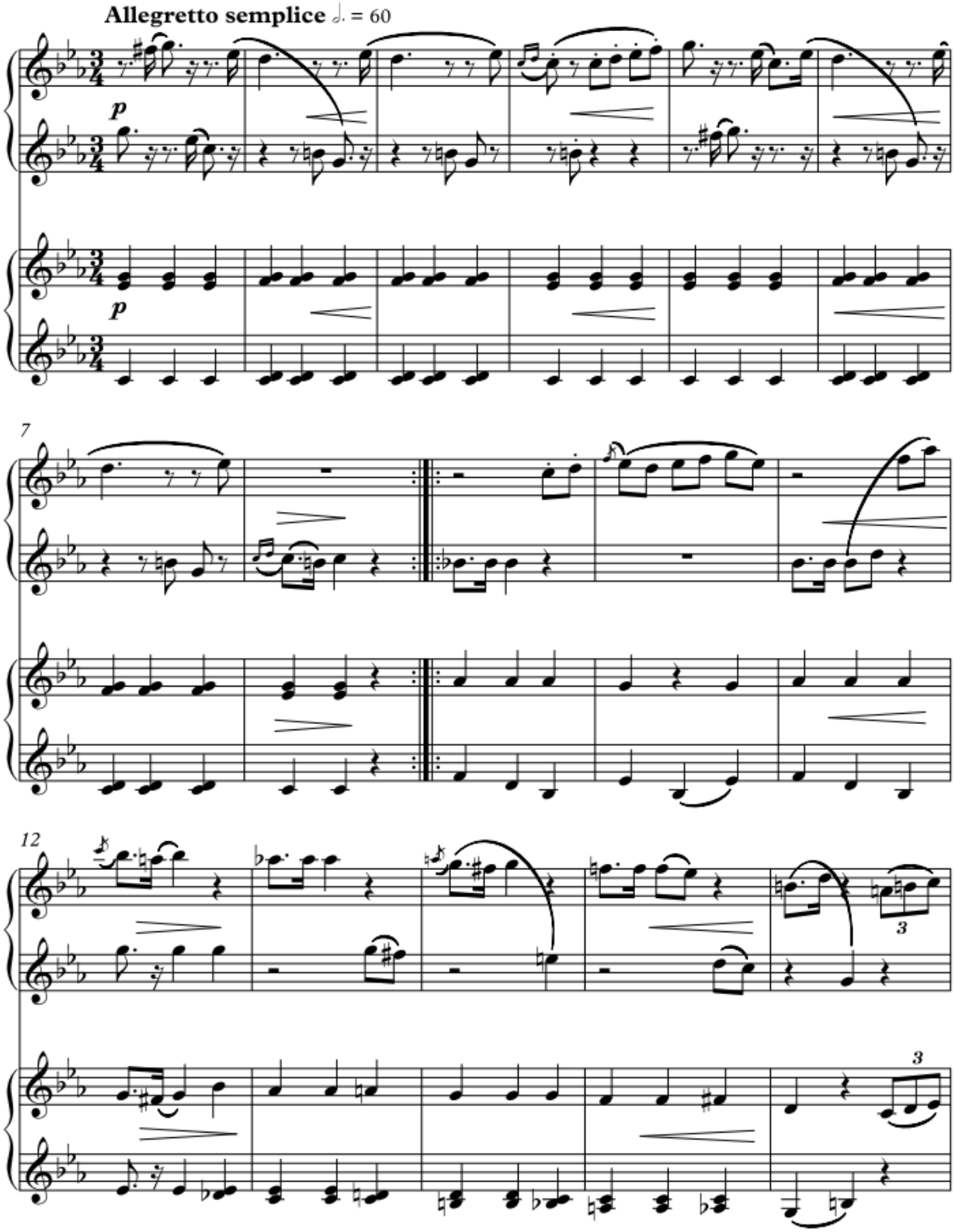

17

3

dim. e rit.

p a tempo

3

dim. e rit.

p a tempo

23

mf

p

mf

p

ТАНЦЮВАЛЬНА

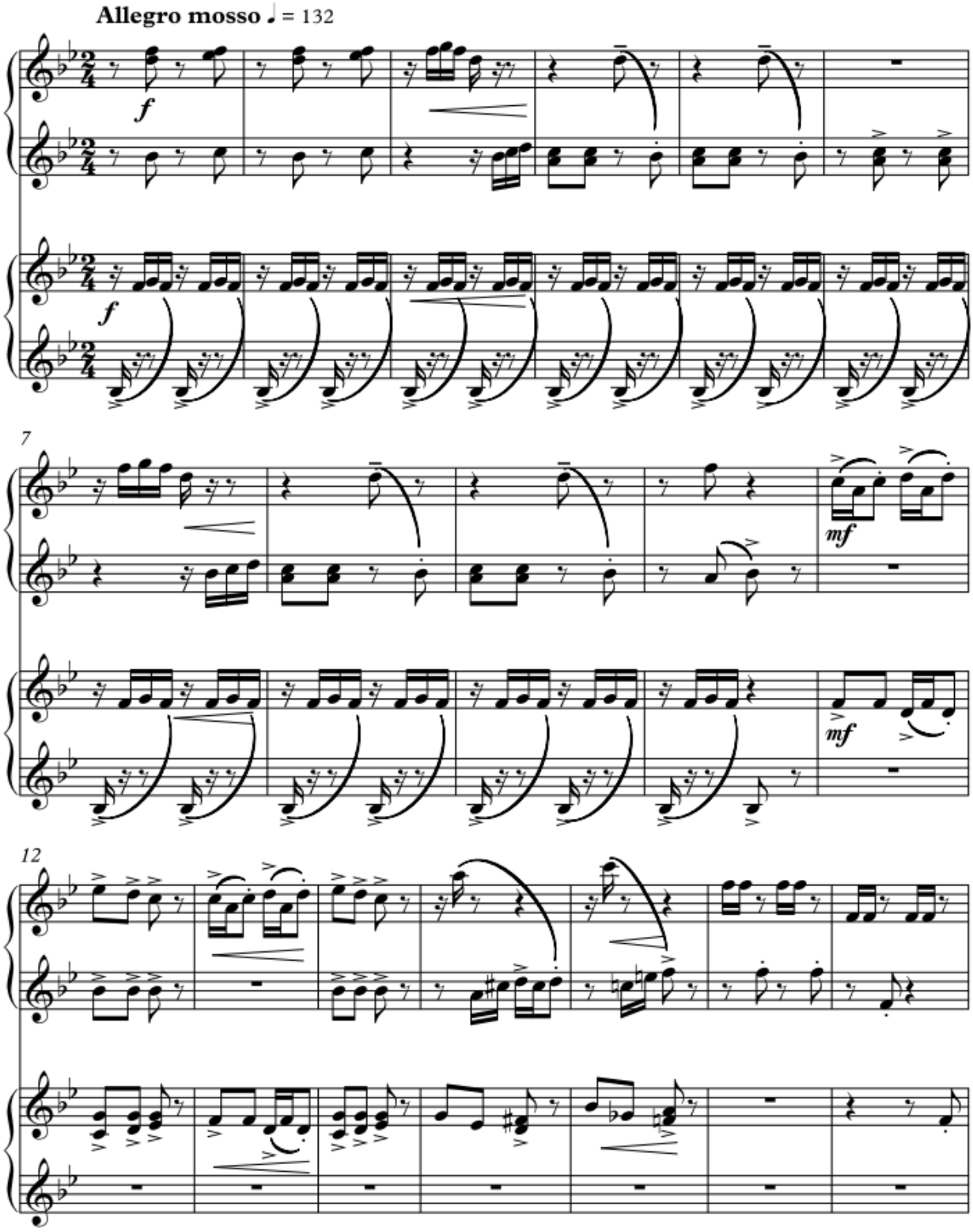

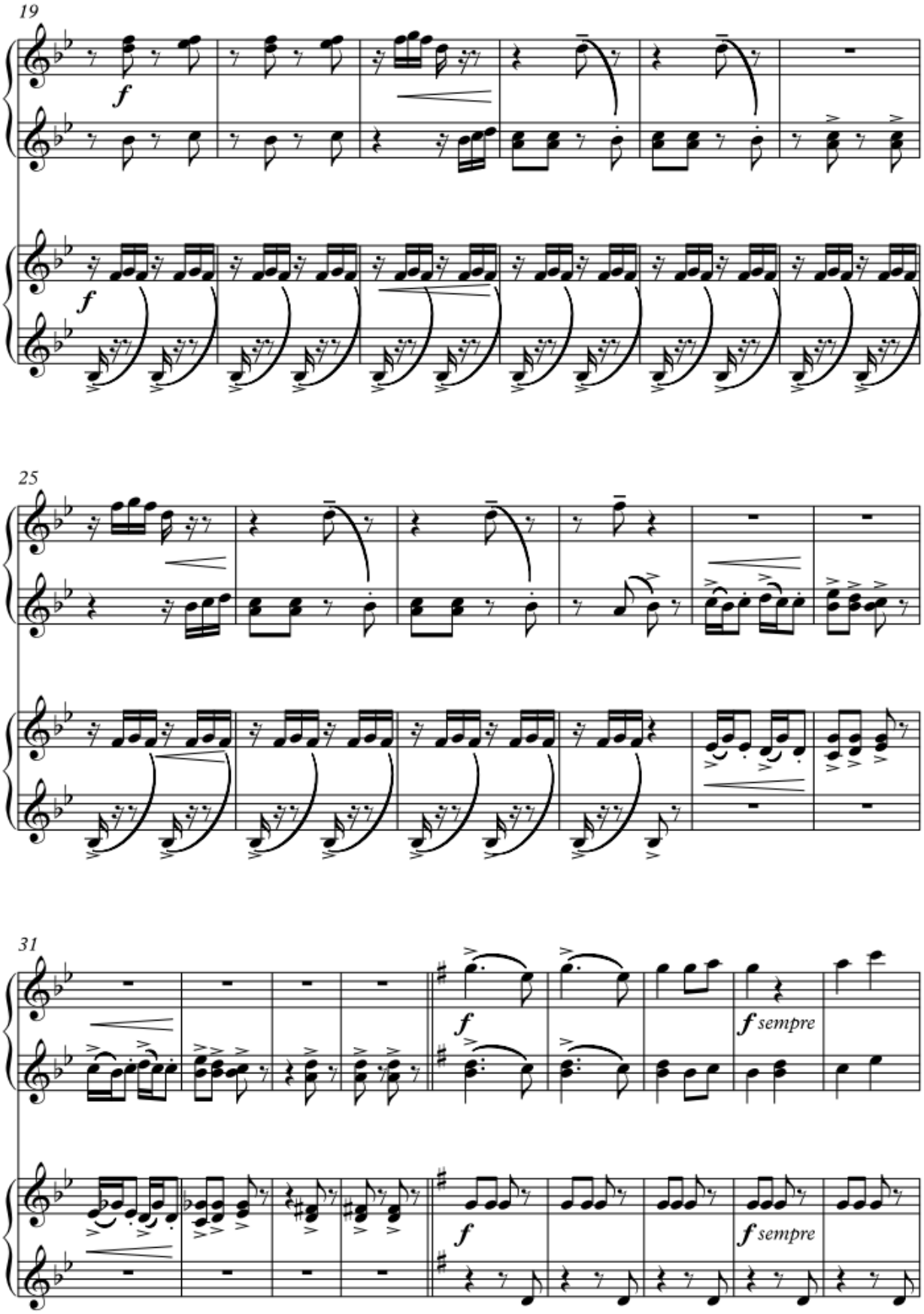
19
f
f
25
31
f
f sempre
f
f sempre

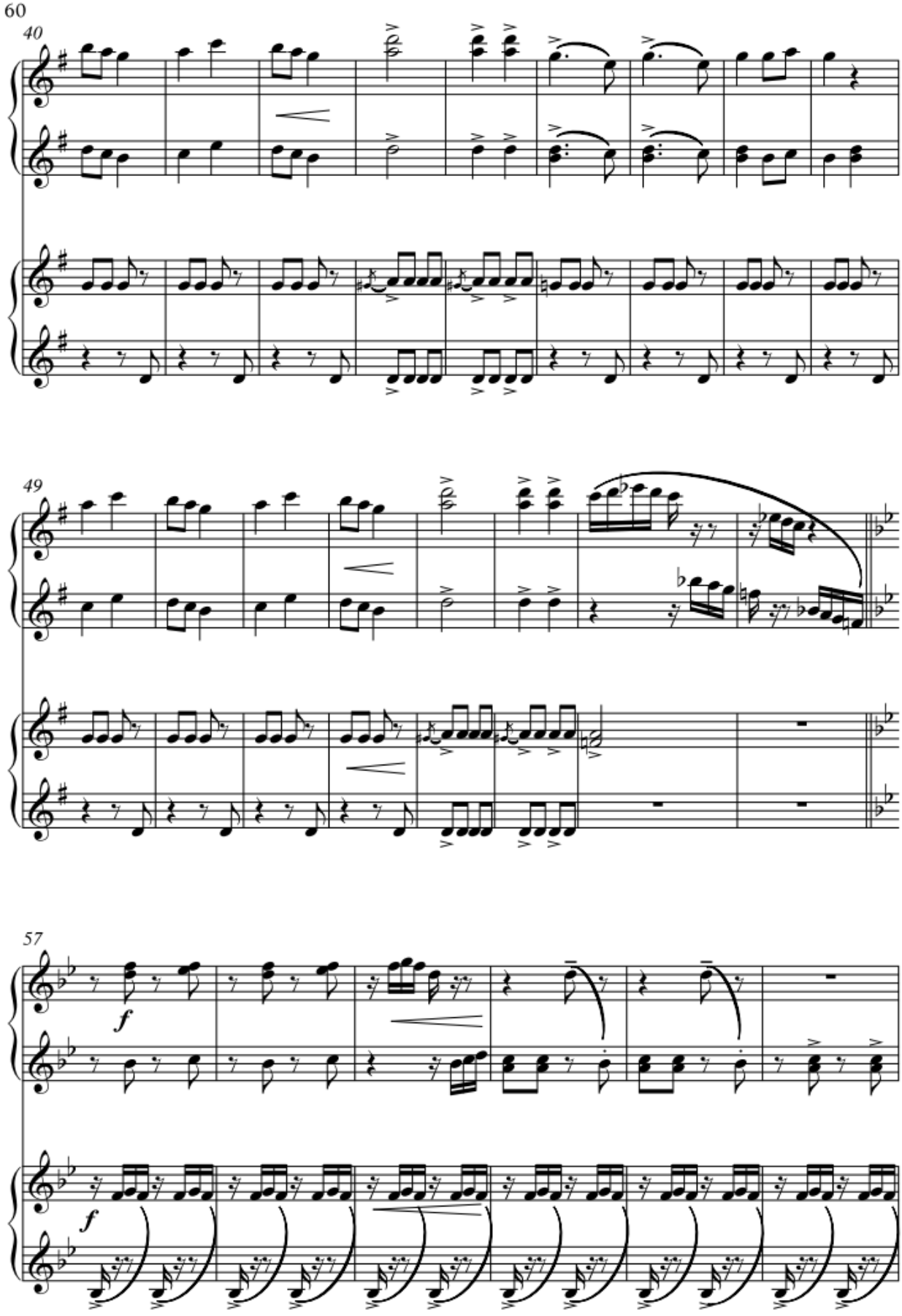
60
40
49
57
f
f

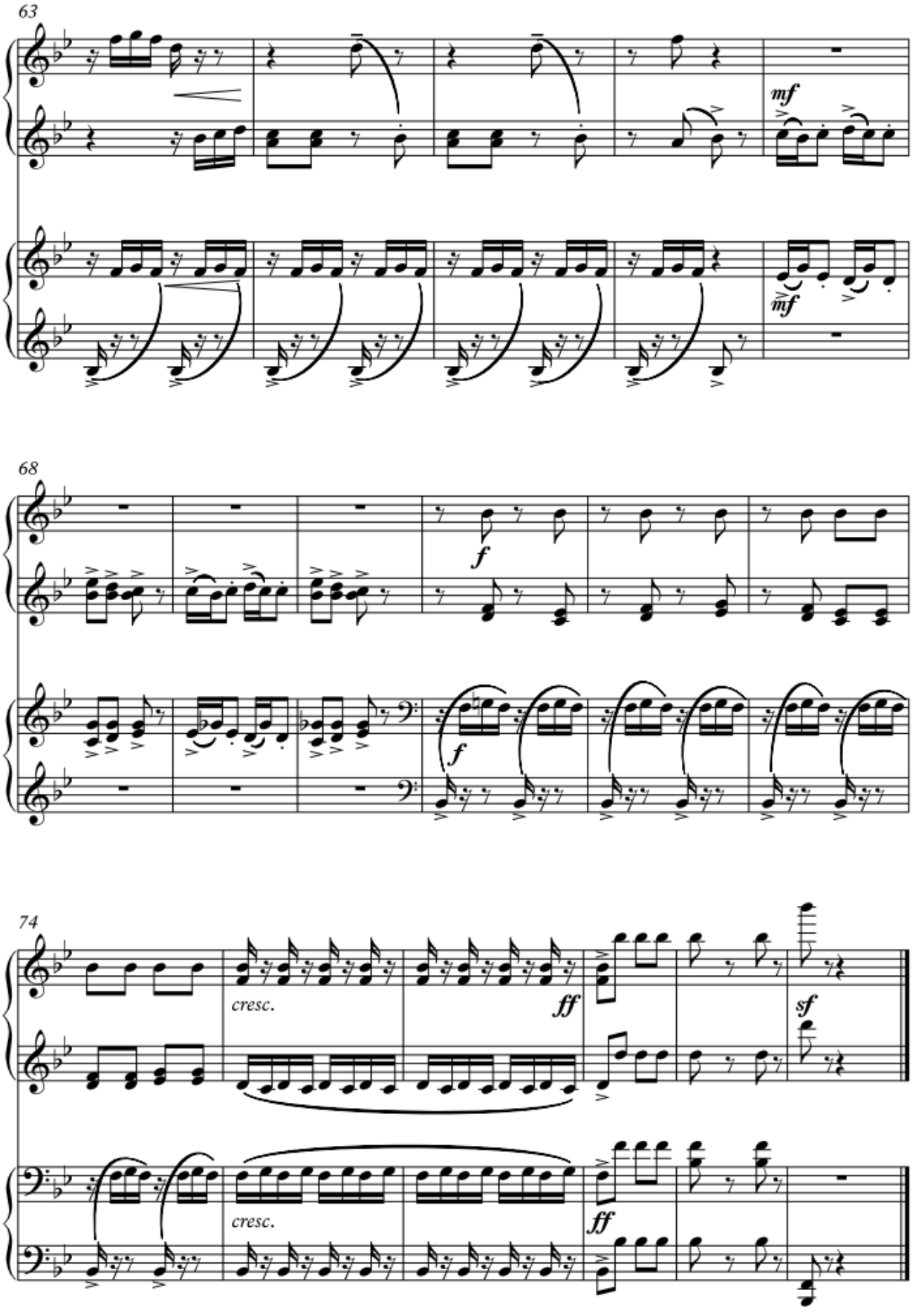
63
mf
mf
68
f
f
74
cresc.
ff
sf
cresc.
ff

КАЗКА

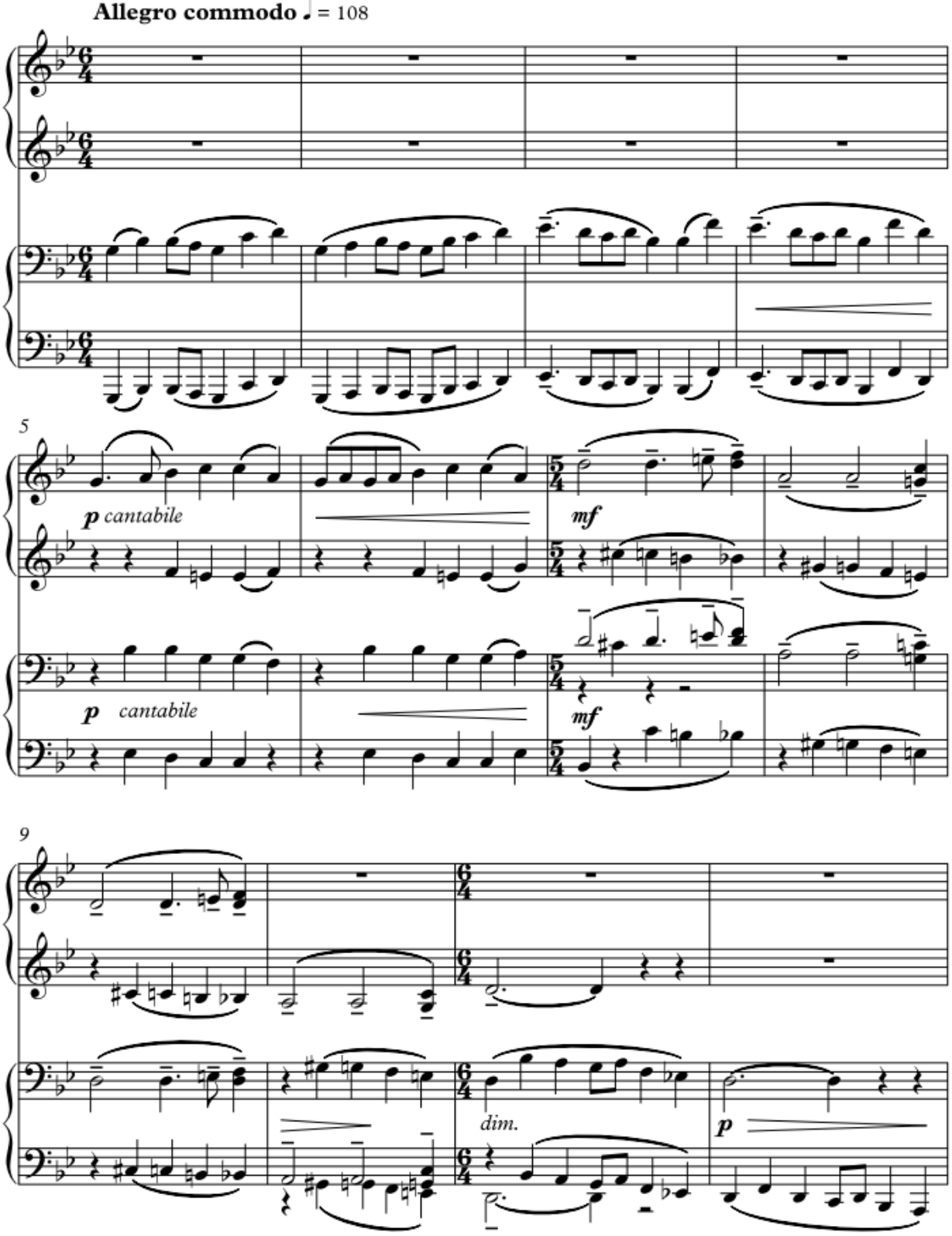

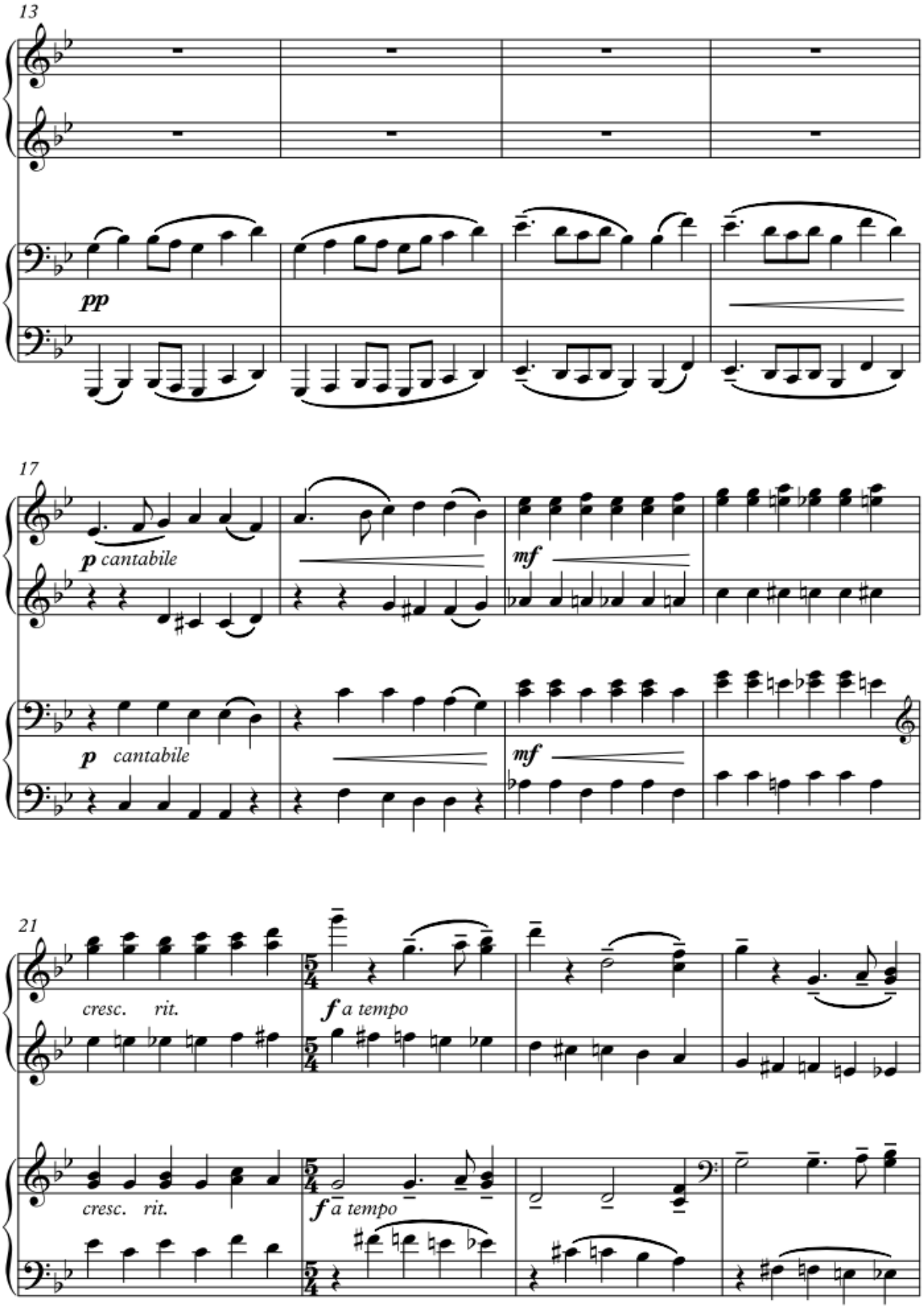
13
pp
17
p cantabile
mf
p cantabile
mf
21
cresc. rit.
f a tempo
cresc. rit.
f a tempo

25

mf *dim.*

mf *dim.*

29

mf *p*

p *mf* *p* *pp*

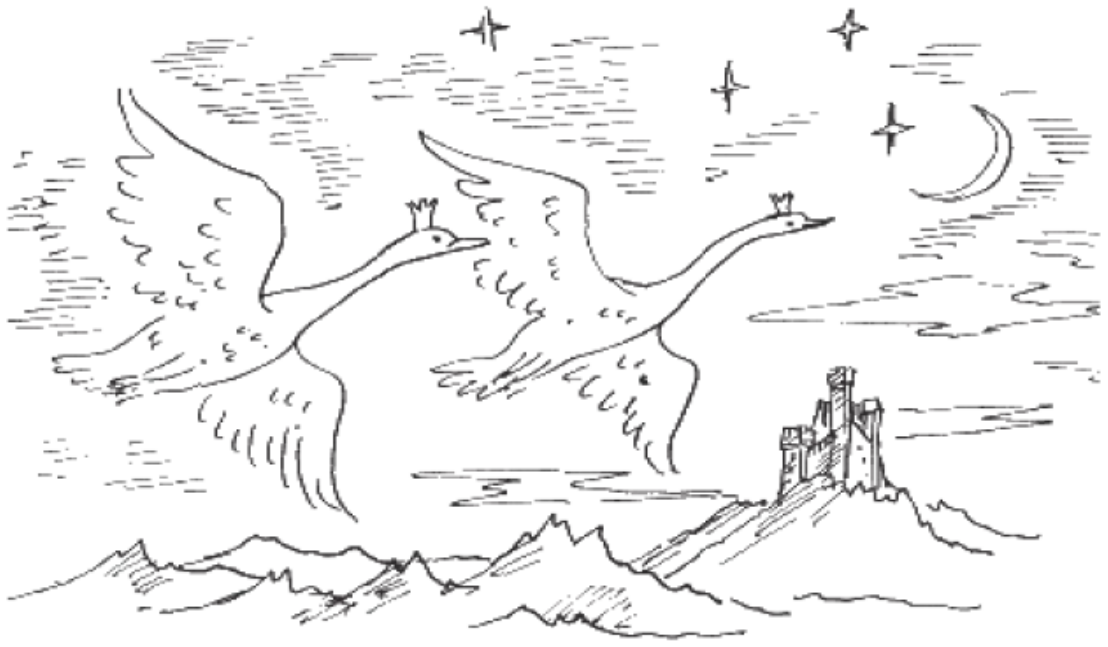

МАРШ ЮНИХ БУДЬОННІВЦІВ

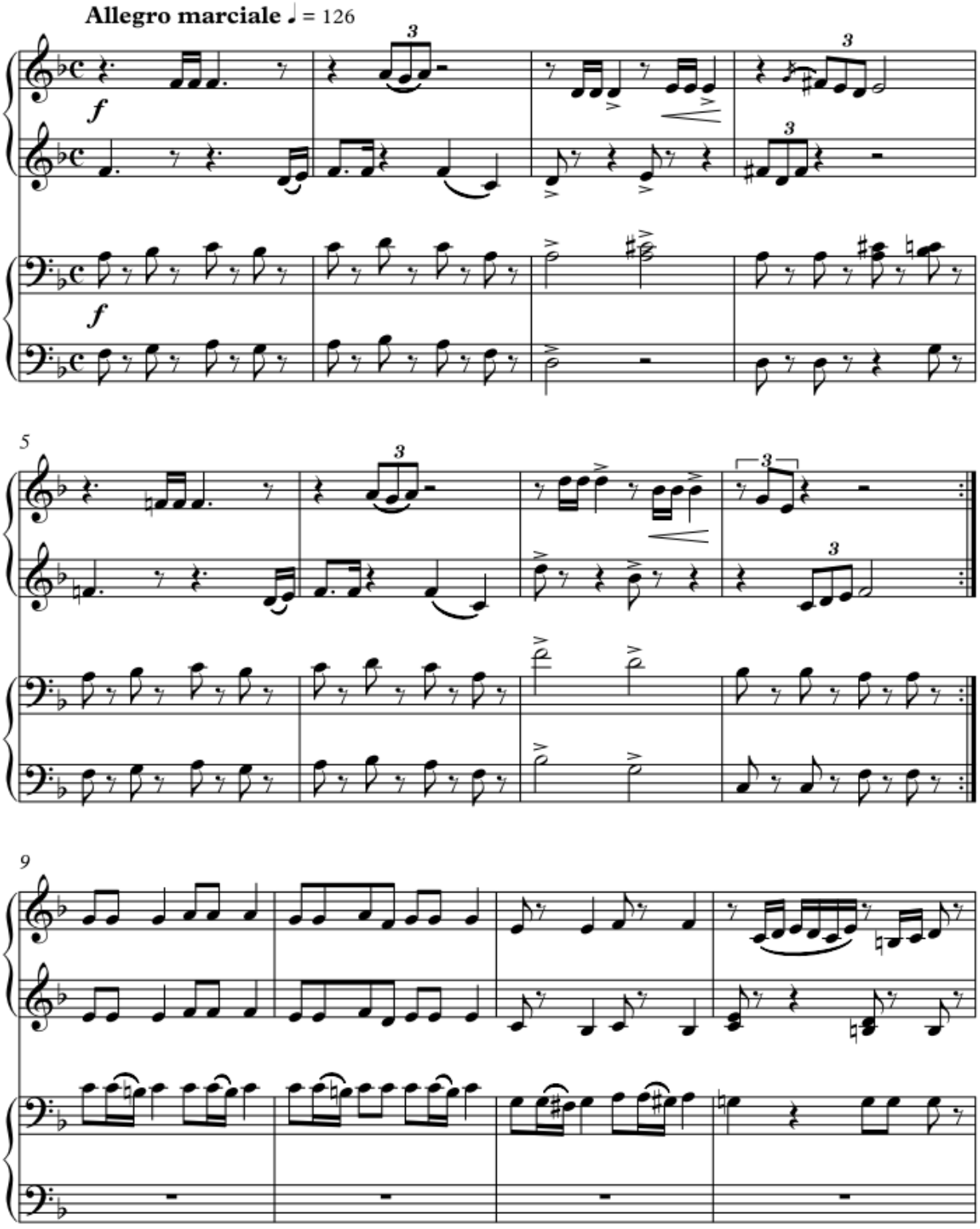

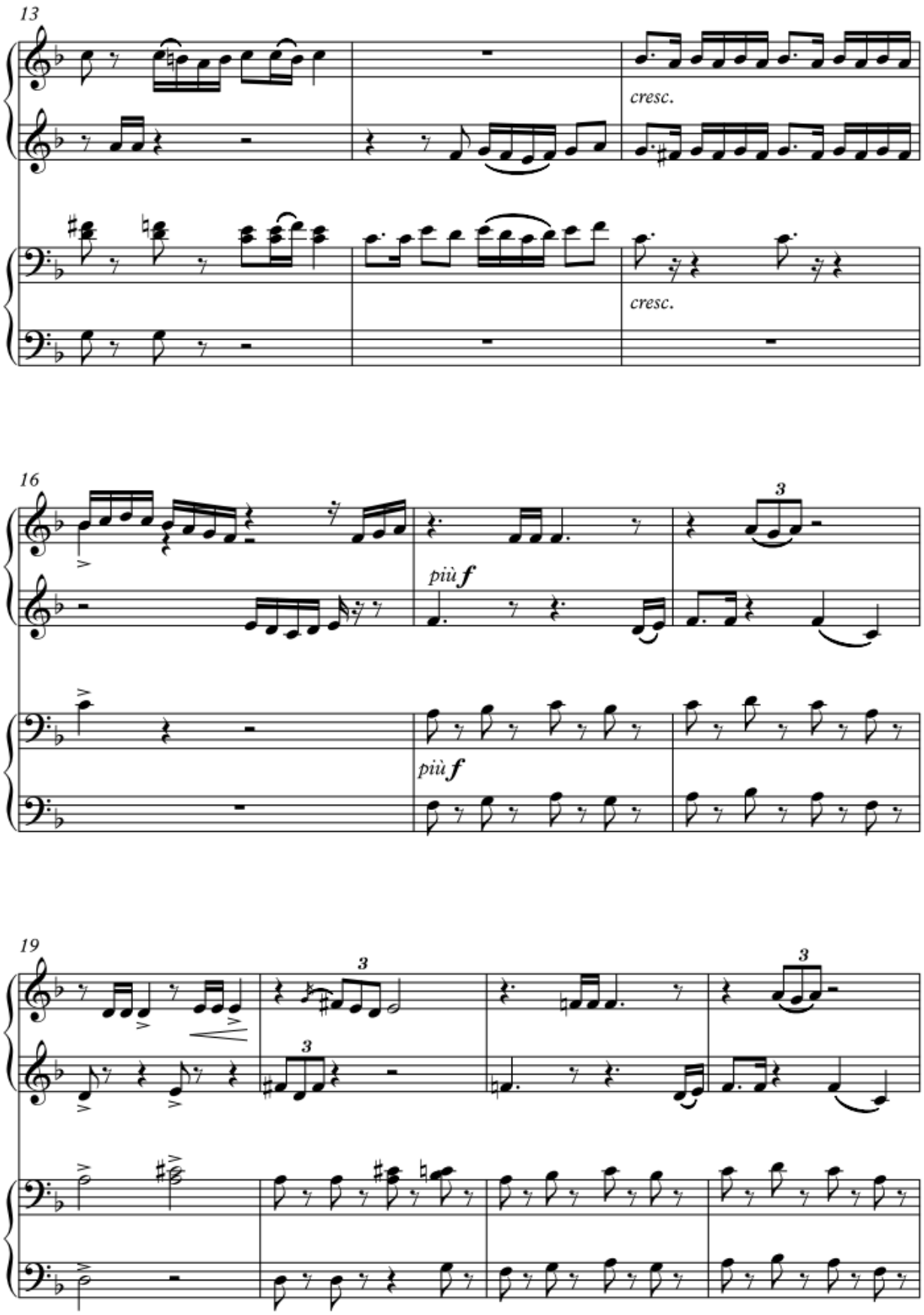
13
cresc.
cresc.
16
più f
più f
3
19
3
3
3

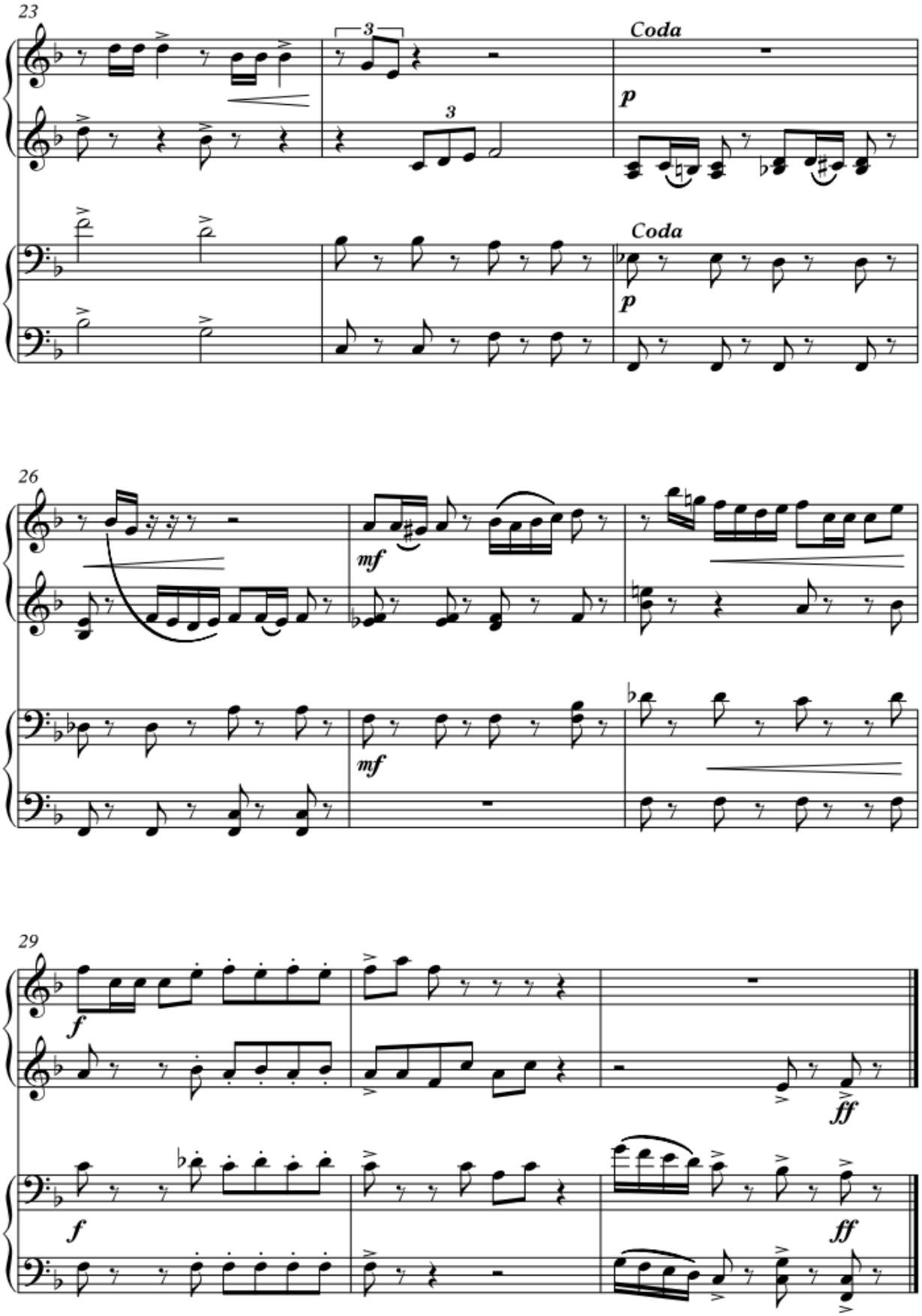
23
3
3
Coda
p
Coda
p
26
mf
mf
29
f
ff
f
ff

ТОККАТИНА

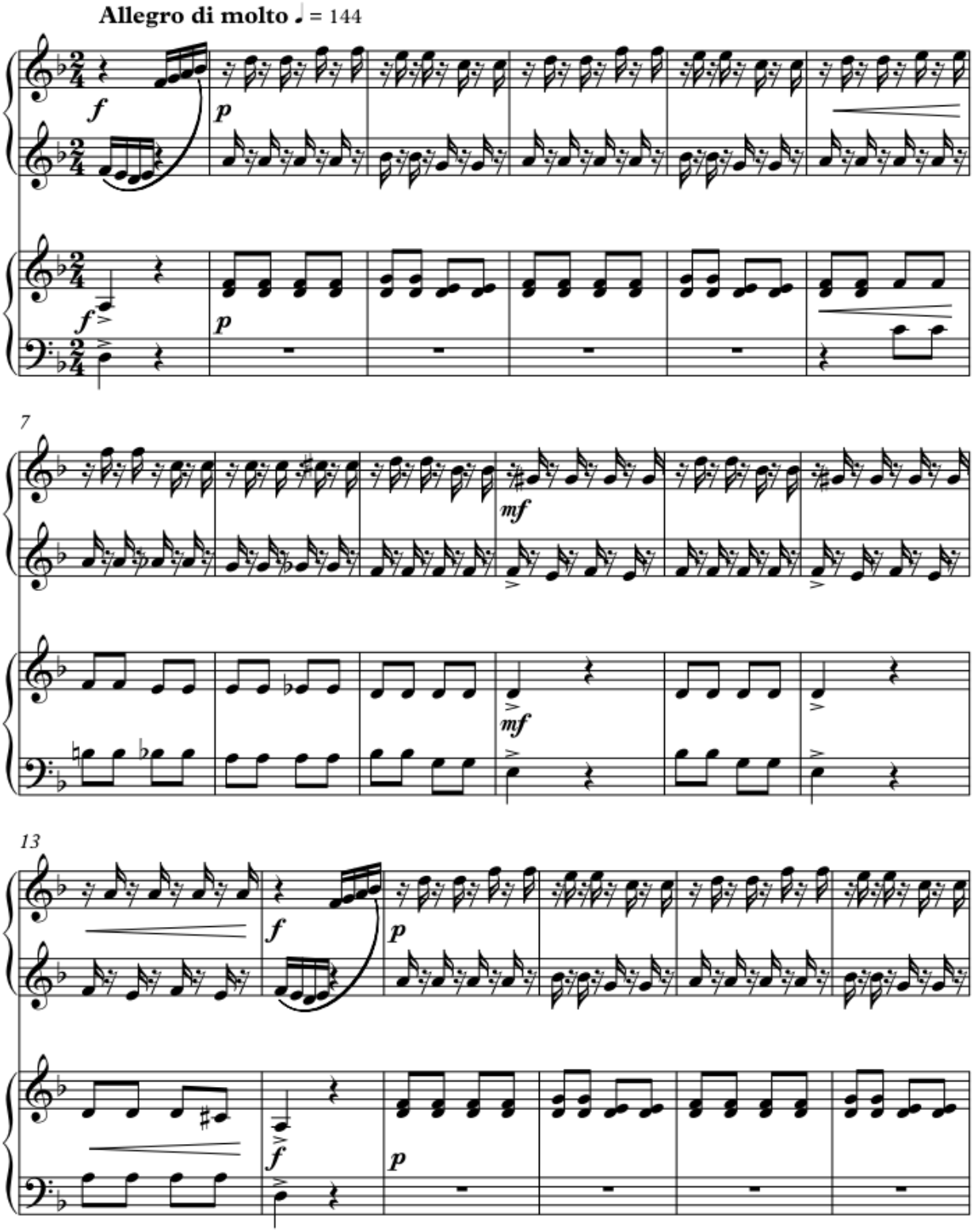

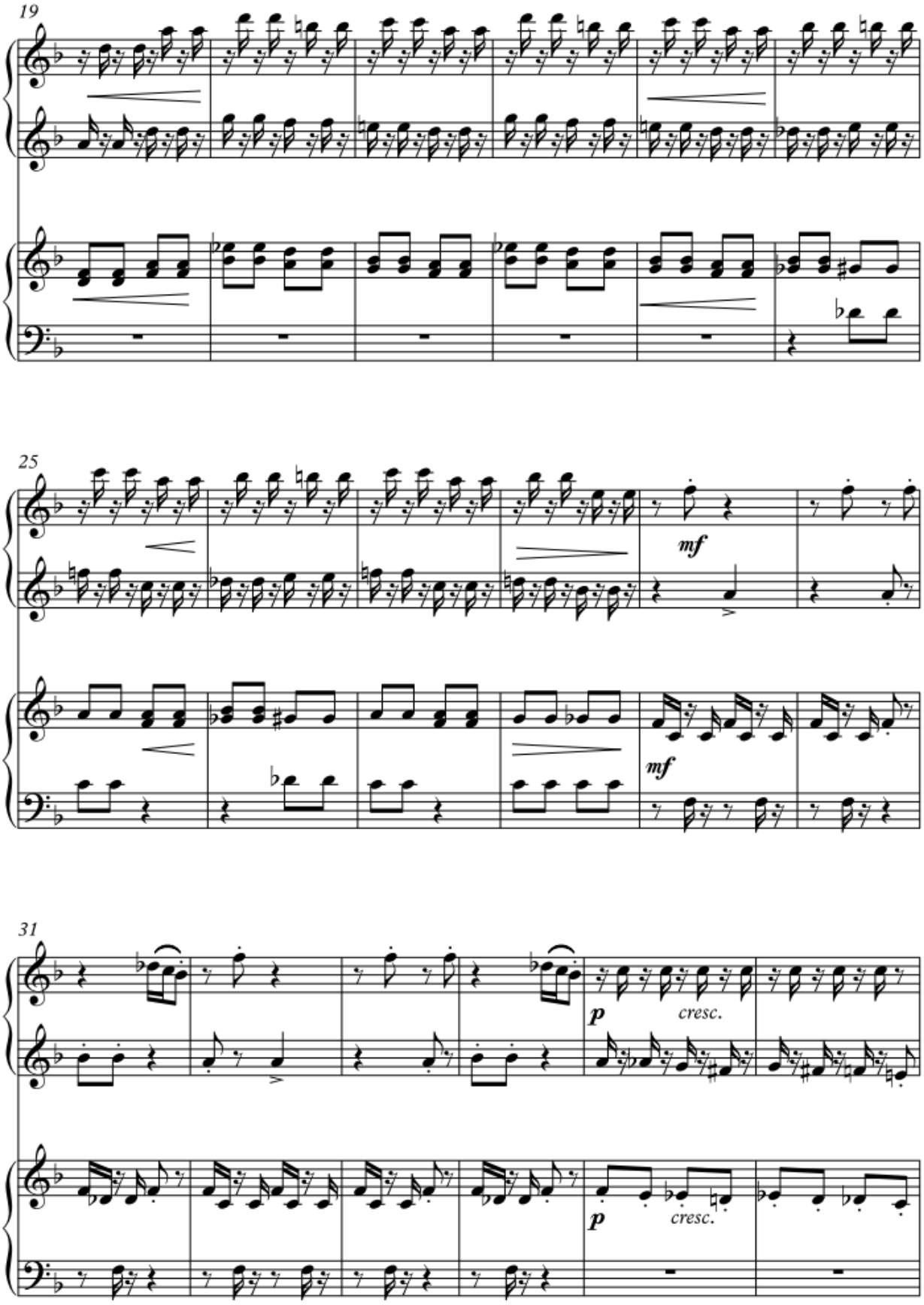
19
25
mf
mf
31
p
cresc.
p
cresc.

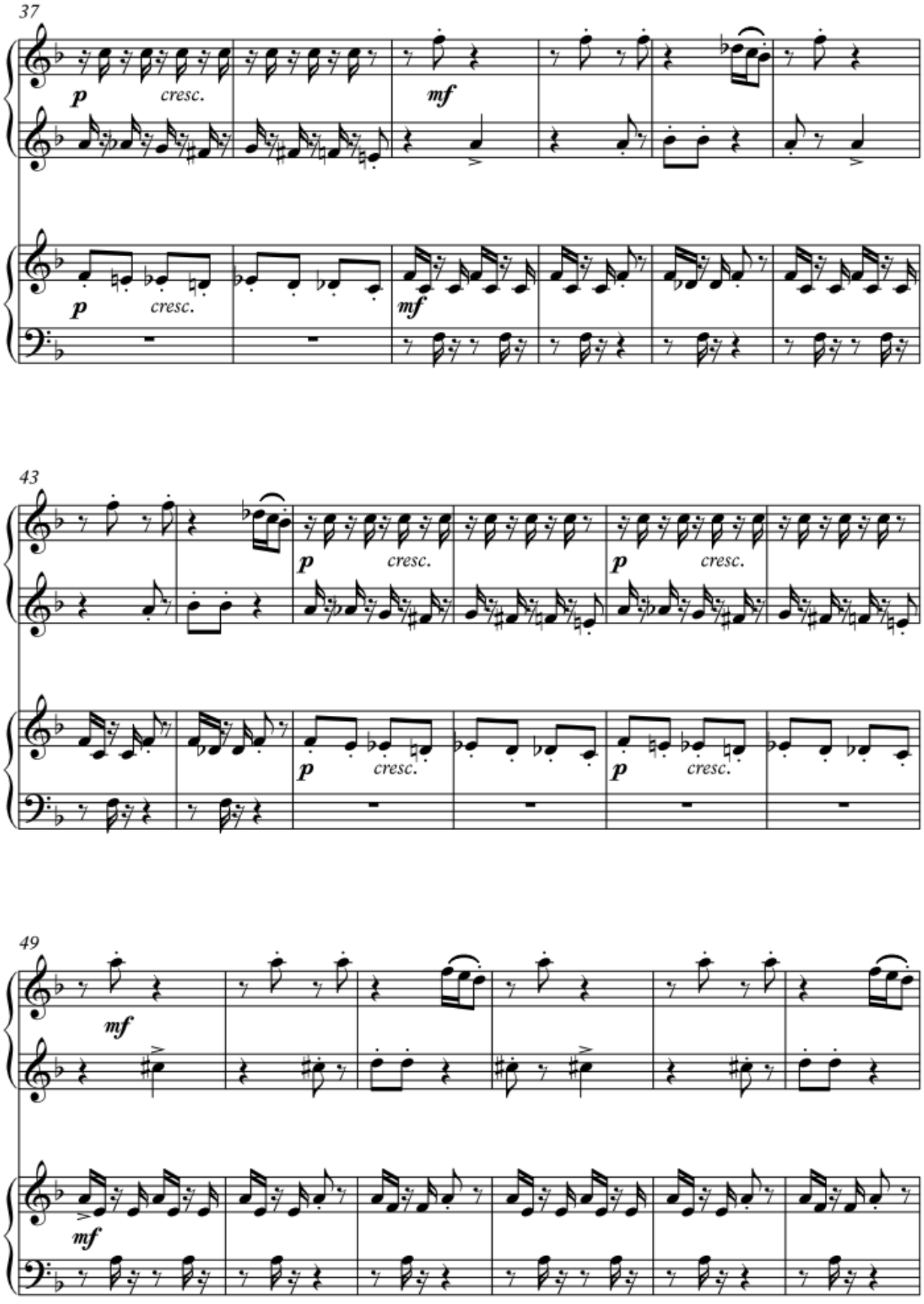
37
p
cresc.
mf
43
p
cresc.
49
mf

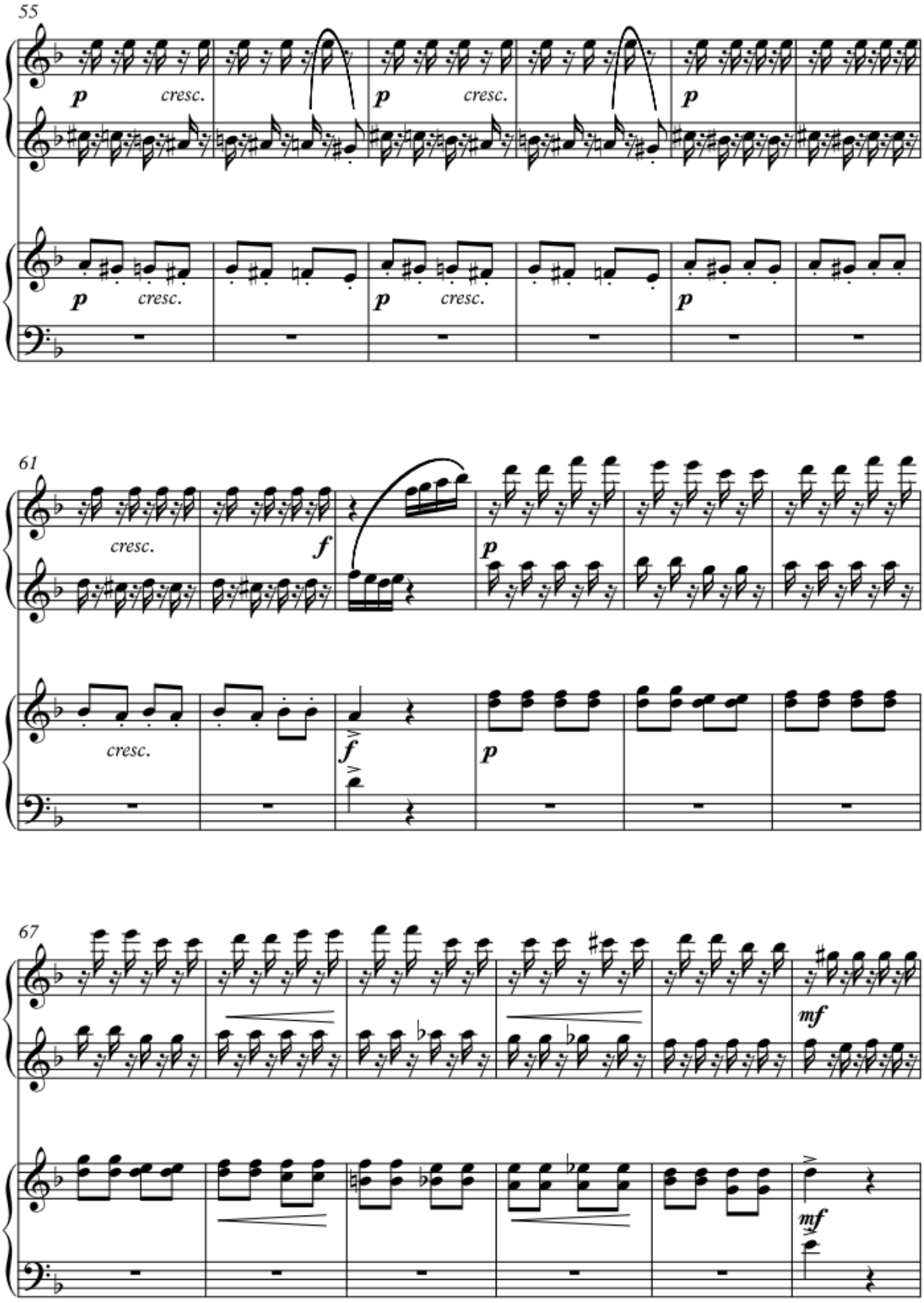
55
p
cresc.
p
cresc.
p
p
cresc.
p
cresc.
p
61
cresc.
f
p
cresc.
f
p
67
mf
mf

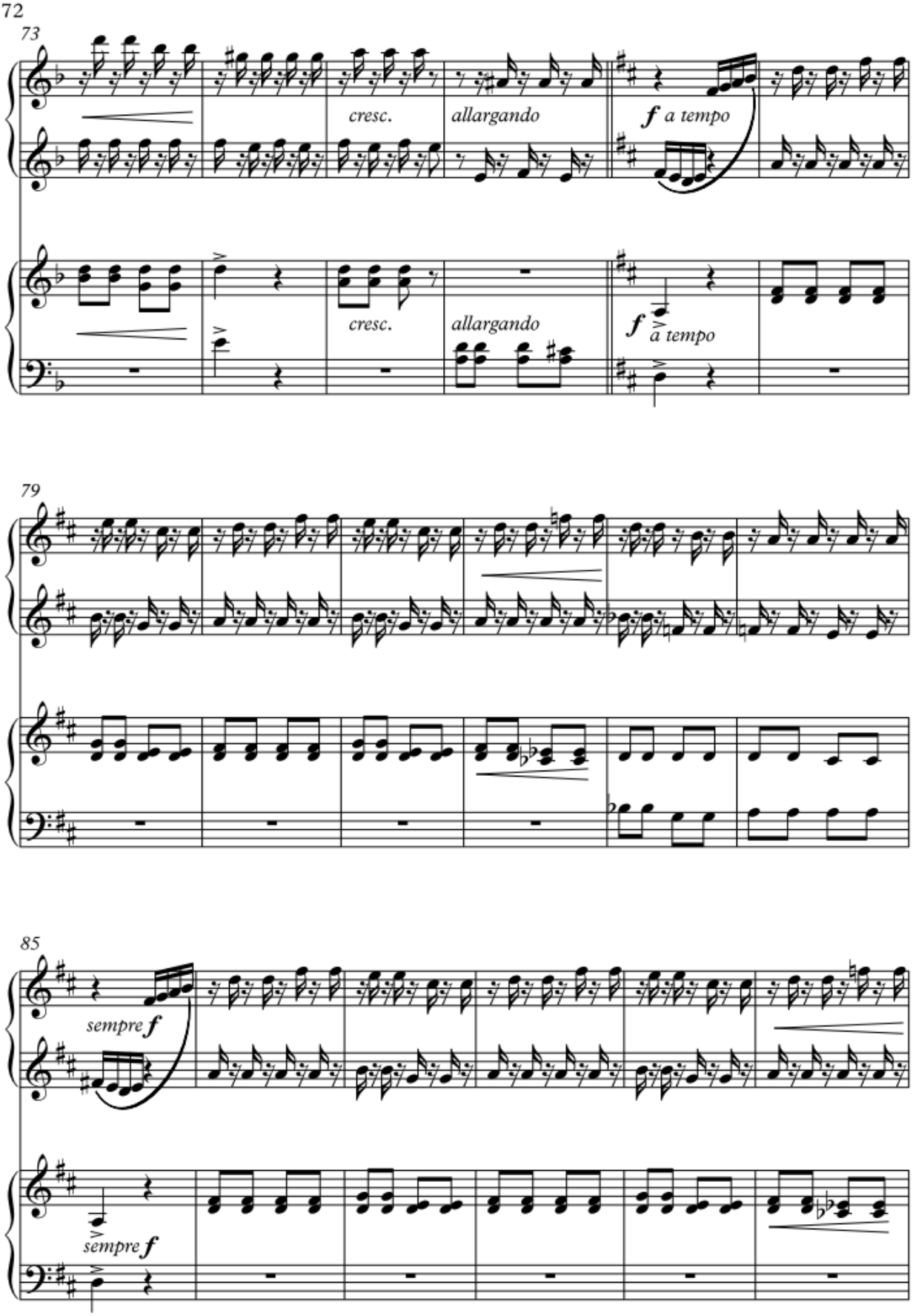
72
73
cresc.
allargando
f a tempo
cresc.
allargando
f a tempo
79
85
sempre f
sempre f

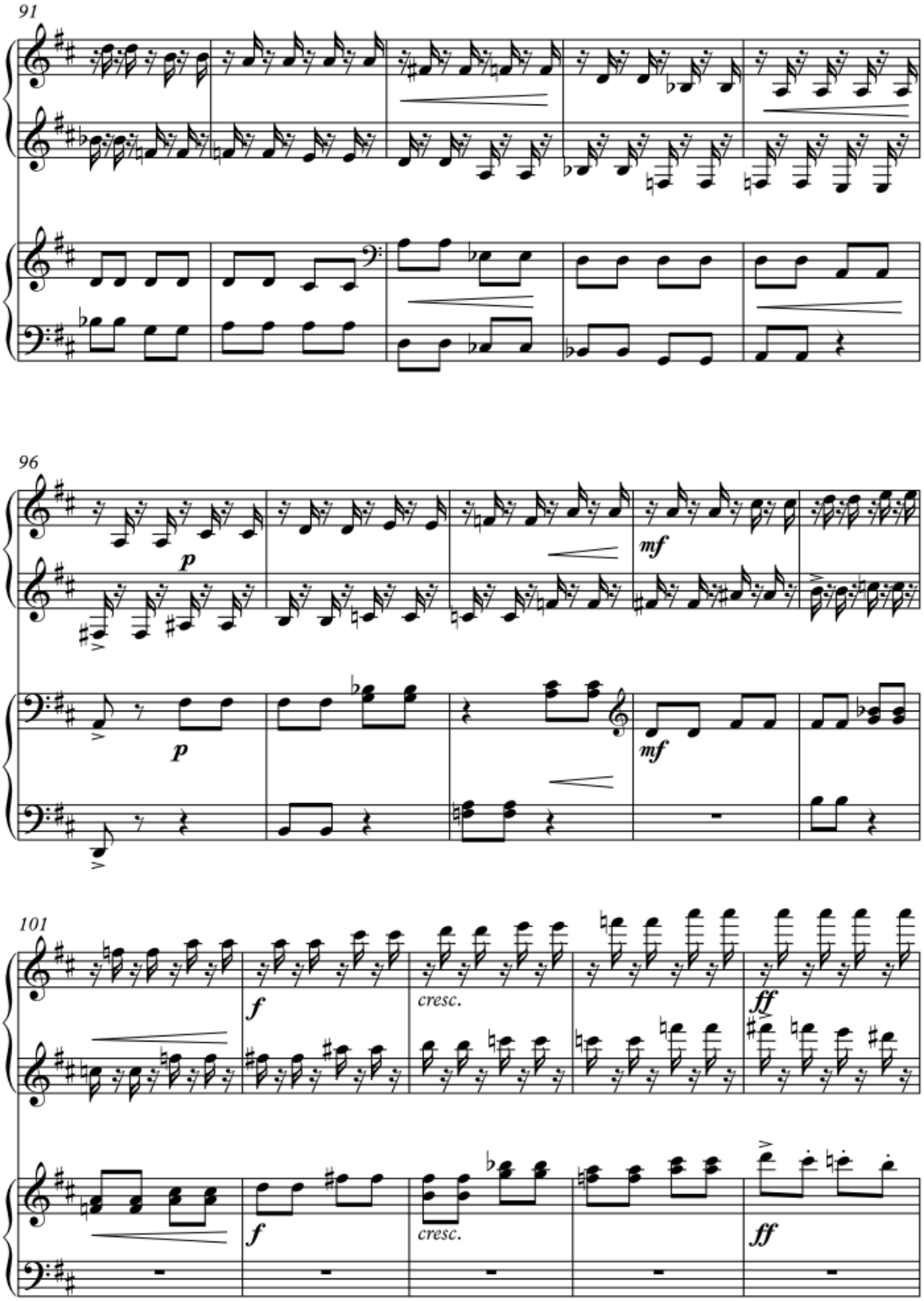
91
96
p
mf
101
f
cresc.
ff

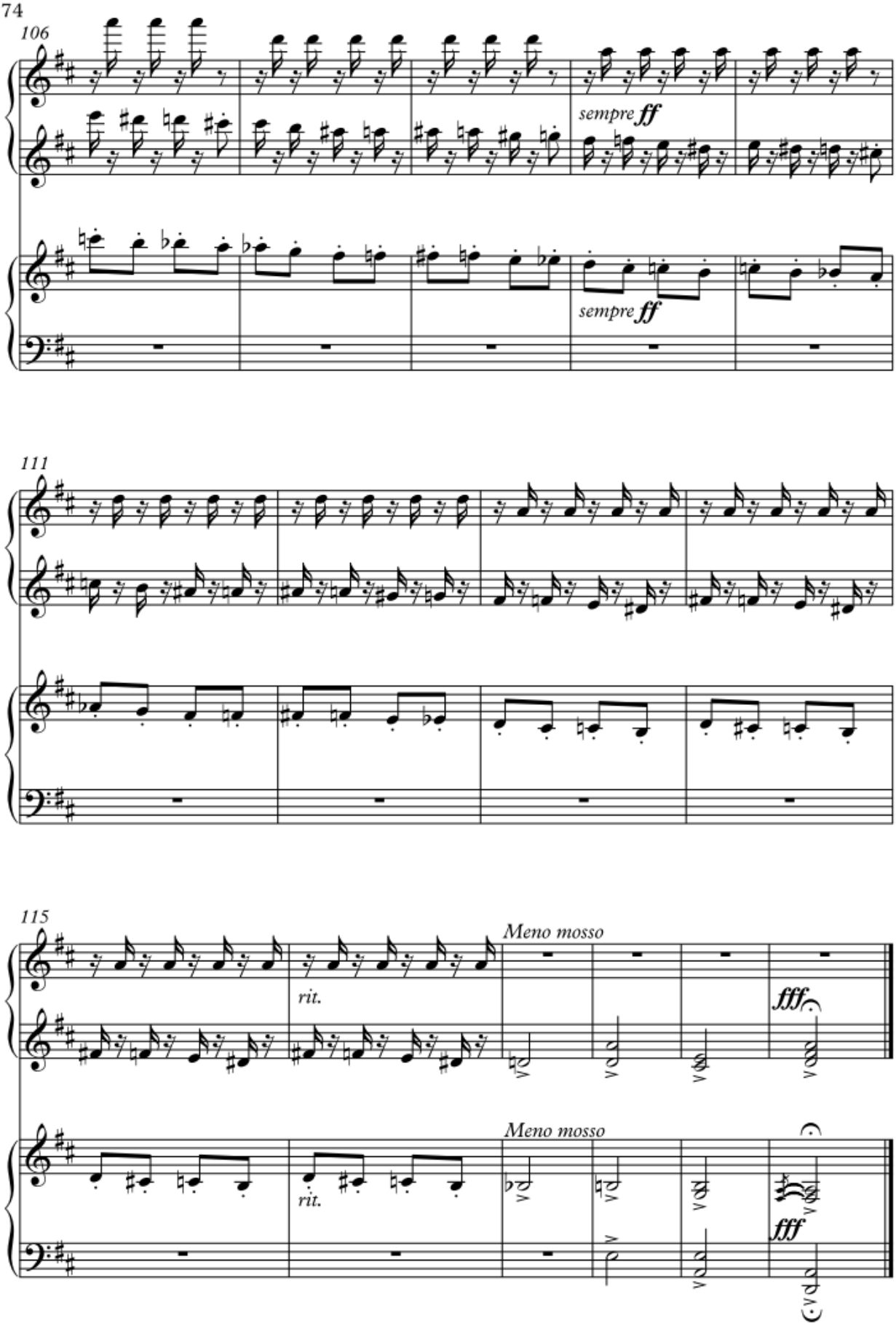
106
sempre ff
sempre ff
111
115
rit.
Meno mosso
fff
rit.
Meno mosso
fff

Зміст

Передмова. М. Моісєєва	3
Стаття. М. Стародубова	4
Петрушка	6
За метеликом	9
Піонерська пісня	13
Українська пісня	15
На узліссі	17
Вальс	19
Ранком у садочку	21
Не хочуть купити ведмедика	24
Купили ведмедика	27
Полька	29
Пастораль	32
Мелодія	34
У похід	36
Дощик	38
Колискова пісня	42
Етюд	44
Скакалочка	47
Балетна сценка	49
Гумореска	52
Мазурка	56
Танцювальна	58
Казка	62
Марш юних будьоннівців	65
Токатина	68

Навчально-методичне видання

До 120-річчя від дня народження

В. КОСЕНКО

24

ДИТЯЧІ П'ЄСИ

для фортепіано в чотири руки

Перекладення І. Павлоцької

Комп'ютерна верстка нот: Ірина Павлоцька,
Коректор, переклад: Любов Синяк